RUIMTELIJKE ONDERBOUWING INSPIRATIECENTRUM BROUWERSDAM

NATUUR- EN RECREATIESCHAP DE GREVELINGEN

17 juli 2013
077198816:A
B01055.000649.0100

Inhoud

1 Inleiding ... 3
1.1 Aanleiding ... 3
1.2 Ligging plangebied ... 3
1.3 Vigerend bestemmingsplan ... 4
1.4 leeswijzer ... 4

2 Beleidskader ... 5
2.1 Rijksbeleid ... 5
2.1.1 Structuurvisie infrastructuur en ruimte ... 5
2.1.2 Besluit Algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) ... 6
2.2 Provinciaal beleid ... 7
2.2.1 Structuurvisie 'Visie op Zuid-Holland' (2010) en 1e herziening (2011) ... 7
2.2.2 Provinciale Verordening Ruimte (2010) en 1e herziening (2011) ... 8
2.3 Regionaal en gemeentelijk beleid ... 9
2.3.1 Gebiedsvisie Brouwersdam (vastgesteld op 26 april 2012) ... 9
2.3.2 Structuurvisie Brouwersdam-Zuid (2011) ... 10
2.3.3 Regionale Structuurvisie Goeree-Overflakkee (2010) ... 11
2.3.4 Toekomstvisie 2020 (2008) ... 12
2.3.5 Zicht op Grevelingen (visie juni 2006) ... 13
2.4 Conclusie ... 14

3 Gebiedstypering ... 15
3.1 Archeologie ... 15
3.2 Historische ontwikkeling ... 15
3.3 Huidig gebruik ... 16

4 Planbeschrijving ... 17
4.1 Locatiekeuze ... 17
4.2 Functionele uitgangspunten ... 19
4.3 Vormgeving ... 20
4.4 landschappelijke inpassing ... 21

5 Milieukundige aspecten ... 22
5.1 Water ... 22
5.1.1 Beleidskader water ... 22
5.1.2 Samenwerking waterbeheerder ... 27
5.1.3 Huidig watersysteem ... 27
5.1.4 Wateropgave ... 29
5.2 Milieu ... 30
5.2.1 Milieueffectrapportage ... 30
5.2.2 Verkeer en parkeren ... 32
5.2.3 Geluidkwaliteit ... 33
5.2.4 Luchtkwaliteit ... 33
5.2.5 Milieuzonering ... 34

5.2.6 Bodem ... 34
5.2.7 Externe veiligheid ... 36
5.2.8 Flora en Fauna ... 39
5.2.9 Duurzaamheid en energie ... 39
5.2.10 Kabels en leidingen ... 41

6 Economische uitvoerbaarheid ... 43

Bijlage 1 Gebiedsvisie Brouwersdam ... 44

Bijlage 2 Quickscan natuurwetgeving Inspiratiecentrum Grevelingen, Brouwersdam ... 45

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

Tussen de Noordzee en het Grevelingenmeer ligt de Brouwersdam. De Brouwersdam en zijn omgeving zijn volop in ontwikkeling. Om ook in de toekomst de richting van de verschillende ontwikkelingen goed te kunnen sturen, loopt voor de Grevelingen een MIRT-verkenning. Het Rijk en regionale overheden onderzoeken hoe het water en de omgeving van de Grevelingen in alle opzichten gezonder, fraaier en sterker kunnen worden. Aan bod komen het herstellen van het zuurstofgehalte van het water, het opwekken van duurzame energie, het verder uitbreiden van het natuurareaal, het verbeteren van het aanbod voor recreanten en toeristen en het herstel van de visserij. In verschillende visies is de ambitie verwoord om de Brouwersdam verder te ontwikkelen tot toeristisch-recreatieve hotspot.

Vanuit de regio is het idee gelanceerd voor een Inspiratiecentrum ter vervanging van het bezoekerscentrum op De Punt in Goedereede. Dit Inspiratiecentrum wordt hét informatie- en educatiecentrum voor de Voordelta en de Grevelingen. In de Gebiedsvisie Brouwersdam (ARCADIS, 2012) is de bouw van dit Inspiratiecentrum meegenomen als concreet initiatief. Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen heeft dit initiatief ter nadere uitwerking opgepakt.

1.2 LIGGING PLANGEBIED

De locatie voor Inspiratiecentrum de Grevelingen is op de Kabbelaarsbank, aan de Grevelingenzijde van de Brouwersdam. De locatie ligt buiten het talud van de N57, op het vlakke deel dat in hoogte niet verschilt van de rest van de Kabbelaarsbank.
De locatie wordt begrensd door het oostelijke talud van de N57, de noordzijde van het talud van het voet- en fietspad (tussen de Grevelingenlaan en over de N57 naar de Brouwersdam) en de Grevelingenlaan.

Afbeelding 1 Ligging plangebied

1.3 VIGEREND BESTEMMINGSPLAN

Het plangebied ligt binnen het bestemmingsplan 'Kabbelaarsbank', dat is vastgesteld door de Gemeenteraad van de gemeente Goedereede op 28 november 2002 en is goedgekeurd door Gedeputeerde Staten op 21 februari 2003. Het plangebied heeft hierin de bestemming 'Groenvoorzieningen' met de dubbelbestemming 'primaire waterkering'.
Omdat het Inspiratiecentrum niet past binnen het huidige bestemmingsplan dient het Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen hiervoor een Omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan in. Deze ruimtelijke onderbouwing vormt de onderbouwing bij deze omgevingsvergunning.

1.4 LEESWIJZER

In hoofdstuk 1 wordt de inleiding gegeven van het plan. Hoofdstuk 2 vormt het beleidskader van de voorgenomen ontwikkeling. In hoofdstuk 3 is een gebiedstypering opgenomen. De planbeschrijving is opgenomen in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 worden alle milieukundige aspecten behandeld. Al laatste volgt hoofdstuk 6 met daarin de economische uitvoerbaarheid.

2 Beleidskader

In dit hoofdstuk is het rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid opgenomen dat van toepassing is op de voorgenomen ontwikkeling. Het specifieke waterbeleid is opgenomen in paragraaf 5.1 van deze onderbouwing.

2.1 RIJKSBELEID

2.1.1 STRUCTUURVISIE INFRASTRUCTUUR EN RUIMTE

Minister Schultz van Haegen heeft op 14 juni 2011 de nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) met bijbehorende stukken aangeboden aan de Tweede Kamer.
Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar & veilig. Daar streeft het Rijk naar met een aanpak die ruimte geeft aan regionaal maatwerk, de gebruiker voorop zet, investeringen scherp prioriteert en ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur met elkaar verbindt. Een actualisatie van het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid is daarvoor nodig. De verschillende beleidsnota's op het gebied van ruimte en mobiliteit zijn gedateerd door nieuwe politieke accenten en veranderende omstandigheden zoals de economische crisis, klimaatverandering en toenemende regionale verschillen onder andere omdat groei, stagnatie en krimp gelijktijdig plaatsvinden. De ontwerpstructuurvisie Infrastructuur en Ruimte geeft een nieuw, integraal kader voor het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau en is de 'kapstok' voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties.

In de structuurvisie Infrastructuur en Ruimte formuleert het Rijk drie hoofddoelen om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar & veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland.
- Het verbeteren, instandhouden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat.
- Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn. De nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte vervangt verschillende bestaande nota's zoals: de Nota Ruimte, de Nota Mobiliteit, de agenda Landschap en de agenda Vitaal Platteland.

Relatie met ontwikkeling op primaire waterkering

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is in aansluiting op het Nationaal Waterplan als nationaal ruimtelijk belang verwoord dat de bescherming van Nederland tegen overstromingen vanuit zee blijvend gewaarborgd wordt. Zoals aangegeven in het Nationaal Waterplan handhaaft het kabinet vooralsnog het in de derde Kustnota vastgelegde beleid dat gericht is op het beheer van dat kustfundament met een specifiek bouwbeleid. In het beleid is onderscheid gemaakt tussen het stedelijk gebied en het onbebouwde gebied van het kustfundament. Doel hiervan is het voorkomen van nieuwe bebouwing in het onbebouwde gebied van het kustfundament.

De Beleidslijn kust (2007) (derde Kustnota) geeft een handreiking voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. De benadering van de Beleidslijn is 'ja mits' in bestaand bebouwd gebied en 'nee tenzij' in onbebouwd gebied. 'Ja mits' houdt in dat ruimtelijke ontwikkelingen getoetst worden aan de veiligheid van de kust op lange termijn, de zandige ontwikkeling van de kust, de vrije horizon en aan andere wettelijke kaders, hoofdzakelijk natuurwetgeving. 'Nee tenzij' houdt in dat het bevoegd gezag medewerking kan verlenen aan bepaalde ingrepen, zoals tijdelijke activiteiten en voorzieningen van openbaar belang. Deze worden vervolgens aan dezelfde kaders getoetst. Het genoemde regime is vertaald in het op 30 december 2011 inwerking getreden Besluit Algemene regels ruimtelijke ordening (zie paragraaf 2.1.2).

2.1.2 BESLUIT ALGEMENE REGELS RUIMTELIJKE ORDENING (BARRO)

In het Barro worden dertien nationale belangen genoemd. Een van deze belangen betreft het 'Kustfundament'. Het kabinet heeft in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgelegd dat ten aanzien van deze belangen normstelling voor lagere overheden gewenst is. Deze structuurvisie, waarvan het ontwerp op 14 juni aan de Staten-Generaal is aangeboden, vormt het beleidskader van het ruimtelijke beleid van het kabinet, en vervangt een aantal ruimtelijke nota's en planologische kernbeslissingen. In het Barro zijn vooralsnog ten aanzien van zes van de dertien belangen normen uitgewerkt. Deze zijn afkomstig uit een eerder ontwerp-AMvB (van 2 juni 2009), waarvoor de voorhang- en inspraakprocedures van de Wro en de advisering door de Raad van State (advies van 22 april 2010) al hebben plaatsgevonden.

In het Barro worden de nationale belangen op twee verschillende manieren geborgd: allereerst werken de normen ten aanzien van tien van de (dus uiteindelijk) dertien belangen direct door. Bestuursorganen dienen bij het vaststellen van de bestemmingsplannen rekening te houden met deze belangen. Waar doorwerking niet mogelijk is, is gekozen voor indirecte doorwerking. Ten aanzien van deze belangen wordt provinciaal medebewind gevorderd; die bepalingen zullen overigens pas later in werking treden.

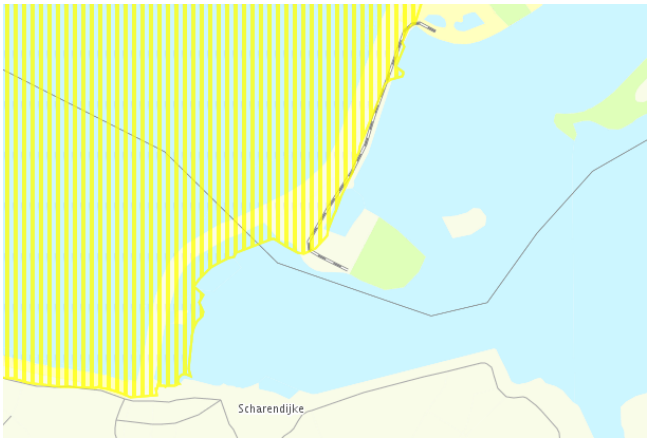

Afbeelding 2 Uitsnede kaart 2 Barro (kustfundament = geel gearceerd)

Relatie met de ontwikkeling in de primaire waterkering
In artikel 2.3.5 (bouwen in het kustfundament buiten stedelijke gebied) is de volgende regeling opgenomen. In principe is nieuwe bebouwing niet toegestaan. Echter geldt dit niet voor:
- bouwwerken ten behoeve van tijdelijke of seizoensgebonden activiteiten
- herbouw of verbouw van een bestaand bouwwerk
- bouwwerken voor het openbaar belang, zoals:
  - bouwwerken voor telecommunicatievoorzieningen, opsporing, winning, opslag en transport van olie, gas en water, transport van elektriciteit en kleinschalige opwekking van elektriciteit door middel van windturbines;
  - bouwwerken voor het operationeel beheer van natuur of van hulpdiensten;
  - bouwwerken voor de waterstaatkundige functie van het kustfundament.
- bouwwerken die bijdragen aan de versterking van het zandige deel van het kustfundament

De voorgenomen ontwikkeling past niet binnen bovenstaande criteria waardoor er ontheffing dient te worden verleend om de bouw van het Inspiratiecentrum mogelijk te maken. In artikel 3.2 van de Barro is een ontheffingsbevoegdheid opgenomen waarbij Onze Minister op aanvraag van burgemeester en wethouders of van gedeputeerde staten ontheffing kan verlenen van het bepaalde in hoofdstuk 2, indien de verwezenlijking van een onderdeel van het gemeentelijk of provinciaal ruimtelijke beleid in verhouding tot de met de nationale belangen die worden gediend met die bepalingen onevenredig worden belemmerd.

Ten behoeve van deze ontheffing is de Gebiedsvisie Brouwersdam opgesteld. Hierin is, in samenspraak met Rijkswaterstaat, onderzocht aan welke criteria het bouwvoorstel moet voldoen om ontheffing van het bouwverbod te verkrijgen. (zie paragraaf 2.3.1)

2.2 PROVINCIAAL BELEID

2.2.1 STRUCTUURVISIE 'VISIE OP ZUID-HOLLAND' (2010) EN 1E HERZIENING (2011)

De Provinciale Structuurvisie Visie op Zuid-Holland is op 2 juli 2010 vastgesteld door Provinciale Staten van Zuid-Holland. De structuurvisie vervangt het provinciaal streekplan en het interimbeleid van de Wro op basis waarvan het laatste streekplan als structuurvisie werd aangemerkt. De Visie op Zuid-Holland geeft richting aan de door de provincie beoogde ontwikkeling van Zuid-Holland. De visie is zelfbindend voor de provincie. Daarnaast is met de visie ook een provinciale verordening opgesteld en vastgesteld, waarvan de inhoud ook bindend is voor lagere overheden.

De visie geeft aan dat voor een goede ruimtelijke ordening een integrale aanpak nodig is. Binnen deze aanpak wordt een zorgvuldige afweging gemaakt tussen de verschillende functies, zoals wonen, werken en recreëren. Hiervoor zijn vijf integrale hoofdopgaven benoemd die de basis vormen voor Visie op Zuid Holland. De opgaven die in de visie uiteen worden gezet zijn:
- een concurrerend en aantrekkelijk internationaal profiel;
- een duurzame en klimaatbestendige Deltaprovincie;
- een samenhangend stedelijk netwerk;
- stad en land verbonden;
- een vitaal, divers en aantrekkelijk landschap.

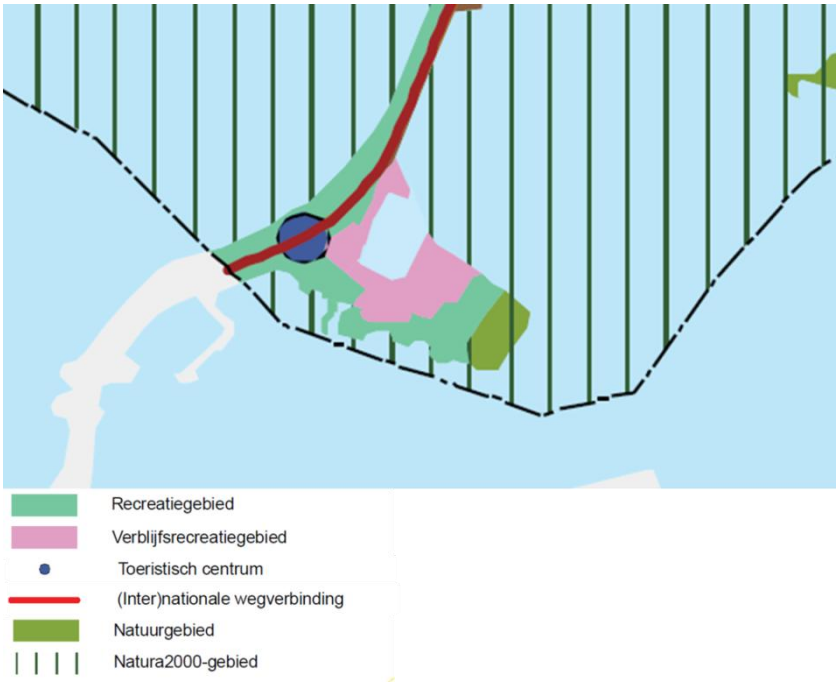

Afbeelding 3 Uitsnede functiekaart Structuurvisie

Het plangebied en omgeving is in de structuurvisie aangegeven als 'Toeristisch centrum' en 'Recreatiegebied'.
De provincie Zuid-Holland wil culturele en toeristische voorzieningen versterken. Toeristische voorzieningen en attracties van nationaal of internationaal niveau met een meer specifiek karakter zijn aangeduid als toeristisch centrum. Het betreft een aantal belangrijke badplaatsen en attracties langs de kust. Deze plaatsen kunnen zich, ieder op hun eigen wijze, verder ontwikkelen tot toeristische attracties van Europese allure. Verder ontwikkeling is mogelijk met inachtneming van de cultuurhistorische en landschappelijke waarden.

In de structuurvisie is het gebied Goeree-Overflakkee in de context van de Zuidwestelijke delta, aangewezen als locatie waar diverse opgaven liggen op het gebied van duurzaamheid, klimaatbestendigheid en leefbaarheid. Een van deze opgaven betreft het uitbreiden en versterken van het aanbod op het gebied van recreatie en toerisme. Dit is een mogelijkheid om de economische vitaliteit op het eiland in stand te houden en toekomstbestendig uit te bouwen. De ontwikkeling van het Inspiratiecentrum past binnen deze opgave.

2.2.2 PROVINCIALE VERORDENING RUIMTE (2010) EN 1E HERZIENING (2011)

In samenhang met de Provinciale Structuurvisie is de Provinciale Verordening Ruimte opgesteld en vastgesteld. Deze verordening stelt concrete regels die bij ruimtelijke ontwikkelingen in acht genomen moeten worden. Hieronder wordt beknopt ingegaan op de relevante bepalingen uit de verordening.

Nieuwe bebouwing ten behoeve van recreatieve functies buiten bebouwingscontouren is toegestaan voor:
- kleinschalige bebouwing voor recreatie;
- recreatiewoningen binnen gebieden voor verblijfsrecreatie;
- bebouwing op het strand

Het Inspiratiecentrum betreft een kleinschalige recreatievoorziening waardoor het past in het provinciale beleid.

2.3 REGIONAAL EN GEMEENTELIJK BELEID

2.3.1 GEBIEDSVISIE BROUWERSDAM (VASTGESTELD OP 26 APRIL 2012)

Het belangrijkste doel van de Gebiedsvisie is te onderbouwen op welke plaatsen op de Brouwersdam ontwikkelingen mogelijk zijn en welke ontwikkelingen dan. De Gebiedsvisie fungeert op die manier als onderbouwing voor een ontheffing op de AMvB Ruimte (nu Barro).
Het gaat voor de Gebiedsvisie vooral om uitgangspunten die een antwoord geven op de vraag of gebouwd mag worden op het kustfundament van de Brouwersdam, en zo ja waar en onder welke voorwaarden. De voorwaarden hebben betrekking op de volgende thema's:

- Veiligheid (in relatie tot de waterkering)
- Draagkracht van het gebied (in relatie tot natuur)
- Ontsluiting
- Ruimtelijke kwaliteit

Afbeelding 4 Uitsnede visiekaart Brouwersdam

Het Inspiratiecentrum is opgenomen als concreet initiatief. Op basis van de analyse van de thema's is de volgende conclusie verwoord:
Een locatie op de Brouwersdam is centraal gelegen ten opzichte van de aspecten waar het Inspiratiecentrum informatie over verschaft (zoals Getijdecentrale, Grevelingen, Voordelta, Brouwersdam). Daarbij komt dat juist de beleving van de elementen als water, wind en de dam belangrijk zijn voor een succesvol Inspiratiecentrum van de Brouwersdam en haar omgeving. De meest geschikte locatie op de Brouwersdam is aansluitend aan overige bebouwing (Kabbelaarsbank of Jachthaven van de

Toekomst). Negatieve effecten op natuurwaarden worden niet verwacht, maar dienen nader te worden onderzocht. Een goede en veilige ontsluiting is mogelijk. Het ontwerp van het Inspiratiecentrum dient te passen binnen de kaders die vereist zijn om de waterveiligheid te handhaven. Er lijken geen belemmeringen aanwezig te zijn om de bebouwing binnen de gestelde technische randvoorwaarden te realiseren.

Bredere bestuurlijke context van het Inspiratiecentrum
De ontwikkeling van het Inspiratiecentrum is onderdeel van de MIRT, die in opdracht van de Staatssecretaris van I&M en het Algemeen Bestuur van het Grevelingenschap wordt uitgevoerd. Deze verkenning gaat over de regionale transitie op het gebied van ecologie, waterkwaliteit, hoogwaterveiligheid en economisch perspectief in de regio. Voor de Brouwersdam betekent dit de realisatie van een getijcentrale, met als voorloper een Tidal Testcenter, waarin baanbrekende technologische ontwikkelingen voor duurzame getijde energie verder ontwikkeld en getest worden (aan de Grevelingendam). De publieke en voorlichtingsfunctie die hieruit voortkomt, wordt in het Inspiratiecentrum ondergebracht.

De gehele gebiedsvisie is toegevoegd als bijlage bij deze ruimtelijke onderbouwing. In hoofdstuk 4 wordt nader ingegaan op de belangen en de locatiekeuze.

2.3.2 STRUCTUURVISIE BROUWERSDAM-ZUID (2011)

In het kader van de voorgenomen ontwikkelingen op de Brouwersdam is de structuurvisie Brouwersdam-Zuid opgesteld door de gemeente Schouwen-Duiveland. Het eerder opgestelde Raamplan en Uitvoeringsprogramma is hierin vertaald. De Structuurvisie beschrijft de ambitie voor de ontwikkeling van Brouwersdam-Zuid over 20 jaar en geeft een visie op de manier waarop deze ambitie wordt nagestreefd.

De voorliggende Structuurvisie maakt ontwikkelingen mogelijk die gesitueerd zijn op de Brouwersdam. De in paragraaf 2.3.1 genoemde Gebiedsvisie heeft betrekking op de gehele Brouwersdam, het plangebied voor de Structuurvisie strekt zich uit over het zuidelijk deel van de Brouwersdam en een deel van het vasteland ten zuiden daarvan.
Het plangebied van de voorgenomen ontwikkeling valt niet binnen deze structuurvisie, maar heeft wel een relatie met de ontwikkelingen aan de zuidzijde van de Brouwersdam. Bovendien grenst het plangebied aan het plangebied voor de ontwikkeling van de Jachthaven van de Toekomst.

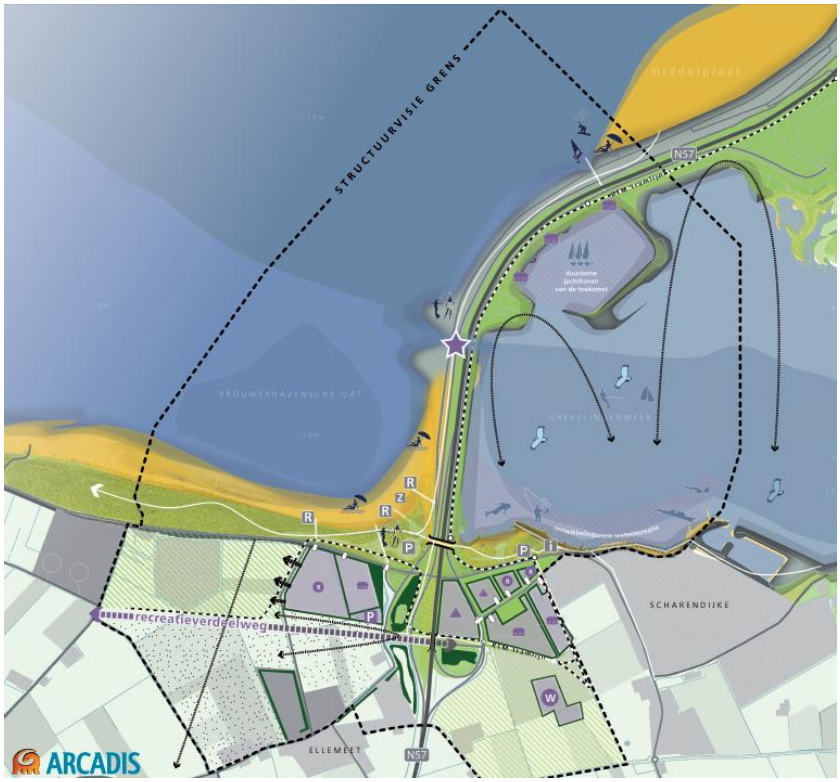

Afbeelding 5 Structuurvisiekaart Brouwersdam-Zuid

In de structuurvisie komen de volgende ontwikkelingen aan bod:

- Natuurontwikkeling en water;
- Herkenbare landschapsstructuren en ruimtelijke kwaliteit;
  - Entree Schouwen-Duiveland
  - Aantrekkelijke wandel- en fietsverbinding creëren tussen de Grevelingenzijde en de Voordeltazijde;
  - Inpassing knooppunt N57;
  - Strandopgangen;
- Passende ontsluiting op (inter)regionaal en lokaal niveau;
- Brouwerdam-Zuid als toeristische hotspot
  - Summer Boulevard;
  - All Seasons Boulevard;
  - Duurzame jachthaven van de toekomst
- Duurzaamheid

De ontwikkeling van het Inspiratiecentrum ligt op en centrale plek op de Brouwersdam. Mede gelet op de ontwikkeling aan de zuidzijde van Brouwerdam betreft dit een toegevoegde waarde voor het gehele gebied.

2.3.3 REGIONALE STRUCTUURVISIE GOEREE-OVERFLAKKEE (2010)

Door het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee (ISGO) is de Regionale Structuurvisie Goeree-Overflakkee opgesteld. De gemeenteraden van de diverse gemeenten op het eiland, waaronder die van Goedereede, hebben de visie in december 2010 vastgesteld.
In de structuurvisie worden de kernkwaliteiten van het eiland beschreven en daarmee samenhangend de gewenste ruimtelijke inrichting tot 2030. Ook worden kansen benoemd. De structuurvisie geeft daarmee

het kader voor toekomstige ruimtelijke beslissingen en bestemmingsplannen. Voor een belangrijk deel is de regionale structuurvisie gebaseerd op de gemeentelijke toekomstvisies.

Van de strategische hoofdlijnen van de structuurvisie zijn de volgende van belang voor de voorgenomen ontwikkeling:

- Uitbouw en diversificatie, zowel kwalitatief als kwantitatief van verblijfsrecreatie, horeca, dag(eco-) toerisme en elkweervoorzieningen; daarbij ook de mogelijkheden van het omringende open water ten volle benutten en verbetering kwaliteit/uitbreiding capaciteit jachthavens.
- Versterking en verbreding van de economie, door scheppen van gunstig ondernemersklimaat, stimulering ondernemerschap en innovatie, aantrekken van schone en innovatieve kleinschalige bedrijvigheid (maakindustrie, handel logistiek, dienstverlening en zorgcluster) in samenwerking met naburige regio's, allianties met kennisinstituten en inspelen op bestedingseffecten van woningbouw (persoonlijke dienstverlening, wellness, fitness, dagelijkse boodschappen, duurzame consumptiegoederen, horeca, etc.).
- Versterken en verbeteren kusttoerisme op de Kop van Goeree en behoud van kleinschalig halfopen cultuurhistorisch waardevol buitengebied.
- Behoud hoofdwaterkering, versterking recreatieve uitzichtfunctie en aanleg ontbrekende schakels in recreatief netwerk.
- Versterkte inzet op duurzaamheid, vooral door investeringen in het leveren van schone energie (waterkracht, wind, zon, biomassa).Versterking van belevingsaspecten van het eiland (onder andere geschiedenis van kernen en landschap vertellen, door co-creatie zelf onderdeel zijn van een verhaal of belevenis, fietsen, varen, wandelen, verblijven, etc.).

2.3.4 TOEKOMSTVISIE 2020 (2008)

De toekomstvisie van de gemeente Goedereede is een richtinggevend beleidsstuk dat op twee niveaus een doorkijk biedt tot 2020. Op gemeentelijk niveau geeft de visie aan welke ontwikkelingen gewenst zijn voor de gehele gemeente, op welke wijze deze ontwikkelingen ruimtelijk worden vertaald en hoe deze ontwikkelingen worden gefaseerd.

In de toekomstvisie zijn een aantal programmatische opgaven benoemd op basis van de thema’s wonen, basisvoozieningen, landbouw, visserij, stedelijke bedrijvigheid, recreatie, natuur&water en verkeer&vervoer.

Wat betreft recreatie wordt ingezet op afwisseling van het aanbod van recreatieve voorzieningen. Nieuwe dagrecreatieve functies worden bij voorkeur gekoppeld aan bestaande recreatieve routes.

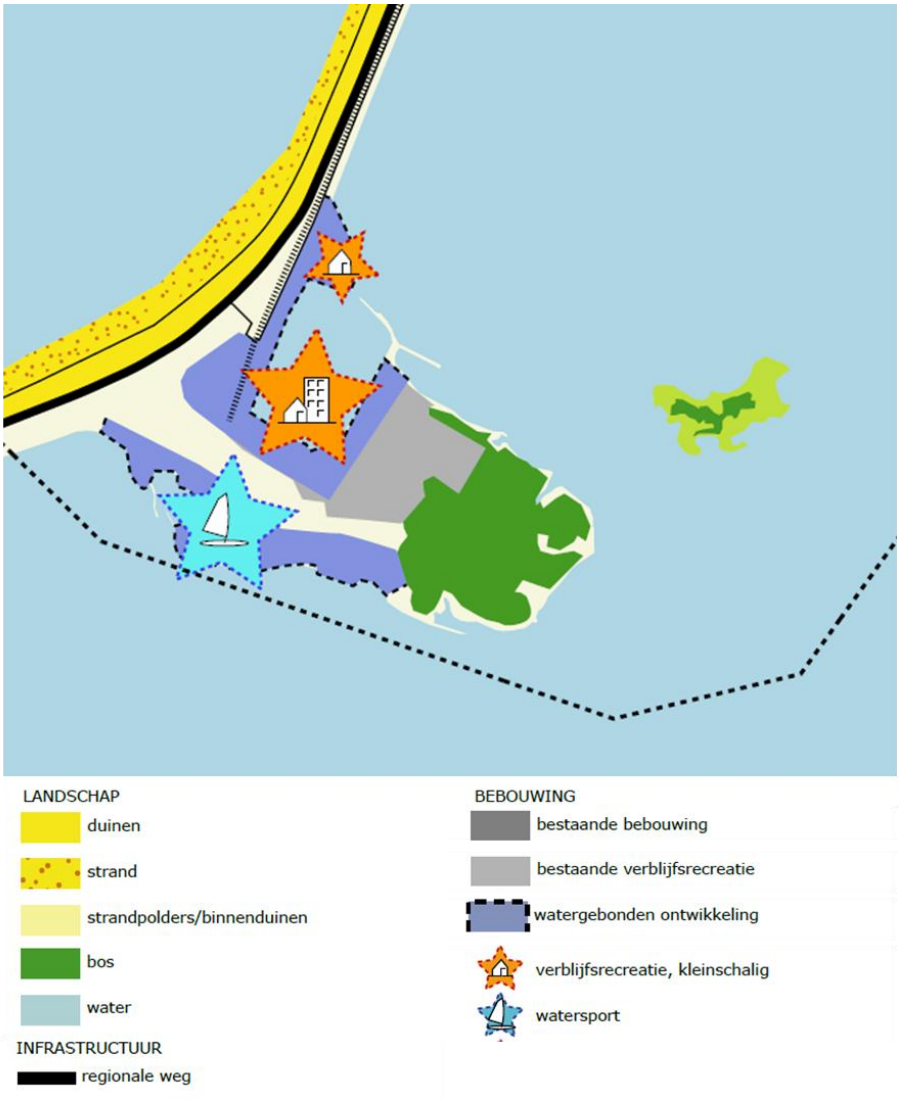

Afbeelding 6 Uitsnede kaart Toekomstvisie 2020

In de toekomstvisie is een deelvisie opgenomen voor de Brouwersdam. De hoofdkeuze voor de Brouwersdam is het aangrijpen van alle mogelijkheden om het toeristisch-recreatief verder op de kaart te zetten. Hier is ruimte voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen die elders op de Kop van Goeree conflicteert met het karakter van de gemeenschap.

2.3.5 ZICHT OP GREVELINGEN (VISIE JUNI 2006)

Door het Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen is een integrale visie op de toekomst van de Grevelingen opgesteld. Deze visie gaat in op het gebied Grevelingen, getij, natuur, energie, toerisme en recreatie, wonen en werken en effecten.

Zicht op toerisme

De belangrijkste verbeteringen op het gebied van recreatie en toerisme die rondom de Grevelingen mogelijk zijn:

- goede recreatieve routestructuren voor verschillende vormen van recreatie (wandelen, fietsen, maar zeker ook waterrecreatie);
- de juiste voorzieningen en aantrekkelijke aanlegpunten voor watersporters;

- slechtweervoorzieningen (voor kinderen), waardoor een bezoek aan het gebied ook buiten het hoogseizoen aantrekkelijk wordt;
- bekendheid van de mogelijkheden van het gebied en de bewegwijzering naar voorzieningen.

De Brouwerdam is aangegeven als pilot als het gaat om toerisme en recreatie.

2.4 CONCLUSIE

Om de ontwikkeling mogelijk te maken dient ontheffing te worden aangevraagd. Tevens dient de ontwikkeling planologisch mogelijk gemaakt te worden in afwijking van het vigerende bestemmingsplan.

Er dient een ontheffing te worden verkregen van de Minister van I&M voor de bouw van het Inspiratiecentrum op het kustfundament. Het gaat hierbij om ontheffing van artikel 2.3.5 lid 1 Barro. Conform de structuurvisie dient het specifiek bouwbeleid gebaseerd te worden op de derde Kustnota. Dit betekent dat ruimtelijke ontwikkelingen getoetst worden aan de veiligheid van de kust op lange termijn, de zandige ontwikkeling van de kust, de vrije horizon en aan andere wettelijke kaders, hoofdzakelijk natuurwetgeving.
Ten behoeve van deze ontheffing is de Gebiedsvisie Brouwersdam opgesteld. Hierin is, in samenspraak met Rijkswaterstaat, onderzocht aan welke criteria het bouwvoorstel moet voldoen om ontheffing van het bouwverbod te verkrijgen (zie paragraaf 2.3.1).

In hoofdstuk 4 gaan wij nader in op deze voorwaarden en hoe hieraan wordt voldaan. Hoofdstuk 4 vormt samen met de gebiedsvisie in de bijlage de onderbouwing van de ontheffing.

Een omgevingsvergunning (Wabo) kent geen verplicht vooroverleg. Echter vindt dit overleg in de praktijk wel vaak voor in het geval dat er naast de omgevingsvergunning tevens een ontheffing nodig is om te kunnen afwijken van algemene regels. Hierbij worden de desbetreffende provinciale of rijksdiensten in een vooroverleg betrokken. Ook hierbij is sprake van toetsing aan het bovenvermelde criterium voor ontheffingverlening. Het definitieve besluit tot verlening van de ontheffing wordt aan B&W bekend gemaakt, waarna B&W een besluit over de aanvraag tot het verlenen van de gevraagde omgevingsvergunning kunnen nemen.
Voor de mogelijkheid van beroep en de behandeling van en de uitspraak op een beroep worden de ontheffing en de omgevingsvergunning, ten behoeve waarvan die ontheffing is verleend, als één besluit aangemerkt. Omdat het beroep tegen een besluit tot het verlenen van een omgevingsvergunning geschiedt in twee instanties volgt het beroep tegen een ontheffing tot afwijking dezelfde lijn.

3 Gebiedstypering

3.1 ARCHEOLOGIE

In de digitale Cultuurhistorische Atlas van de provincie Zuid-Holland staat dat in het plangebied geen kartering heeft plaatsgevonden met betrekking tot archeologische kenmerken en waarden. Ook in het Archeologiebeleid Goeree-Overflakkee is het gebied aangegeven als 'ongewaardeerd'.
Als landschappelijke waarde staat het plangebied als onderdeel van de Kabbelaarsbank aangemerkt als grootschalige groen en/of recreatievoorziening (na 1945). De Kabbelaarsbank is oorspronkelijk een zandplaat die bij de aanleg van de Brouwersdam in 1971 is opgehoogd. De trefkans voor archeologische waarden in het plangebied is daarom nihil.

3.2 HISTORISCHE ONTWIKKELING

De Brouwersdam is als onderdeel van de Deltawerken primair bedoeld om de waterveiligheid te borgen. De dam ligt tussen twee eilanden, Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland. Bij Goeree Overflakkee kenmerkt de aanlanding zich door het ongerepte duinlandschap. Het is een gebied met weinig bebouwing en een natuurlijk karakter. De nadruk ligt op natuur, ecologie, cultuurhistorie en de beleving daarvan.
De aanwezigheid van zowel de zee (de Voordelta) als het Grevelingenmeer is uniek. Deze watergebieden verschillen behoorlijk van elkaar. De Voordelta kenmerkt zich door de ruwe, woeste branding van de Noordzee, terwijl het Grevelingenmeer rustiger oogt. Daarnaast is het water van de Grevelingen een uniek vogelgebied en heeft het een unieke onderwaternatuur van (inter)nationale allure.

Sinds de dam gedicht is in 1971 hebben veel bezoekers hun weg naar de dam gevonden. Dit unieke element geeft mensen het gevoel dat er dingen mogelijk zijn die elders niet kunnen. Die pioniersgeest is nog steeds aanwezig op de dam, waardoor er een zekere mate van vrijheid in gebruik heerst. Hij is door de jaren heen meer en meer gebruikt voor een breed aanbod aan sporten en vermaak. Dit succes maakt inmiddels echter plaats voor een veroudering van aanwezige voorzieningen en verrommeling van het landschap. Dit wordt met name veroorzaakt door de achteruitgang van de ecologische toestand van het Grevelingenmeer.

De ecologische toestand van het Grevelingenmeer is in de laatste decennia gestaag achteruit gegaan. De oorzaak is het gebrek aan zuurstof in de diepere delen van het meer, een probleem dat steeds groter wordt. Het zuurstofgebrek is het gevolg van de afsluiting van de Grevelingen van de Noordzee door de aanleg van de Grevelingendam (1963) en de Brouwersdam (1970). Hierdoor is er geen aanvoer meer van zeewater en rivierwater. In de diepere delen van het meer is er vrijwel geen leven meer. Het afgestorven organische materiaal veroorzaakt 's zomers stank waar de recreanten last van hebben. Ook is er een afname van geschikt broedgebied voor kustbroedvogels en komen er minder visetende vogels naar het gebied. Door de afname van de ecologische kwaliteit van het gebied is de aantrekkingskracht voor

toeristen ook afgenomen en daarmee ook de kwaliteit van de toeristisch-recreatieve voorzieningen. De verschillende gebruikers en overheden hebben dat ingezien en willen dit probleem aanpakken. De beste manier om de oude, gezonde, situatie zoveel mogelijk te herstellen is het maken van een doorlaatopening in de Brouwersdam en eventueel de Grevelingendam. Er zijn op dit moment plannen in voorbereiding om een doorlaatopening in de Brouwersdam te maken.
Daarmee zien de verschillende gebruikers en overheden voor de dam weer een kansrijke toekomst. Zij zien ruimte voor meer toeristisch-recreatieve ontwikkelingen en een versterking van de merknaam Brouwersdam als trekpleister voor de omgeving.

3.3 HUIDIG GEBRUIK

Brouwersdam
De Brouwersdam heeft een waterkerende functie die door de legger van Rijkswaterstaat beschermd wordt. De dam vormt ook één van de 'toegangspoorten' naar Zeeland. De bezoekers kunnen de dam met de auto bereiken en het water aan beide zijden van de Brouwersdam beleven.
De recreatieve sector is een belangrijke economische drager van de dam en omliggende stranden en havens. Het gebied heeft een enorme aantrekkingskracht in de zomer en is een goedbezocht gebied als het gaat om kitesurfen, duiken en andere watersporten. Met Concert at Sea heeft het gebied een evenement van nationale allure.

Kabbelaarsbank
De Kabbelaarsbank ligt aan de binnenkant van de Brouwersdam, in het midden tussen Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland. Deze plaat is sterk begroeid en ontwikkeld tot een centrale plek voor water- en verblijfsrecreatie. Sinds 1990 is Port Zélande hier gevestigd, een grote verblijfsrecreatieve voorziening met veel recreatiewoningen. Daarnaast ligt de Marina Port Zélande, een haven met diverse voorzieningen. De bebouwing op de Kabbelaarsbank bevindt zich buiten de kernzone van de waterkering. Over de N57 ligt een brug van de Kabbelaarsbank naar het Noordzeestrand. De activiteiten in de directe omgeving van de Brouwersdam zijn veelal gericht op mooi weer en daarmee gebonden aan het seizoen. Langs het strand ligt een aantal strandpaviljoenen. De drie strandpaviljoenen op het zuidelijke strand aan de Voordeltazijde en alle strandpaviljoenen op het grondgebied van Goedereede mogen permanent aanwezig zijn. Er zijn momenteel weinig ´elkweervoorzieningen´ aanwezig om het recreatieve seizoen te verlengen.

4 Planbeschrijving

4.1 LOCATIEKEUZE

Plangebied

Het plangebied van het Inspiratiecentrum is gelegen op de Kabbelaarsbank, aan de Grevelingenzijde van de Brouwersdam.

Afbeelding 7 Locatie inspriratiecentrum (Bron: Presentatie Architectenbureau Paul de Ruiter)

Eisen aan locatie

Om het Inspiratiecentrum te laten slagen liggen er een aantal eisen ten grondslag aan de locatie. Deze eisen betreffen de volgende:

- Een Inspiratiecentrum dient gebouwd te worden in de nabijheid van de voorzieningen, waarover informatie gegeven wordt. De getijdencentrale zal een belangrijke plek innemen in het Inspiratiecentrum, evenals de waterkwaliteit en de natuurwaarden rond de Brouwersdam. Op de dam kunnen de elementen optimaal worden beleefd: het water van het Grevelingenmeer en de Voordelta, de dam zelf, de wind en de omgeving.
- Vanuit landschap dient de locatie voor het Inspiratiecentrum aan te sluiten bij bestaande bebouwing op de dam, zodat de belangrijke zichtlijnen van de dam richting Scharendijke behouden blijven en versnippering van ontwikkelingen voorkomen wordt.
- Ongeacht de locatie dient het ontwerp van het Inspiratiecentrum te passen binnen de kaders die vereist zijn om de waterveiligheid te handhaven.

Locatiekeuze op de Kabbelaarsbank

De locatie op de Kabbelaarsbank, nabij het talud van de N57, is met zorg gekozen, omdat het Inspiratiecentrum midden op de Brouwerdam staat en daarmee overzicht biedt op zowel de Noordzee

met de voordelta als het Grevelingenmeer en de aanliggende kusten. Bovendien is het Inspiratiecentrum hiermee in het hart van de bezoekersstromen tussen zowel Noordzee als de Grevelingen, Goedereede en Schouwen-Duiveland gesitueerd. Hierdoor zullen bezoekers langer in de omgeving verblijven.
De Kabbelaarsbank heeft een prominente plek aan de dam, maar is niet als zodanig aangegeven. Marina Port Zélande staat overal aangegeven, wat de aandacht afleidt van wat er nog meer gebeurt op de Kabbelaarsbank. Het is dus van belang om de Kabbelaarsbank meer zichtbaarheid te geven en het openbare karakter te benadrukken. Het Inspiratiecentrum kan hier een sterke bijdrage aan leveren. Door het Informatiecentrum op de Kabbelaarsbank te situeren wordt aansluiting gezocht bij het bestaand cluster van bebouwing, zodat het open karakter van de Brouwersdam niet wordt aangetast.

Doordat de locatie nabij de N57 gekozen is, wordt bovendien de zichtbaarheid en herkenbaarheid van het Inspiratiecentrum, en daarmee de Grevelingen als toeristische destinatie, vergroot voor de bezoekers in het gebied, maar ook voor de automobilist als passant. Er worden dus extra bezoekers verleid om een bezoek aan het centrum en daarna ook aan de Grevelingen te brengen. Er is dan ook een economisch belang om het Inspiratiecentrum op de Kabbelaarsbank te situeren.

Primaire waterkering
Het plangebied ligt weliswaar op de primaire waterkering, maar de waterkering is ter plaatse extra breed (vormt een soort lob) vergeleken met de waterkering aanliggend ten noorden en zuiden daarvan. Bovendien is de locatie gekozen buiten het talud van de N57, op het vlakke deel dat in hoogte niet verschilt van de rest van de Kabbelaarsbank.

Hiermee is voor een optimale combinatie gekozen, die geen hinder voor de primaire waterkering oplevert, goed aansluit bij de aanwezige infrastructuur en bebouwing en de positie van de andere ondernemers in het gebied versterkt. Per object zal een stabiliteitsberekening worden uitgevoerd om na te gaan of het waterkerend vermogen van de Brouwersdam inderdaad niet benadeeld wordt.

Betrokken partijen
In samenspraak met veel stakeholders, waaronder vertegenwoordigers van natuur- en milieu organisaties, watersporters, Staatsbosbeheer, HISWA en lokale ondernemers, is het concept van het Inspiratiecentrum evenals de locatie nader ingevuld. De realisatie van het centrum op de Kabbelaarsbank op de huidige locatie kan dan ook op lokaal en regionaal draagvlak rekenen. De lokale ondernemers vinden het Inspiratiecentrum een waardevolle aanvulling op hun aanbod en verwachten extra klanten te verkrijgen door de aanwezigheid van dit centrum.
Het Natuur- en Recreatieschap Grevelingen is een gemeenschappelijke regeling van zowel de provincies Zeeland en Zuid-Holland alsmede, de gemeenten Goedereede, Schouwen- Duiveland, Dirksland, Middelharnis en Oostflakkee die direct toeristisch recreatief en daarmee economisch belang hebben bij dit centrum. De gekozen locatie ligt zo dicht mogelijk op de grens van beide provincies en gemeenten en vormt daarmee een verbindende schakel tussen de partijen. Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer zijn als adviseur in het bestuur vertegenwoordigd en in het proces van totstandkoming betrokken. Deze locatie past daarnaast binnen het planologische kader van de gemeente Goedereede, dat zowel bestuurlijk als ambtelijk de ontwikkeling op deze locatie ondersteunt en stimuleert.

4.2 FUNCTIONELE UITGANGSPUNTEN

Het Inspiratiecentrum zal het bezoekerscentrum De Punt in Goedereede vervangen. Dit Inspiratiecentrum wordt hét educatiecentrum voor de Voordelta en de Grevelingen. Hier is alle informatie te vinden over de speciale kwaliteiten van het gebied. Dat heeft betrekking op natuurwaarden, maar ook op de duurzame ontwikkelingen in, op en rondom de dam (zoals Getijdecentrale). Ook kan hier informatie verkregen worden over mogelijke activiteiten en andere toeristische voorzieningen. Daarmee is het een extra versterking van de recreatie in het gebied: mensen kunnen centraal alle informatie verkrijgen en de kwaliteiten van het gebied beleven.

Het Inspiratiecentrum wordt een markant gebouw dat nieuwsgierig maakt, uitnodigend is en recht doet aan het omringende landschap. Er wordt informatie over recreatiemogelijkheden en de natuur verstrekt, er worden streekproducten verkocht en wandelkaarten, hengels en vliegers. Daarnaast kan er worden geluncht met producten uit de directe omgeving zoals vis en zeekraal. Er is een uitkijkplatform, waar op het omringende landschap, het Grevelingenmeer en de Voordelta kan worden uitgekeken.

De footprint van het gebouw is ongeveer 1.300 m2. Het bruto oppervlak van het totale Inspiratiecentrum is circa 1.500 m2.

De invulling van het Inspiratiecentrum is op hoofdlijnen als volgt:

- Experience centra projecten (getijdecentrale / voordelta / etc.)
- Interactieve maquette en regionale producten shop
- Educatief centrum (Ecoscope) en energie platform
- Expositieruimte;
- Café/restaurant;
- Terras;
- Toiletten;
- Auditorium/filmzaal;
- Speelplaats;
- Openlucht Theater
- Uitzichtplatform.
- Lichteffecten (weerbericht of emotiemeter)
- Duurzame verwarming (mogelijkheden worden nog onderzocht)

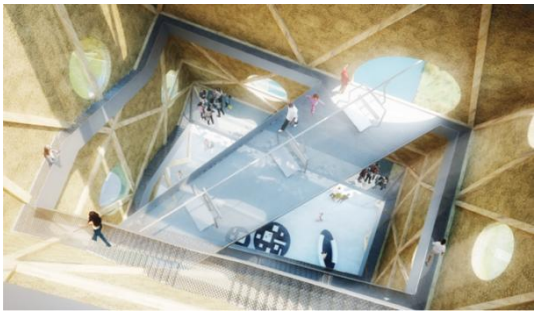

Afbeelding 8 Impressie binnenzijde Inspiratiecentrum

4.3 VORMGEVING

Het ontwerp van het Inspiratiecentrum bestaat uit drie volumes, twee lage op de grond en een derde in de vorm van een toren, naadloos verheven boven de twee lage volumes. De toren opent het gebouw fysiek in het centrum, er ontstaat een doorvoer van licht, lucht en ruimte in het hart van het Inspiratiecentrum. De waterstroom aan beide zijden van het gebouw ter plaatse van het gebouwhart symboliseert de hernieuwde verbinding en dynamiek tussen de Noordzee en het Grevelingenmeer.
Het niveauverschil van de waterpartij aan weerszijden van het gebouw laat de bezoekers zien en voelen welke invloed getijde veranderingen met zich meebrengen. De bezoekers kunnen in het hart van het bezoekerscentrum zowel onder als boven het waterniveau komen te zitten in het 'onderwater café'. De gevels van riet en de groene daken met inheemse vegetatie zorgen ervoor dat het gebouw opgaat in de zachte groene omgeving.

De toren is vanuit de wijde omtrek duidelijk zichtbaar, en zal functioneren als herkenningspunt op de Brouwersdam. Gezien vanuit zowel de Grevelingenmeerzijde als de zeezijde zorgen de transparante ronde delen in de gevelwanden en in het hoogste punt van de toren in de avond voor bijzondere lichteffecten. Het gebouw wordt hiermee een landmark, met een uitstraling die past bij de authenticiteit van het gebied.

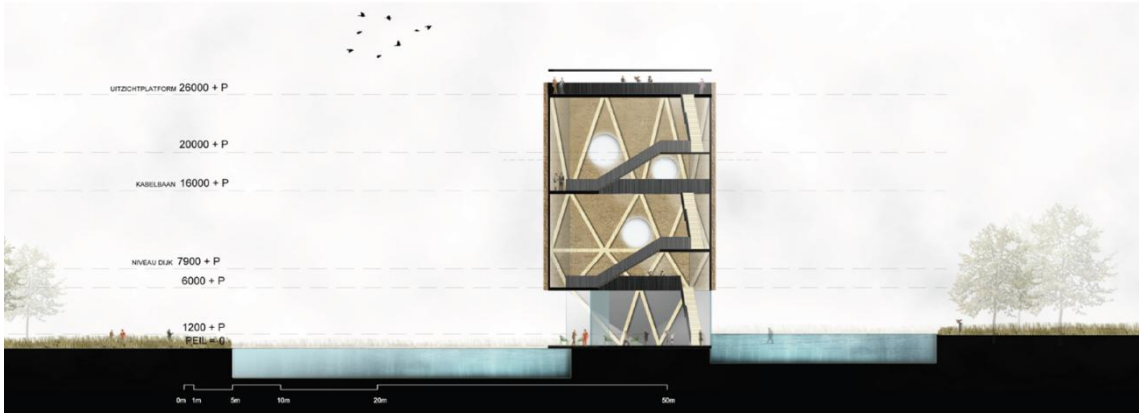

Afbeelding 9 Dwarsdoorsnedes over de toren en de vijvers met niveauverschillen (boven: dwarsdoorsnede, onder: langsdoorsnede)

4.4 LANDSCHAPPELIJKE INPASSING

Vanuit ecologisch perspectief is het noodzakelijk dat er op korte termijn een doorvoer komt dat het water van de Noordzee in het Grevelingenmeer brengt. Omwille van de waterkwaliteit is het van belang dat het water weer gaat stromen: eb en vloed dienen weer vrij spel te hebben hetgeen direct gevolgen heeft voor een opleving van de rijke, authentieke flora en fauna in het gebied. Hier is ook een sociaal aspect van belang: eeuwenlang heeft de lokale bevolking geleefd van de opbrengsten van het water. Het terugbrengen van deze omstandigheden heeft een positieve invloed op de beleving van en begrip voor de geschiedenis. Het nieuwe Inspiratiecentrum staat symbool voor het ingrijpen van de mens op de natuur. Het maakt dit niet alleen inzichtelijk, maar laat ook zien hoe we optimaal van de natuur kunnen genieten, ook door actief deel te nemen. Het gebouw positioneert zich door de architectonische vormgeving en de bewuste keuze voor duurzame en hernieuwbare materialen op duidelijke doch subtiele wijze in het ecologische landschap, waarbij de toren als ijkpunt van de omgeving fungeert.

Het Inspiratiecentrum draagt er samen met de her- en doorontwikkeling van de haven (Marina Port Zélande) en een nieuwe recreatieve route over de Kabbelaarsbank (inclusief mountainbikeroute) aan bij dat de Kabbelaarsbank nog meer openbaar beleefd kan worden.

Afbeelding 10 Impressie van het Inspiratiecentrum (Bron: PresentatieArchitectenbureau Paul de Ruiter)

5 Milieukundige aspecten

5.1 WATER

Natuur en Recreatieschap De Grevelingen dient een omgevingsvergunning aan te vragen om het Inspiratiecentrum mogelijk te maken, met als onderdeel daarvan een ruimtelijke onderbouwing. Hiermee is het voornemen Watertoetsplichtig. Het plangebied ligt vanwege de ligging op de Brouwerdam in het beheersgebied van Rijkswaterstaat en buiten het beheersgebied van het waterschap Hollandse Delta.

Sinds 1 november 2003 is het wettelijk geregeld dat voor alle ruimtelijke plannen een watertoets dient te worden doorlopen. Het doel van de watertoets is de waterhuishoudkundige doelstelling zichtbaar te maken en evenwichtig mee te nemen bij ruimtelijke plannen. Er wordt met name ingegaan op de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding en de beschrijving van de maatregelen die worden getroffen.

5.1.1 BELEIDSKADER WATER

Rijksbeleid

Kaderrichtlijn Water
Op 22 december 2000 is de Europese Kaderrichtlijn water (KRW) in werking getreden.
De KRW gaat uit van een stroomgebiedsbenadering waarbij voor Nederland de stroomgebieden van de Rijn, Maas, Schelde en Eems van belang zijn. Het doel van de KRW is dat al het water in de Europese Unie in 2015 in ‘goede chemische toestand’ en een 'goede ecologische toestand' moet verkeren.

Van belang is dat bij initiatieven tenminste voldaan wordt aan het stand-still principe. Dit houdt in dat een ingreep (uitvoering van het ruimtelijk plan) de toestand van het watersysteem niet mag verslechteren, tenzij beargumenteerd kan worden dat dit wegens ‘een hoger doel’ niet anders kan (bron: Notitie gevolgen van de KRW voor fysieke projecten in en om het water, ministerie van Verkeer en Waterstaat, maart 2006).

<u>Relevantie voor het voornemen</u>
Het voornemen past binnen dit beleid omdat wordt voldaan aan het stand-stillprincipe. Het voornemen zorgt niet voor verontreiniging van watersystemen.

Nationaal beleid

Nationaal Bestuursakkoord Water
Op basis van het rapport van de Commissie Waterbeheer 21e eeuw en het kabinetsstandpunt 'Anders omgaan met water' hebben het rijk, de provincies, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie

van Waterschappen het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) ondertekent. Het NBW is doorgevoerd in de provinciale en regionale beleidsplannen.

Relevante aspecten uit het NBW zijn:

- Toepassen van de watertoets als procesinstrument op alle waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen en besluiten. Het doel van de watertoets is waarborgen dat waterhuishoudkundige doelen expliciet en op evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen.
- Toepassen van de trits schoon houden - zuiveren - schoon maken, met als eerste insteek het voorkomen van vermenging van schoon hemelwater van dakvlakken en afvalwater en het gebruik van bijvoorbeeld een bodempassage voor hemelwater van druk bereden straatvlakken.
  Wateropgave (de benodigde bergingscapaciteit voor het opvangen van pieken in neerslag) bepalen aan de hand van de NBW normen regionale wateroverlast. Voor stedelijk gebied geldt een norm van T=100 (neerslaggebeurtenis die statistisch berekend eens in de 100 jaar voorkomt).

<u>Relevantie voor het voornemen</u>
Het voornemen past binnen dit beleid. De watertoets wordt doorlopen en verontreiniging van hemelwater wordt voorkomen. De benodigde bergingscapaciteit tot T=100 wordt gerealiseerd om het afstromend hemelwater op te vangen.

Waterwet
Op 22 december 2009 is de Waterwet in werking getreden. Acht bestaande wetten voor het waterbeheer in Nederland worden vervangen door deze Waterwet en de zes verschillende vergunningen worden opgenomen in één vergunning. Met de Waterwet hebben het rijk, waterschappen, provincies en gemeenten moderne wetgeving in handen om integraal waterbeheer te realiseren, om te zorgen voor waterveiligheid en om watervervuiling, wateroverlast en watertekorten tegen te gaan. Ook verplicht de Waterwet waterschappen en gemeenten om hun taken en bevoegdheden onderling af te stemmen, in het bijzonder voor de riolering en de zuivering van afvalwater.

Naast de vergunningverlening rond lokaal en regionaal oppervlaktewater, heeft het waterschap nu ook de vergunningverlening met betrekking tot grondwater onder haar hoede. Het waterschap heeft als taak de grondwaterzorg voor, bronneringen en bemalingen, industriële onttrekkingen tot en met 150.00.000 m3 en landbouwkundige onttrekkingen. Voor onttrekkingen ten behoeve van koude warmte opslag, drinkwaterwinning en industriële onttrekkingen groter dan 150.000 m3 per jaar is de provincie het bevoegde gezag.

De Waterwet geeft bepalingen over onder andere waterkeringen. In Artikel 5.1 wordt voorgeschreven dat de beheerder zorg draagt voor de vaststelling van een legger, waarin waterstaatswerken worden omschreven naar ligging, vorm, afmeting en constructie. Voor primaire waterkeringen dient tevens een technisch beheerregister te worden opgesteld. De Brouwersdam kan gezien worden als een rijkswaterstaatswerk. Het Waterbesluit geeft onder andere bepaling over het gebruik van rijkswaterstaatswerken. Volgens Artikel 6.14 is het verboden om zonder vergunning gebruik te maken van waterkeringen in het beheer bij het Rijk of van een daartoe behorende beschermingszone door, anders dan in overeenstemming met de functie, daarin, daarop, daarboven, daarover of daaronder werken te maken of te behouden, dan wel vaste substanties of voorwerpen te storten, te plaatsen of neer te leggen, of deze te laten staan of liggen.

De legger Brouwersdam geeft het beleid weer over hoe om te gaan met waterkeringen vanuit de beheerder Rijkswaterstaat. De Nota Ruimte en de Beleidslijn Kust geven nadere richtlijnen voor

ruimtelijke ontwikkeling in het kustfundament welke Rijkswaterstaat Zeeland mede in acht neemt in haar besluitvorming.

Relevantie voor het voornemen

Er is een watervergunning nodig in verband met het bouwen in de kernzone van de waterkering. Hierover dient overleg plaats te vinden met Rijkswaterstaat als beheerder van de Brouwersdam. Zie hiervoor de rapportage 'Gebiedsvisie Brouwersdam, Technische Haalbaarheid van bouwen op de waterkering' (ARCADIS, 2011). Onderstaande afbeelding geeft de ligging weer van de verschillende zones van de Brouwersdam: kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone.

Op dit moment is de verwachting dat er geen hemelwater wordt geloosd vanuit de aan te leggen infiltratievoorziening. Ook wordt er geen grondwater onttrokken en vinden er geen werkzaamheden in of nabij watergangen geplaatst. Voor deze onderdelen is daarom dan ook geen watervergunning benodigd.

Er dient dus alleen een watervergunning te worden aangevraagd voor het bouwen in de kernzone van de waterkering.

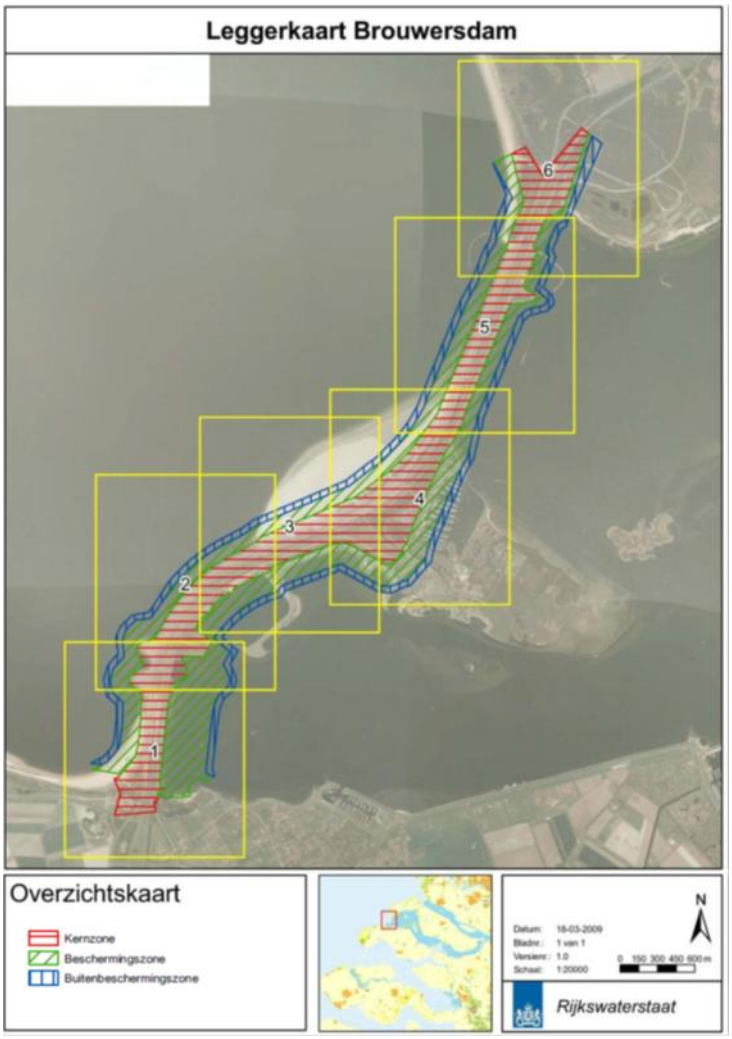

Afbeelding 1 Overzichtskaart met ligging van de kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone (bron: Rijkswaterstaat Zeeland, 2009)

Provinciaal beleid

Voor de Provinciale Structuurvisie, Verordening Ruimte provincie Zuid-Holland en de uitvoeringsagenda verwijzen wij naar hoofdstuk 4.

Provinciaal Waterplan Zuid-Holland 2010-2015

Het Provinciaal Waterplan bevat de hoofdlijnen van het provinciaal waterbeleid voor 2010-2015. Het vervangt het provinciaal waterbeleid zoals dat is vastgelegd in het Beleidsplan Groen, Water en Milieu (2006). Ook vervangt het Provinciaal Waterplan het Grondwaterplan 2007-2013 en het beschrijft dus ook het strategische grondwaterbeleid voor Zuid-Holland. In het Provinciaal Waterplan is het beleid uit het nationaal waterplan en het huidige Europese beleid vertaalt naar provinciale kaders en doelstellingen voor de periode 2010-2015.

De provincie stelt in het provinciaal waterplan dat door klimaatverandering en druk op beschikbare ruimte de bescherming tegen overstromingen onverminderd belangrijk is. Daarnaast neemt de provincie een toenemende vraag naar kwalitatief hoogwaardig water waar. De chemische en ecologische toestand voldoet nog niet aan de normen. Om deze kwaliteit te verbeteren is een aanpassing van het watersysteem nodig. Dit leidt tot vier kernopgaven voor de provincie Zuid-Holland:

- Het waarborgen van waterveiligheid.
- Het realiseren van mooi en schoon water.
- Het ontwikkelen van een duurzame (zoet)watervoorziening.
- Het realiseren van een robuust en veerkrachtig systeem.

Het Provinciaal Waterplan 2010-2015 heeft de status van een regionaal waterplan, zoals omschreven in de Waterwet én een op zichzelf staande structuurvisie op grond van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening.

<u>Relevantie voor het voornemen</u>

In Afbeelding 2 is een uitsnede van de kaart water en natuur uit het Provinciaal Waterplan ter plaatse van het plangebied voor het Inspiratiecentrum weergegeven. Het plangebied ligt nabij een TOP-verdrogingsgebied.

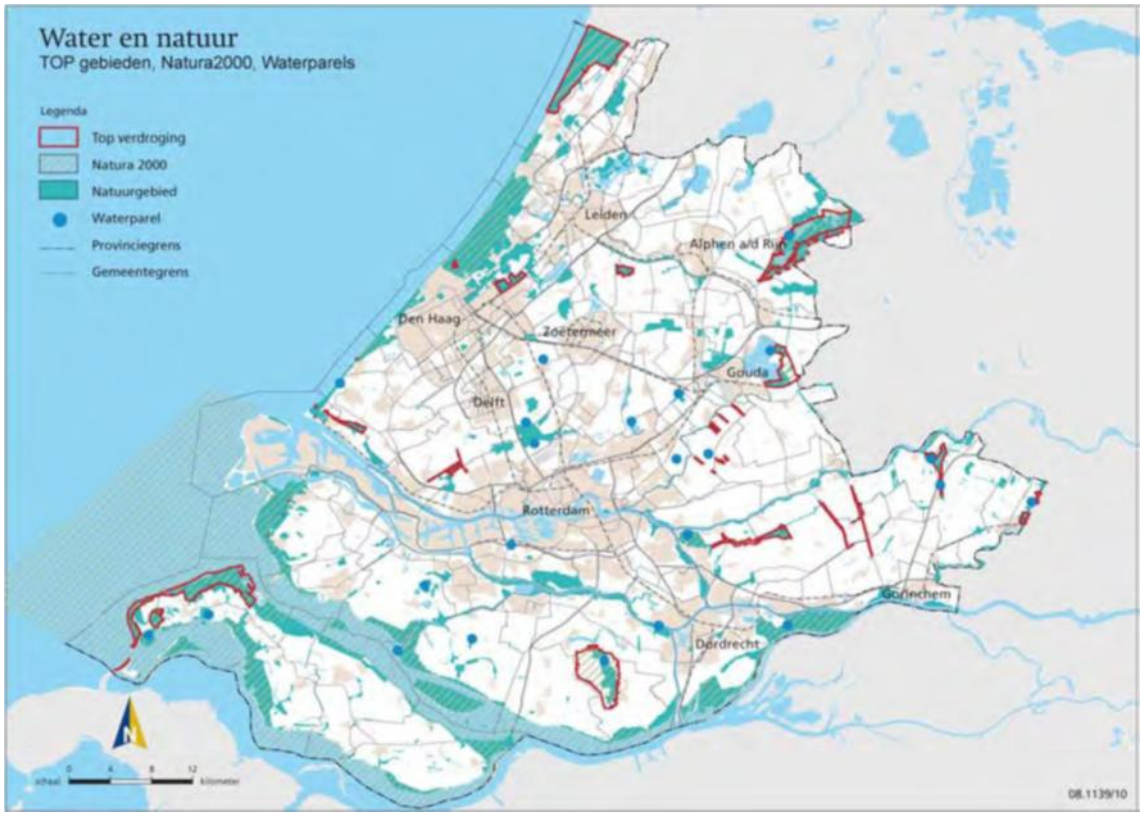

Afbeelding 2 Water en natuur: Natura 2000-gebieden, TOP-gebieden en waterparels (bron: Provinciaal Waterplan, Waterschap Hollandse Delta, 11 november 2009).

In Afbeelding 3 is een uitsnede van de kaart waterwinning uit het Provinciaal Waterplan ter plaatse van het plangebied voor het Inspiratiecentrum weergegeven. In de nabijheid van het plangebied is geen grondwaterbeschermingsgebied of drinkwaterwingebied aanwezig.

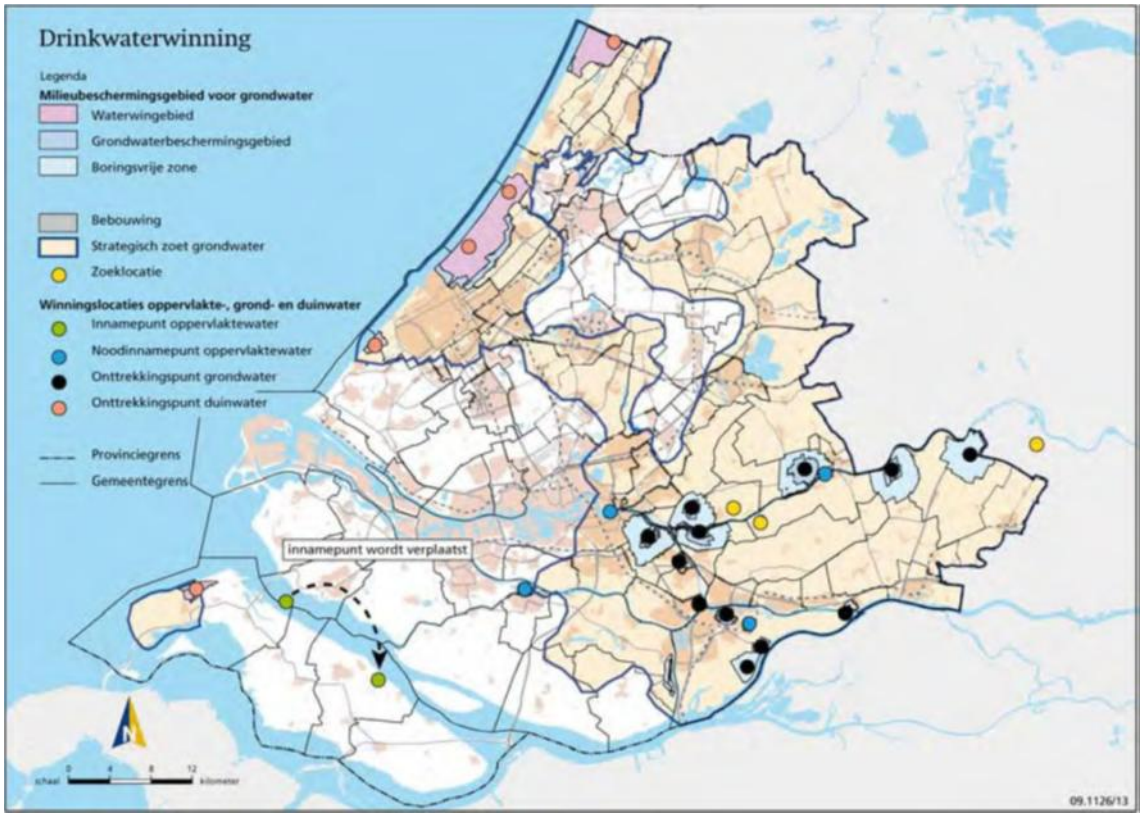

Afbeelding 3 Drinkwaterwinning (bron: Provinciaal Waterplan, Waterschap Hollandse Delta, 11 november 2009).

5.1.2 SAMENWERKING WATERBEHEERDER

- Op 6 juni 2012 heeft er telefonisch overleg plaatsgevonden met Rijkswaterstaat (Arjan Verweij). In dit overleg is door Rijkswaterstaat aangegeven dat het plangebied is gelegen binnen het beheersgebied van Rijkswaterstaat. Rijkswaterstaat stelt geen retentie-voor de bebouwing en de verharding. De werkwijze is dat Rijkswaterstaat de watertoets beoordeelt. Rijkswaterstaat heeft in het telefonisch overleg dan ook aangegeven dat er behoefte is aan een overleg over de watertoets.
- Op 6 juni 2012 heeft er een telefonisch overleg plaatsgevonden met Waterschap Hollandse Delta (Martin Brouwer). Door het Waterschap Hollandse Delta is bevestigd dat het plangebied niet is gelegen binnen het beheersgebied van het Waterschap Hollandse Delta. Ook het aanwezige persriool is niet in het beheer van het Waterschap.
- De gemeente Goedereede heeft aangegeven dat het persriool in beheer is van Port Zélande.

5.1.3 HUIDIG WATERSYSTEEM

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit grasland en is het plangebied volledig onverhard. In het plangebied is op dit moment geen riolering aanwezig. Wel is op de Brouwersdam een persriool aanwezig. Ten zuiden en oosten van het plangebied ligt het Grevelingenmeer. Ten westen van het plangebied ligt de Voordelta. De hoogte van het plangebied ligt tussen de ca. 2,5 en 5 m +NAP.

Bodemopbouw
Op basis van de Bodemkaart van Nederland (Stiboka) kan worden geconcludeerd, dat het plangebied ter plaatse is gekarteerd als een kalkhoudende vlakvaaggrond met matig fijn zand. Vlakvaaggronden zijn jonge bodems, waarin nog weinig bodemvorming heeft plaatsgevonden.

De diepere bodemopbouw is bepaald op basis van de gegevens van de regionale bodemopbouw uit REGIS. zie Tabel 1.

Hoogteligging	Formatie	Beschrijving
0 - 24 m-NAP	Holocene afzettingen	Matig fijn zand
24 - 30 m-NAP	Eem Formatie	Fijn tot matig grof zand en klei, kalk- en schelphoudend
30 - 52 m-NAP	Formatie van Peize-Waalre	Matig grof tot uiterst grof, kwartsrijk zand, plaatselijk grindhoudend
52 - 104 m-NAP	Formatie van Maassluis	Matig fijn tot matig grof, kalkrijk en schelphoudend zand, afgewisseld met zandige klei
104 - 184 m-NAP	Formatie van Oosterhout	Matig fijn tot matig grof, kalkrijk glauconiet en schelphoudend zand, plaatselijk zandige klei
184 - 210 m-NAP	Formatie van Breda	Zeer fijn tot matig grof zand, en sterk zandige tot matig siltige klei

Tabel 1 Diepere bodemopbouw

Grondwater
In het gebied ter plaatse van het Inspiratiecentrum is op de Bodemkaart van Nederland grondwatertrap VII aangegeven. Dit betekent dat de Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand (GHG) zich theoretisch dieper dan 80 cm beneden het maaiveld bevindt (zie Tabel 2).

	II	III	V	VI	VII
Gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG)	-	> 40 cm beneden maaiveld	< 40 cm beneden maaiveld	40-80 cm beneden maaiveld	> 80 cm beneden maaiveld
gemiddeld laagste grondwaterstand GLG	50-80 cm beneden maaiveld	80-120 cm beneden maaiveld	> 120 cm beneden maaiveld	> 120 cm beneden maaiveld	>120 cm beneden maaiveld

Tabel 2 Grondwatertrappen

In het plangebied en omgeving zijn geen TNO-peilbuizen gelegen waarin grondwaterstanden zijn gemeten. Hierdoor wordt in deze waterparagraaf uitgegaan van een GHG en GLG behorende bij een grondwatertrap VII.

5.1.4 WATEROPGAVE

In de toekomstige situatie wordt een Inspiratiecentrum gerealiseerd. Deze bestaat uit een hoofdgebouw, een waterpartij en circa 120 parkeerplaatsen. In afbeelding 4 is de situatieschets van de inrichting weergegeven.

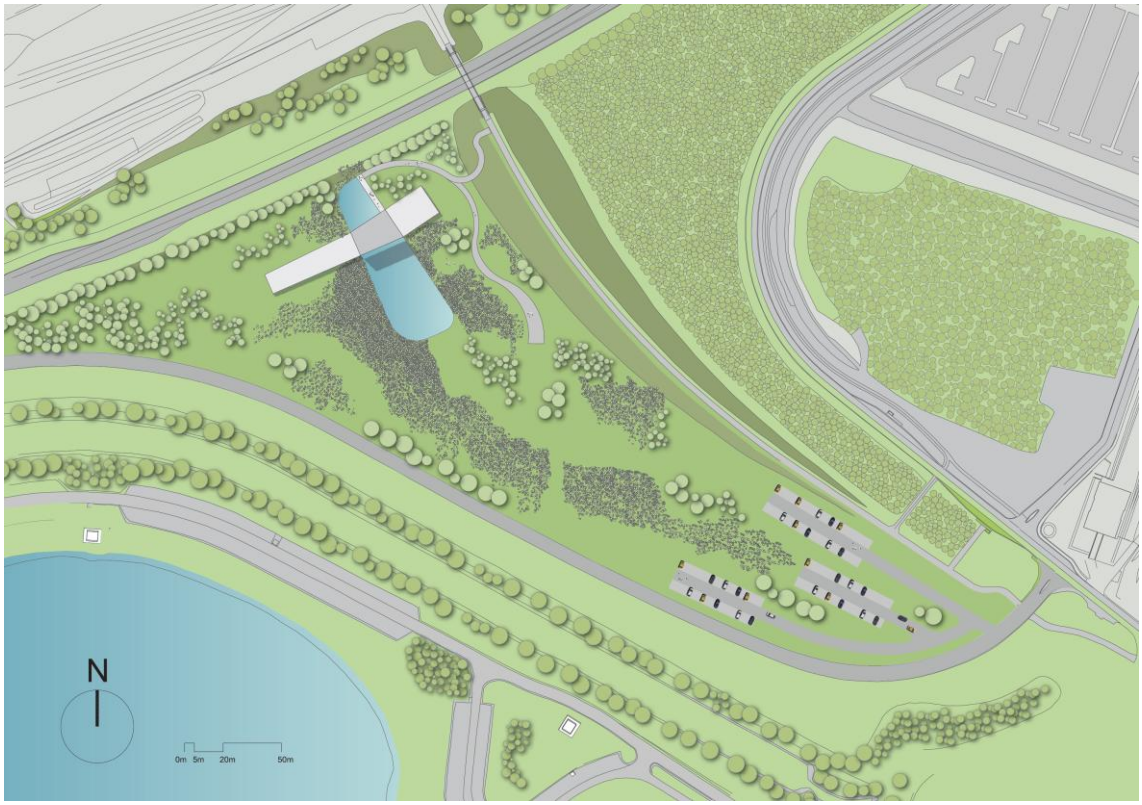

Afbeelding 4 Situatietekening van het Inspiratiecentrum aan de Kabbelaarsbank (bron: Presentatieboek schetsontwerp, Architectenbureau Paul de Ruiter).

Het verhard oppervlak in de toekomstige situatie is in Tabel 3 weergegeven.

	Soort verharding	Verhard oppervlak
Hoofdgebouw	Dakoppervlak	1.314 m^2
Parkeerplaatsen	Halfverharding (schelpen of kiezels)	3.790 m^2
Paden	Halfverharding (schelpen of kiezels	
Waterbassins	Bassins met onderafdichting	1.650 m^2

Tabel 2 Verhard oppervlak

Retentie en hergebruik

De neerslag die afvloeit van daken dient afzonderlijk ingezameld te worden. Dit betreft een oppervlak van 1.314 m2. Het Inspiratiecentrum wordt uitgevoerd met een groen vegetatiedak dat het hemelwater opvangt en langer vasthoudt. Het hemelwater wordt vervolgens afgevoerd naar 2 vijvers, waar het water middels een helofytenfilter wordt gezuiverd. Vanwege de diepe grondwaterstand worden de bassins met een onderafdichting aangelegd. Vanuit de vijvers wordt het water gebruikt voor een grijswatersysteem, bijvoorbeeld om de toiletten te spoelen.

Het hemelwater dat valt op de paden en de parkeerplaatsen kan direct in de ondergrond infiltreren, vanwege de toegepaste open verharding. Hiervoor is geen afzonderlijke voorziening nodig. Voor de ontwikkeling van het Inspiratiecentrum dient afstemming plaats te vinden met Rijkswaterstaat vanwege de ligging in een kernzone van een primaire waterkering. Voor de bouw van het Inspiratiecentrum is een watervergunning noodzakelijk. Zie hiervoor ook de rapportage 'Gebiedsvisie Brouwersdam, Technische Haalbaarheid van bouwen op de waterkering, ARCADIS'.

Het is gewenst om 10% van het verhard oppervlak terug te laten komen als oppervlaktewater. Door de aan te leggen vijvers wordt aan deze wens voldaan. Vanwege de diepe grondwaterstand worden de bassin met een onderafdichting aangelegd. Het hemelwater dat op de bassins valt, wordt direct in de bassins opgevangen. De vijvers met omliggende natuurlijke rietfilters zorgen voor een ecologische meerwaarde in het gebied die in samenspraak is met de omliggende natuurwaarden.

Riolering
Het huishoudelijk afvalwater van sanitaire voorzieningen e.d. dient te worden afgevoerd naar de riolering. Omdat er in de huidige situatie geen riolering aanwezig is binnen het plangebied, dient met Port Zélande te worden afgestemd of het afvalwater kan worden afgevoerd via hun persriolering.

Materiaalgebruik
Ten aanzien van het materiaalgebruik is het niet toegestaan uitlogende bouwmaterialen zoals lood, koper, zink en zacht PVC te gebruiken. Hierdoor wordt voorkomen dat het hemelwater verontreinigd raakt.

5.2 MILIEU

5.2.1 MILIEUEFFECTRAPPORTAGE

Beoordeeld is of voor het project een milieueffectrapportage (m.e.r.) aan de orde is. Hiervoor dient getoetst te worden aan het Besluit m.e.r. en de Wet milieubeheer.

M.e.r.-plicht vanwege Besluit m.e.r.
In lijst C van het Besluit m.e.r. staan alle activiteiten genoemd waarvoor er sprake kan zijn van m.e.r.-plicht. De activiteit die wordt ontplooid, te weten het oprichten van een Inspiratiecentrum (bezoekerscentrum) op de Brouwersdam, staat niet als type activiteit weergegeven in kolom 2 van de C-lijst van het Besluit milieueffectrapportage. Tevens overstijgt de voorgenomen activiteit geen drempelwaarde van de C-lijst. Er is dus geen sprake van m.e.r.-plicht op grond van het Besluit m.e.r.

M.e.r.-plicht vanwege de Natuurbeschermingswet.
Wettelijke plannen, waarvoor een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig is, zijn m.e.r.-plichtig (artikel 7.2a Wet milieubeheer eerste lid). Uit de Quickscan natuurwetgeving Inspiratiecentrum Grevelingen, Brouwersdam (ARCADIS, april 2012) blijkt echter dat er op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 geen sprake is van (negatieve) effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebieden Grevelingen en Voordelta. Een nadere toetsing en een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn niet aan de orde. Voor het project is dus geen passende beoordeling nodig zodat ook vanuit deze grond er geen sprake is van m.e.r.-plicht.

M.e.r.-beoordelingsplicht vanwege Besluit m.e.r.

In lijst D van het Besluit m.e.r. staan alle activiteiten genoemd waarvoor er sprake kan zijn van m.e.r.-beoordelingsplicht. De enige activiteit die matcht met het Inspiratiecentrum is categorie D10: "De aanleg, wijziging of uitbreiding van […] themaparken." (zie uitsnede uit Besluit m.e.r. hieronder)

Onderdeel D. Activiteiten, plannen en besluiten, ten aanzien waarvan de procedure als bedoeld in de artikelen 7.16 tot en met 7.20 van de wet van toepassing is

	Kolom 1	Kolom 2	Kolom 3	Kolom 4
	Activiteiten	Gevallen	Plannen	Besluiten
D 10	De aanleg, wijziging of uitbreiding van: a. skihellingen, skiliften, kabelspoorwegen en bijbehorende voorzieningen; b. jachthavens. c. vakantiedorpen en hotelcomplexen buiten stedelijke zones met bijbehorende voorzieningen, d. permanente kampeer- en caravanterreinen, of e. themaparken.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op: 1°. 250.000 bezoekers of meer per jaar, 2°. een oppervlakte van 25 hectare of meer, 3°. 100 ligplaatsen of meer of 4°. een oppervlakte van 10 hectare of meer in een gevoelig gebied.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet, de vaststelling van het inrichtingsplan, bedoeld in artikel 17 van de Wet inrichting landelijk gebied, het reconstructieplan, bedoeld in artikel 11 van de Reconstructiewet concentratiegebieden en het plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden.	De vaststelling van het inrichtingsplan, bedoeld in artikel 17 van de Wet inrichting landelijk gebied dan wel een plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden dan wel bij het ontbreken daarvan het plan bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet.

Als indicatieve drempelwaarden waarboven een initiatief m.e.r.-beoordelingsplichtig is, gelden:

- 1e : 250.000 bezoekers of meer per jaar
- 2e : een oppervlakte van 25 hectare of meer
- 3e: 100 ligplaatsen of meer
- 4e: 10 hectare of meer in gevoelig gebied.

De inschatting van het aantal bezoekers is circa 103.500 per jaar. De oppervlakte van de ontwikkeling (0,7 ha, zie tabel 2) ligt onder de 10 ha en ligt ook niet in gevoelig gebied. Daarnaast zijn ligplaatsen niet aan de orde bij het Inspiratiecentrum. De ontwikkeling komt daarmee op alle vier de punten niet boven de drempelwaarden uit. Vanuit de drempelwaarden geredeneerd is er dus geen sprake van m.e.r.-beoordelingsplicht. Dit laat onverlet dat er ook nog sprake is van vergewisplicht (zie hierna).

Vergewissen dat geen m.e.r.-beoordeling nodig is

De drempelwaarden in de D-lijst van het Besluit m.e.r. zijn geen absolute grens, maar een indicatie dat indien de activiteit beneden de drempel ligt, er waarschijnlijk geen sprake is van aanzienlijke milieugevolgen. In het kader van het vooroverleg dat in de praktijk plaatsvindt voorafgaand aan de vergunningaanvraag of in geval van plannen bij de voorbereiding ervan, kan het bevoegd gezag zich zo vroeg mogelijk in het planproces vergewissen of er daadwerkelijk geen sprake kan zijn van aanzienlijke milieugevolgen. Op grond van artikel 3:46 van de Algemene wet bestuursrecht moet het bevoegd gezag zijn keuze om géén m.e.r.-beoordeling te maken voor een activiteit die beneden de drempelwaarde valt, motiveren in de overwegingen van het moeder-besluit. In een handreiking zal worden uitgewerkt hoe het bevoegd gezag om kan gaan met de indicatieve beoordelingsdrempels en de toets aan de selectiecriteria van bijlage III van de richtlijn. Boven de indicatieve D-drempel en de C-drempel blijft de situatie zoals hij is. Daarom is alsnog beoordeeld of het initiatief aanzienlijke milieugevolgen zou kunnen hebben. Hiervoor zijn twee drempelwaarden nog van belang, te weten bezoekersaantallen en de omvang van het initiatief.

Aanzienlijke milieugevolgen door hoge bezoekersaantallen

Wat betreft het aantal bezoekers kan gesteld worden dat deze alleen van invloed kunnen zijn op de verkeerssituatie. Alle andere effecten zullen zeer klein of afwezig zijn, mede door het grotendeels

inpandige of nabij het pand gelegen gebruik en de reeds gevestigde functies op de dam en de Kabbelaarsbank.

Voor verkeer is relevant dat het toekomstige Inspiratiecentrum is gepland op een goed ontsloten locatie, namelijk aan de N57. De N57 is overgedimensioneerd: door het doortrekken van de A4 is er nooit volledig gebruik gemaakt van de bedachte capaciteit van de weg. Voor zover het Inspiratiecentrum dus al zorgt voor een extra toeloop op de Brouwersdam, valt dit naar verwachting binnen de grenzen van de capaciteit voor de N57.

5.2.2 VERKEER EN PARKEREN

Verkeerssituatie

Het Inspiratiecentrum ligt aan de N57. Uit Onderzoek mogelijke verkeersknelpunten binnen het beheersgebied van het wegendistrict Zeeland tot 2020 (Rijkswaterstaat Dienst Zeeland, 16 augustus 2010) blijkt dat in de autonome situatie, maar ook bij autonome toename naar 2030, er een lage intensiteit/capaciteit verhouding op de weg zit, ver beneden de congestienorm van 0,8. Tijdens de meest kritische periode (de avondspits) ligt de I/C waarde namelijk nog onder de 0,5. Een deel van de bezoekers van het Inspiratiecentrum zal zich daarbij voegen.

De Punt-Stoofweg***	Ochtendspits						Avondspits					
	Heen			Terug			Heen			Terug		
	Cap.*	Int. Pae**	I/C	Cap.	Int. Pae	I/C	Cap.	Int. Pae	I/C	Cap.	Int. Pae	I/C
2020	1575	310	0,20	1575	580	0,37	1575	670	0,43	1575	450	0,29
2030 groei-scenario 0%	1575	310	0,20	1575	580	0,37	1575	670	0,43	1575	450	0,29
2030 groei-scenario 1%	1575	342	0,22	1575	641	0,41	1575	740	0,47	1575	497	0,32
2030 groei-scenario 1,5%	1575	360	0,23	1575	673	0,43	1575	778	0,49	1575	522	0,33

** Dit is de capaciteit per spitsuur.*
*** Om vrachtwagens en auto's bij elkaar op te tellen zijn er personenauto-equivalenten (Pae)*
**** Omdat op het Ted Jansenplein circa 70% van de verkeersbewegingen afslaat op de N215 is voor 2020 en de groeiscenario's 2030 het traject Hellevoetssluis/Stoofweg opgesplitst in deeltrajecten. De Brouwersdam ligt in het traject De Punt/Stoofweg.*

Gezien de capaciteit van de weg (1575 personenautoequivalenten(pae) per uur in zuid-noord en in noord-zuid richting) is er in de avondspits nog ruimte voor 488 pae/uur in iedere richting bij het ongunstigste scenario 2030 met 1,5% groei per jaar. De verwachte bezoekersaantallen bedragen 103.500 per jaar. Dit aantal is gebaseerd op het aantal bezoekers van de totale Brouwersdam die tevens bezoekers zijn van het Inspiratiecentrum. Als er wordt uitgaan van 2 bezoekers per auto, gaat het om jaarlijks 50.000 auto's. Bij een worst case-aanname dat de drukste bezoekdagen circa 2000 bezoekers trekken (= 1000 auto's) en dat die gelijktijdig tijdens de avondspits vertrekken, evenredig verdeeld over de beide richtingen (dus 500 heen en 500 terug in beide richtingen), dan past dit nog zonder overschrijding van de kritische I/C van 0,8.

De toevoeging van de functie aan de bestaande N57 levert geen knelpunten op.

Parkeren
In het programma van eisen van het Inspiratiecentrum is opgenomen dat het Inspiratiecentrum over 120 parkeerplaatsen in het zoekgebied moet beschikken, verhard met halfverharding (grasstenen) en ingepast in het landschap. De ontsluiting van deze parkeerplaatsen zal plaatsvinden op de Grevelingenlaan.

5.2.3 GELUIDKWALITEIT

Voor de ruimtelijke onderbouwing is het noodzakelijk de geluidbelasting van nieuwe geluidgevoelige bestemmingen te toetsen aan de grens- en voorkeurswaarden uit de Wet geluidhinder. Het Inspiratiecentrum zelf is niet geluidgevoelig en behoeft in het kader van geluid geen onderbouwing. De invloed van het Inspiratiecentrum met betrekking tot geluid in relatie tot de omliggende recreatiewoningen behoeft ook geen nadere onderbouwing, daar deze niet geluidsgevoelig zijn.

Wegverkeerslawaai
Zoals in paragraaf 5.2.2 is aangegeven betreft de toename aan verkeer een autonome ontwikkeling in het gebied. Het Inspiratiecentrum trekt geen extra verkeer aan maar richt zich op de bestaande bezoekers van het gebied. De ontwikkeling leidt dus niet tot een significante toename in de geluidbelasting ter plaatse van de recreatie. Een onderzoek naar de geluidbelasting ten gevolge van de verkeersaantrekkende werking door het Inspiratiecentrum op de N57 is daarom niet vereist.

5.2.4 LUCHTKWALITEIT

In hoofdstuk 5, titel 2 van de Wet milieubeheer zijn per 15 november 2007 luchtkwaliteitseisen opgenomen (Staatsblad 2007, nummer 414, 434). De betreffende artikelen van de Wet milieubeheer worden in de regel aangeduid als “Wet luchtkwaliteit”. De Wet luchtkwaliteit voorziet in het zogenaamde Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Daarbinnen werken het rijk, de provincies en gemeenten samen om de Europese eisen voor luchtkwaliteit te realiseren. Op 10 juli heeft de Ministerraad het NSL vastgesteld. Vanaf 1 augustus 2009 is het in werking getreden.

In Nederland zijn de maatgevende luchtverontreinigende stoffen stikstofdioxide (NO2) en fijn stof (PM10). Conform artikel 5.16 van de Wet milieubeheer zijn bestuursorganen verplicht om bij de uitoefening van hun bevoegdheden de grenswaarden van de in de Wet genoemde stoffen in acht te nemen.

Uitvoeringsregels
Gelijktijdig met de Wet luchtkwaliteit zijn een aantal uitvoeringsregels in werking getreden. Deze uitvoeringsregels zijn vastgelegd in algemene maatregelen van bestuur (AMvB) en ministeriële regelingen (MR). Dit betreft onder meer:

- Algemene Maatregel van Bestuur “Niet in betekenende mate” (Besluit nibm)(Stb. 2007, 440)
- Ministeriële regeling: “Niet in betekenende mate” (Regeling nibm) (Stcrt. 2007, 218)
- Ministeriële regeling “Beoordeling luchtkwaliteit 2007” (Stcrt. 2007, 220)
- In het Besluit nibm en de Regeling nibm zijn de uitvoeringsregels vastgelegd die betrekking hebben op het begrip “niet in betekenende mate”.
- Indien voldaan wordt aan deze regels dan kan een ruimtelijke ontwikkeling zonder verdere toetsing aan de grenswaarden voor het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd worden.

Ook als op een andere manier, bijvoorbeeld door berekeningen, aannemelijk gemaakt kan worden dat het geplande project nibm bijdraagt, kan toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit achterwege blijven.

Sinds het inwerking treden van het NSL is het begrip "niet in betekenende mate" gedefinieerd als 3% van de grenswaarde voor NO2 en PM10 (Besluit nibm, artikel 2). In de Regeling nibm is in artikel 4 invulling gegeven aan artikel 4 van het Besluit nibm en een lijst met categorieën van gevallen (inrichtingen, kantoor- en woningbouwlocaties) opgenomen die nibm bijdragen aan de luchtverontreiniging. In deze gevallen kan een plan dus zonder toetsing aan de grenswaarden voor het aspect luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Voor inrichtingen is in tegenstelling tot woningen en kantoren, geen generieke nibm grens vastgelegd.

Bij het Inspiratiecentrum zijn er geen bedrijfsgebonden bronnen die de luchtkwaliteit beïnvloeden maar is de invloed indirect via het aangetrokken verkeer.
Zoals in paragraaf 5.2.2 is aangegeven betreft de toename aan verkeer een autonome ontwikkeling in het gebied. Het Inspiratiecentrum trekt geen extra verkeer aan maar richt zich op de bestaande bezoekers van het gebied.

Uit de verkeersanalyse volgt dat op basis van een autonome groei van 1,5% de verkeersintensiteit per wegvak maximaal 1000 personenautobewegingen per dag bedraagt. In dat geval kan gebruik worden gemaakt van de nibm tool van het voormalig ministerie van VROM/Infomil en worden vastgesteld dat de invloed van het verkeer als "niet in betekende mate" kan worden beoordeeld. Zie hiertoe het volgende rekenresultaat van deze nibm tool.
Het aandeel vrachtverkeer bestaat alleen in de vorm van toeleveranciers. Deze toename las gevolg van het plan is echter verwaarloosbaar.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit

Extra verkeer als gevolg van het plan		
	Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)	1000
	Aandeel vrachtverkeer	0.0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO_2 in µg/m^3	0.65
	PM_{10} in µg/m^3	0.26
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m^3		1.2
Conclusie		
De bijdrage van het extra verkeer is niet in betekenende mate; geen nader onderzoek nodig		

Omdat het plan nibm (niet in betekenende mate) bijdraagt, kunnen bestuursorganen hun bevoegdheden blijven uitoefenen (artikel 5.16) en kunnen de planontwikkelingen dus doorgang vinden.

5.2.5 MILIEUZONERING

In de omgeving van het Inspiratiecentrum liggen geen woningen of hindergevoelige objecten. De toevoeging van het Inspiratiecentrum heeft dan ook, vanuit het oogpunt van milieuzonering, geen negatieve invloed op de omgeving. Het te realiseren Inspiratiecentrum ondervindt daarnaast ook geen hinder van bestaande functies in de omgeving. Er zijn geen belemmeringen voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling.

5.2.6 BODEM

In opdracht van Recreatieschap de Grevelingen heeft ARCADIS Nederland BV in mei 2012 een beknopt historisch bodemonderzoek verricht ter plaatse van de voorgenomen locatie het Inspiratiecentrum gelegen tussen de Brouwersdam en de Kabbelaarsbank in de gemeente Goedereede.

Het onderzoek is uitgevoerd in verband met de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het Inspiratiecentrum.

Huidige situatie
De locatie waar Inspiratiecentrum is gepland, is weergegeven op het overzichtskaartje in bijlage 1. Momenteel is de onderzoekslocatie geheel onbebouwd en onverhard en in gebruik als groenstrook tussen de Kabbelaarsbank en de Grevelingenlaan.

Historische situatie
De historische informatie is afkomstig van het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Goeree-Overflakke (ISGO), contactpersoon mevrouw J. Bajic. Uit de resultaten van het historisch onderzoek blijkt dat op de locatie in het verleden geen bedrijfsmatige of bodembedreigende activiteiten hebben plaatsgevonden.
Er zijn geen inrichtingen bekend op de locatie waar hinderwet- en of milieuvergunningen zijn verleend en er zijn geen bodemverontreinigingen bekend. De locatie wordt dan ook niet aangemerkt als verdachte locatie of als Wbb-locatie. Verder zijn er ter plaatse geen slootdempingen of (voormalige) ondergrondse tanks bekend. Voor zover bekend is de onderzoekslocatie niet eerder bebouwd geweest. Het schiereiland Port Zelande, waar de onderzoekslocatie deel van uitmaakt, is aangelegd gelijktijdig met de bouw van de Brouwersdam in 1971.

Uitgevoerde bodemonderzoeken
Op de onderzoekslocatie zijn in het verleden niet eerder bodemonderzoeken uitgevoerd.
In de directe omgeving is in 2006 ter plaatse van Kabbelaarsbank 1, aan de overzijde van de weg, door AT Milieu Advies (rapportnummer AT06398, december 2006) een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd, ten behoeve van de uitbreiding van het entreeportaal en buitenterras van de daar gelegen brasserie. De boven- en ondergrond zijn niet verontreinigd met de onderzochte parameters. Het grondwater ter plaatse van de ondergrondse vetafscheider is licht verontreinigd met kwik. Er is geen reden voor een nader onderzoek.
Op een afstand van minimaal 250 meter ten zuidoosten van de onderzoekslocatie is in 2002 een verkennend bodemonderzoek door AquaTerra (rapportnummer AT10.2002.360, d.d. 1 oktober 2002) uitgevoerd, in opdracht van Natuur- en recreatieschap de Grevelingen, ter plaatse van een terrein wat momenteel in gebruik is als parkeerterrein. Uit dit onderzoek blijkt dat de boven- en ondergrond plaatselijk licht verontreinigd is met minerale olie. Het grondwater is plaatselijk licht verontreinigd met arseen en naftaleen. Er is geen reden voor een nader onderzoek.

Bodemkwaliteitskaart
Het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee (ISGO) beschikt over een bodembeheerplan, inclusief bodemkwaliteitskaart, die ook geldig is voor het grondgebied van de gemeente Goedereede. De onderzoekslocatie is gelegen in het landelijk gebied, deelzone Zuid-Hollandse Eilanden. Deze zone is onverdacht op basis van de bodemkwaliteitskaart en het bodembeheerplan.

Bodemopbouw en grondwater
Voor bodemgegevens en geohydrologische informatie is gebruik gemaakt van de gegevens van de Grondwaterkaart van Nederland van de Dienst Grondwaterverkenning TNO.

Uit gegevens van TNO-NITG blijkt dat de gemiddelde grondwaterstand zich waarschijnlijk nabij of enigszins dieper bevindt dan ca. 1 m-mv. bevindt en de regionale grondwaterstromingsrichting westelijk tot zuidwestelijk gericht is.

Op basis van de Bodemkaart van Nederland (Stiboka) kan worden geconcludeerd, dat het plangebied ter plaatse is gekarteerd als kalkhoudende vlakvaaggrond bestaande uit matig fijn zand.

De diepere bodemopbouw is bepaald op basis van gegevens van de regionale bodemopbouw uit REGIS:

Hoogteligging	Formatie	Beschrijving
0 - 24 m-NAP	Holocene afzettingen	Matig fijn zand
24 - 30 m-NAP	Eem Formatie	Fijn tot matig grof zand en klei, kalk- en schelphoudend
30 - 52 m-NAP	Formatie van Peize-Waalre	Matig grof tot uiterst grof, kwartsrijk zand, plaatselijk grindhoudend
52 - 104 m-NAP	Formatie van Maassluis	Matig fijn tot matig grof, kalkrijk en schelphoudend zand, afgewisseld met zandige klei
104 - 184 m-NAP	Formatie van Oosterhout	Matig fijn tot matig grof, kalkrijk glauconiet en schelphoudend zand, plaatselijk zandige klei
184 - 210 m-NAP	Formatie van Breda	Zeer fijn tot matig grof zand, en sterk zandige tot matig siltige klei

Tabel 3 Diepe bodemopbouw

Conclusies vooronderzoek
Uit de resultaten van het vooronderzoek blijkt dat op de locatie geen verdachte activiteiten hebben plaatsgevonden. Gezien uit de bodemkwaliteitskaart blijkt dat de onderzoekslocatie gelegen is in een zone die wordt aangeduid als 'onverdacht' gebied en er verder geen verdachte elementen betreffende de milieuhygiënische bodemkwaliteit ter plaatse van de onderzoekslocatie aanwezig zijn, worden, in overleg met het ISGO (contactpersoon mevrouw J. Bajic) de bevindingen van het historisch onderzoek voldoende bevonden. Een verkennend bodemonderzoek wordt hiermee niet noodzakelijk geacht.

Indien er bij de bouw van het kenniscentrum grond van de locatie vrijkomt, wordt er niet verwacht dat er beperkingen voor toepassing van de grond zijn, maar moet er rekening mee worden gehouden dat voor toepassing van de grond buiten de locatiegrenzen vooraf een partijkeuring noodzakelijk is. Op hergebruik van grond en baggerspecie is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing.

5.2.7 EXTERNE VEILIGHEID

De Rijksoverheid maakt bij externe veiligheid onderscheid in de regelgeving voor bedrijven en instellingen met gevaarlijke stoffen (de zogenaamde 'inrichtingen') en voor transport van deze stoffen. Voor inrichtingen zijn de regels vastgelegd in het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) en de Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen (REVI). De transportregelgeving is opgenomen in de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen, het Besluit Externe Veiligheid Buisleidingen (BEVB) en de Regeling Externe Veiligheid Buisleidingen (REVB). De bovengenoemde besluiten zijn vastgesteld om de risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld vanwege activiteiten met gevaarlijke stoffen, te beperken.

Het samenwerkingsverband van de vier gemeenten van Goeree-Overflakkee[1] schreef een beleidsvisie op gebied van externe veiligheid[2]. Voor de basis van de visie zijn de kaders van de Rijksoverheid gehanteerd, waaronder een aantal van de bovengenoemde besluiten. Door de tussentijdse wijzigingen van de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen en het in werking treden van het BEVB en het REVB is de beleidsvisie echter op een aantal punten verouderd.

Afbeelding 11 geeft een overzicht van de risicovolle activiteiten met gevaarlijke stoffen die volgens de beleidsvisie plaatsvinden in de omgeving van het nieuwbouwplan. Volgens de provinciale Risicokaart ligt nabij plangebied ook horecagelegenheid, Natural High Beachclub, met een propaanopslag. In het vervolg van deze paragraaf kunt u meer lezen over de externe veiligheidsrisico's van de verschillende activiteiten. De onderstaande afbeelding toont ook de verschillende zones van het PREVAP-model uit de beleidsvisie. De conclusie van deze paragraaf staat stil bij de ligging van het plangebied ten opzichte van de zones en de consequenties hiervan.

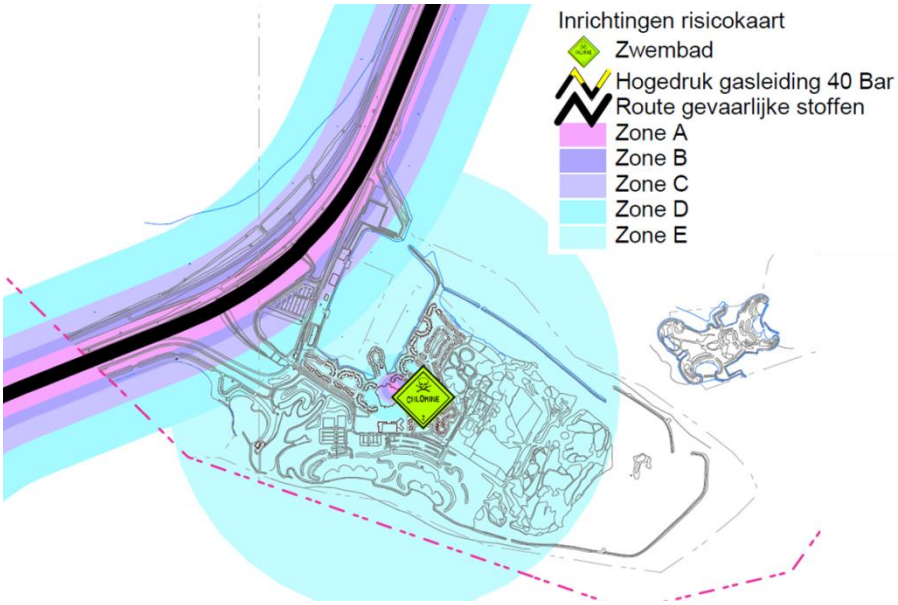

Afbeelding 11 Overzicht relevante objecten externe veiligheid (Beleidsvisie Externe Veiligheid, isgo)

Risicovolle inrichtingen

In de omgeving van het plangebied hebben de Natural High Beachclub aan de Voordeltazijde en Sea Spirit Port Zélande (binnen Port Zélande) risicovolle activiteiten. Bij de Natural High Beachclub gaat het om de opslag van propaan in een bovengrondse tank met een inhoud van 5.000 liter. Voor deze tankopslag geldt een plaatsgebonden risicocontour van 10-6 per jaar van 40 meter. Deze afstand is generiek bepaald en wordt vermeld op de provinciale Risicokaart. De Leidraad Risico-inventarisatie Gevaarlijke Stoffen[3] geeft daarnaast aan dat een bovengrondse propaantank van 5.000 liter een invloedsgebied heeft van maximaal 115 meter. Het plangebied van het Inspiratiecentrum valt buiten de plaatsgebonden risicocontour van 10-6 per jaar en het invloedsgebied van de propaanopslag bij de Natural High Beachclub.

[1] Het plangebied voor het inspiratiecentrum ligt in de gemeente Goedereede. Deze gemeente is onderdeel van het ISGO (Intergemeentelijke Samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee).

[2] Beleidsvisie Externe Veiligheid, Richting aan risico's, ISGO, oktober 2008.

[3] Hiervoor raadpleegden wij versie 6.1 van december 2010.

Voor Sea Spirit Port Zélande gaat het om de opslag van chloorbleekloog in een reservoir van drie liter. Voor deze laatste activiteit toont de provinciale Risicokaart geen plaatsgebonden risicocontour van 10-6 per jaar. De opslag valt niet onder het BEVI. De richtlijnen uit het besluit zijn dan ook niet van toepassing op deze risicovolle activiteit.

Transport gevaarlijke stoffen
Over de N57 worden gevaarlijke stoffen getransporteerd. Conform de Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen ligt langs deze Rijksweg een veiligheidszone van maximaal 5 meter, waarbinnen nieuwbouw in principe niet is toegestaan. Deze zone wordt gemeten vanaf het midden van de weg. Het plangebied van het Inspiratiecentrum ligt buiten de veiligheidszone van de N57.

De Circulaire geeft aan dat jaarlijks maximaal 1.500 tankwagens met LPG over dit deel van de N57 rijden. Op basis van de vuistregels voor het groepsrisico van transport van gevaarlijke stoffen[4] en Google Earth Pro kan een inschatting worden gemaakt van de risicohoogte in de huidige situatie en in de situatie na realisatie van het nieuwbouwplan. In de huidige situatie ligt binnen het invloedsgebied van 355 meter van het transport van LPG[5] incidenteel bebouwing. Alleen rond de plaatselijke jachthaven staan een aantal horecagelegenheden en hotelvoorzieningen op korte afstand van elkaar. Het groepsrisico in de huidige situatie ter hoogte van het plangebied zal daarom verwaarloosbaar laag zijn.
Uitgaande van deze transportintensiteit en een afstand van 40 meter van de N57 tot het bezoekerscentrum zal het groepsrisico een factor tien onder de oriëntatiewaarde blijven bij een toekomstige personendichtheid in het plangebied van 100 personen per hectare. Deze dichtheid komt grofweg overeen met de aantallen aanwezigen bij functies als restaurants en expositieruimten.

Transport van gevaarlijke stoffen over nabijgelegen waterwegen
Het plangebied ligt aan het Grevelingenmeer en de Noordzee. In de eindrapportage "Hoe wij zijn gekomen tot het Basisnet Water" van de werkgroep Basisnet Water is aangegeven dat in de omgeving van het plangebied geen zeevaart of binnenvaartroutes liggen voor transport van gevaarlijke stoffen (de zogenaamde zwarte of rode vaarroutes).

Conclusie
Het plangebied voor het nieuwe inspiratiecentrum ligt niet binnen een plaatsgebonden risicocontour van 10-6 per jaar van nabijgelegen risicobronnen. Het ruimtelijk plan voldoet hiermee aan de norm voor het plaatsgebonden risico. De realisatie van het inspiratiecentrum leidt naar verwachting tot een toename van het groepsrisico van de N57. Het risico blijft wel ruim een factor tien onder de oriëntatiewaarde uit de Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen.

Voor de omgevingsvergunning dient een advies bij de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond te worden opgevraagd. Mede in verband met de ligging van het plangebied binnen de PREVAP-zones A en B van de N57 zal gekeken worden naar de mogelijkheden voor hulpverlening en zelfredzaamheid bij calamiteiten met gevaarlijke stoffen op deze Rijksweg. Gezien de verwachte toename van het groepsrisico moet dit worden meegenomen bij de op te stellen verantwoording van het groepsrisico voor de omgevingsvergunning. Het treffen van risicoverlagende maatregelen is niet noodzakelijk in verband met de hoogte van het groepsrisico (ruim een factor tien onder de oriëntatiewaarde).

---

[4] Deze vuistregels zijn opgenomen in bijlage 1 van de Handleiding Risicoanalyse Transport van het ministerie van Infrastructuur en Milieu uit 2011.

[5] Het invloedsgebied wordt bepaald door de 1% letaliteitsafstand van de getransporteerde gevaarlijke stof. De Handleiding Risicoanalyse Transport schrijft voor LPG een 1% letaliteitsafstand voor van 355 meter.

5.2.8 FLORA EN FAUNA

Het Natuur- en Recreatieschap Grevelingen heeft ARCADIS opdracht verleend voor het uitvoeren van een quickscan, inclusief onderbouwd advies, ten aanzien van de vigerende natuurwetgeving voor de werkzaamheden die zijn voorzien voor de bouw van het Inspiratiecentrum. Dit onderzoek is nodig in verband met eventueel aan te vragen vergunningen / ontheffingen ten behoeve van de bouw van het Inspiratiecentrum.

Concreet gaat het hierbij om de Natuurbeschermingswet 1998 (effecten op aanwezige Natura 2000-gebieden), de Verordening Ruimte Zuid-Holland (effecten op de Ecologische Hoofdstructuur) en de Flora- en faunawet (effecten op beschermde dier- en plantensoorten). De Boswet is hier niet van toepassing, aangezien er op de locatie waar het Inspiratiecentrum is gepland, geen houtopstanden aanwezig zijn.

De quickscan voor de bouw van het Inspiratiecentrum Grevelingen aan de Kabbelaarsbank, Brouwersdam, leidt tot de volgende conclusies per onderdeel:

- Natuurbeschermingswet 1998: er is geen sprake van (negatieve) effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebieden Grevelingen en Voordelta. Een nadere toetsing en een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn niet aan de orde.
- Ecologische hoofdstructuur: er is geen aantasting voorzien van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Er zijn geen verdere stappen vereist op grond van de bescherming van de EHS (Verordening Ruimte provincie Zuid-Holland).
- Flora- en faunawet: er is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet vereist, mits mitigerende maatregelen worden toegepast ten aanzien van de Graspieper:
  - Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen, d.w.z. uitvoeren in de periode 1 juli – 15 april. Hierdoor kunnen geen nesten en eieren verloren gaan.
  - Indien de werkzaamheden toch binnen het broedseizoen dienen plaats te vinden, dient het terrein voorafgaand aan de werkzaamheden te worden gecontroleerd door een ter zake kundig ecoloog, die het terrein vrij kan geven indien bij de controle geen nesten en eieren worden gevonden. Indien wel nesten en eieren worden gevonden, dient het betreffende deel van de planlocatie tijdelijk te worden gevrijwaard van werkzaamheden, totdat de jongen vliegvlug zijn. Dit deel dient te worden afgezet, zodanig dat de eieren kunnen uitkomen en de jongen vliegvlug zijn.
- Boswet: niet van toepassing, aangezien geen houtopstanden op de planlocatie aanwezig zijn.

Voor de uitgebreide beschrijving van de effecten en de toetsing daarvan verwijzen wij naar de rapportage 'quickscan natuurwetgeving Inspiratiecentrum Grevelingen, Brouwersdam' (ARCADIS,2012) in bijlage 2.

5.2.9 DUURZAAMHEID EN ENERGIE

Licht, temperatuur en water

De opbouw en oriëntering van het Inspiratiecentrum is ontworpen op basis van de stand en de beweging van de zon. De gebouwschil is dusdanig ontworpen dat in de verschillende gevels de laagstaande winterzon tot diep in het gebouw kan komen. Grote glasvlakken in de noord-, oost-, en westgevel, zorgen voor voldoende daglicht in de lage gebouwvolumes. In de zomer zorgen slimme overstekken (bijv. het overkapte terras op het zuiden) voor voldoende schaduwwerking in het gebouw waardoor het gebouw langer op natuurlijke wijze koel blijft. Het grootste gedeelte van het gebouwvolume heeft dichte gevelvlakken, die uitstekend geschikt zijn voor het passiefbouw principe. Hiermee haalt de gebouwschil hoge isolatiewaarden (Rc waarden) waardoor het energieverbruik voor verwarming en koeling wordt beperkt. De thermische schil wordt beperkt tot het laagbouw volume, waardoor andermaal de

energievraag wordt ingeperkt. Daklichten in de lange lage gebouwvolumen zorgen voor voldoende daglicht in de expositieruimten.
De warmte en koude voor het gebouw worden verzorgd door een WKO installatie met bodemopslag en lage temperatuur distributie. Bodemopslag waarbij warmte uit de zomer wordt opgeslagen en in de winter wordt gebruikt om het gebouw te verwarmen (en in de zomer omgekeerd). Dit systeem kan heel efficiënt worden aangesloten op lage temperatuur distributie systemen zoals betonkern activering in de vloer.
Het groene dak vangt regenwater op en houdt het langer vast. Door middel van een grijswatersysteem wordt het hemelwater met een helofytenfilter gezuiverd in de omliggende vijvers.
Het grijswater kan ook deels gebruikt worden in de toiletten. De vijvers met omliggende natuurlijke riet filters zorgen voor een ecologische meerwaarde in het gebied die in samenspraak is met de omliggende natuurwaarden.

Energie
Bij het Inspiratiecentrum is de Trias duurzaamheidoptiek het uitgangspunt. Deze ontwerpstrategie heeft als doel om energie, materiaal, water en het milieu zoveel mogelijk te besparen bij de bouw en exploitatie van het bezoekerscentrum. Voor het energievraagstuk gaat het om drie stappen.

- Stap 1: Gebruik zo min mogelijk energie. De passief bouwmethode met goed isolerende gevelvlakken en daken zorgen voor een uiterst energiezuinig gebouwvolume.
- Stap 2: gebruik duurzame energie, zoals zonne-energie. Op het dak van het bezoekerscentrum is ruimte gereserveerd voor zonnepanelen. PV-cellen kunnen de elektriciteit genereren voor het gebouw.
- Stap 3: Gebruik energie van bronnen die op kunnen raken (aardgas, kolen) zo slim mogelijk. In het gebouw komt geen gasaansluiting. De verwarming en koeling van het gebouw worden gerealiseerd door middel van lage temperatuur distributie en bodemopslag. Bodemopslag waarbij we warmte uit de zomer opslaan en in de winter te gebruiken om het gebouw te verwarmen (en in de zomer omgekeerd), kan heel efficiënt worden aangesloten op lage temperatuur distributie systemen zoals betonkernactivering in de vloer.

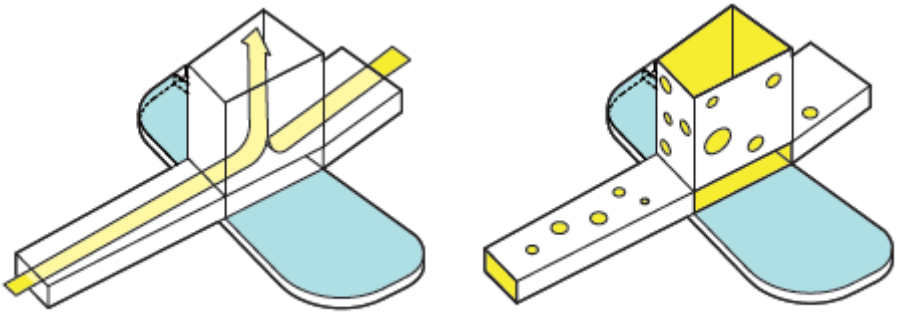

NATUURLIJKE VENTILATIE dmv SCHOORSTEENEFFECT IN TOREN

OPTIMALE ZON-ORIENTATIE & POSITIONERING GLASGEVELS

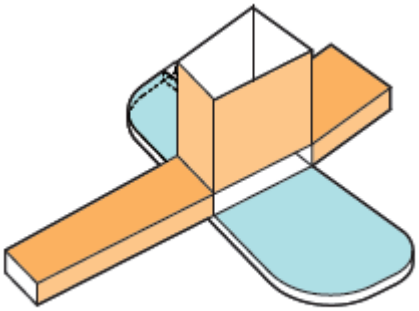

OPTIMAAL ISOLEREN DOOR RIETGEVEL EN GROEN DAK

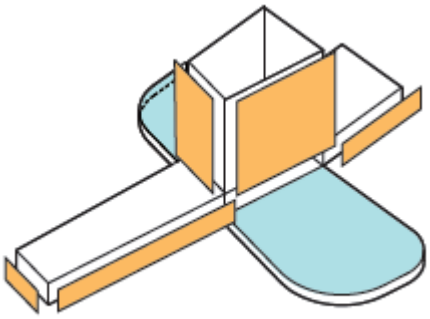

DROOG EN DEMONTABEL

Voor de Trias Hylica speelt de toepassing van hernieuwbare materialen een belangrijke rol voor de materialisering van het Inspiratiecentrum. Met name de toepassing van riet en hout (mits op duurzame wijze geproduceerd) zijn essentieel voor een gedegen ontwerpstrategie binnen de Trias Hylica. Hernieuwbare bouwmaterialen zijn plezierig om mee te werken. Een ander voordeel zit in de eigenschappen van het materiaal. Zo heeft riet een hoge isolatiewaarde, is het uitermate geschikt om onder grote hellingshoeken of als verticale gevelvlakken aangebracht te worden, en heeft het een toegevoegde esthetische waarde. Een bijkomend voordeel van riet is dat de grondstoffen voor productie niet opraken, mits duurzaam geproduceerd. Een groot deel van het dekriet is overigens afkomstig uit natuurgebieden, die baat hebben bij rietwinning.

5.2.10 KABELS EN LEIDINGEN

Om inzicht te krijgen in de ligging van eventuele kabels en leidingen is op 7 mei 2012 een KLIC-melding uitgevoerd. In onderstaande figuur wordt duidelijk dat er aan de randen van het plangebied een aantal leidingen loopt: een waterleiding aan de zuidkant en datatransport- en spanningsleidingen aan de oostkant en noordwestkant. Bij de ontwikkeling van het Inspiratiecentrum vormen deze leidingen geen belemmeringen.

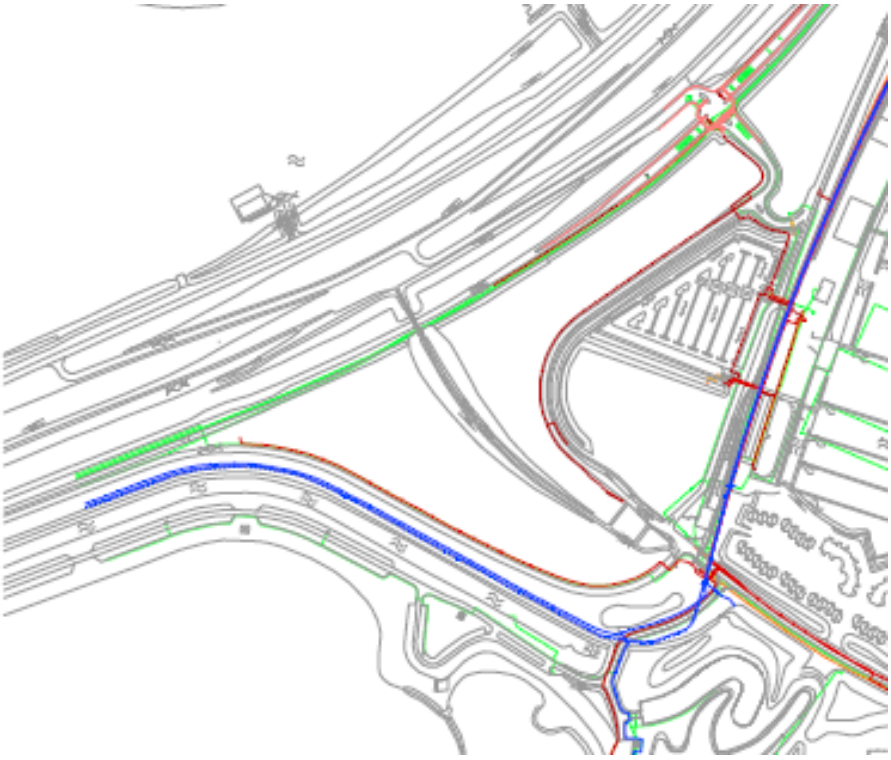

Legenda

- Datatransport
- Gas hoge druk
- Gas lage druk
- Laagspanning
- Middenspanning
- Waterleiding
- Overig

6 Economische uitvoerbaarheid

De voorgenomen planontwikkeling is een initiatief van het Natuur- en Recreatieschap de Grevelingen en wordt in zijn geheel door subsidies en deze instantie gefinancierd. De ontwikkeling heeft derhalve geen financiële gevolgen voor de gemeente Goedereede.

Bijlage 1 Gebiedsvisie Brouwersdam

GEBIEDSVISIE BROUWERSDAM

GEMEENTE SCHOUWEN-DUIVELAND EN GEMEENTE GOEDEREEDE

13 september 2011
075629703:0.10 - Definitief
B01055.000358.0100

ARCADIS

Inhoud

1 Inleiding 3
- 1.1 Aanleiding 3
- 1.2 Doel 3
- 1.3 Relatie Structuurvisie Brouwersdam-Zuid 4
- 1.4 Plangebied 4
- 1.5 Leeswijzer 6

2 Huidige situatie 7
- 2.1 De Brouwersdam als waterkering 7
- 2.2 Ontsluiting 7
- 2.3 Natura 2000-gebieden 7
- 2.4 De specifieke kenmerken van de Brouwersdam 10

3 Beleidskaders 13
- 3.1 Algemeen 13
- 3.2 Beleid voor niet-waterkerende objecten 13
  - 3.2.1 Waterwet en Waterbesluit 14
  - 3.2.2 Nationaal Waterplan 14
  - 3.2.3 Nota Ruimte en het bouwverbod ‘ja, mits’ en ‘Nee, tenzij’ 15
  - 3.2.4 Beleidslijn kust 15
  - 3.2.5 Legger Brouwersdam 16
- 3.3 Beleid Recreatie, toerisme en economie 18
- 3.4 Beleid Milieu en Water 19
- 3.5 Beleid Landschap en Ruimte 20
- 3.6 Conclusie 20

4 Integrale visie Brouwersdam 21
- 4.1 Inleiding 21
- 4.2 Ambitie 21
- 4.3 Ruimtelijke Visiekaart 22
- 4.4 Functionele inrichting van de Brouwersdam 23
  - 4.4.1 Summer Boulevard en Voordelta 24
  - 4.4.2 All Seasons Boulevard en Grevelingenmeer 25
- 4.5 Veiligheid 25
- 4.6 Draagkracht van de omgeving 27
- 4.7 Ruimtelijke kwaliteit 28
- 4.8 Ontsluiting 29

5 Concrete initiatieven 31
- 5.1 Technische randvoorwaarden 31
- 5.2 Duurzame Jachthaven van de Toekomst 32
  - 5.2.1 Technische en ruimtelijke onderbouwing 33
  - 5.2.2 Effecten op draagkracht 34

5.2.3 Ontsluiting 35
5.2.4 Conclusie 35
5.3 Inspiratiecentrum Brouwersdam 36
5.3.1 Technische en ruimtelijke onderbouwing 36
5.3.2 Effecten op draagkracht 37
5.3.3 Ontsluiting 37
5.3.4 Conclusie 37
5.4 Zandsuppletie 37
5.4.1 Technische en ruimtelijke onderbouwing 38
5.4.2 Effecten op draagkracht 38
5.4.3 Ontsluiting 38
5.4.4 Conclusie 38
5.5 Vaarverbinding en getijdecentrale 38

6 Conclusie 40

Bijlage 1 Beleidsinventarisatie 41

Bijlage 2 Analyse technische haalbaarheid 42

Bijlage 3 Maatgevende dwarsprofielen met beoordelingsprofiel 2206 49

HOOFDSTUK 1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

De Brouwersdam en zijn omgeving zijn volop in ontwikkeling. Om ook in de toekomst goed de richting van de verschillende ontwikkelingen te kunnen sturen, loopt voor de Grevelingen een MIRT-verkenning. Het Rijk en regionale overheden onderzoeken hoe het water en de omgeving van de Grevelingen in alle opzichten gezonder, fraaier en sterker kunnen worden. Aan bod komen het herstellen van het zuurstofgehalte van het water, het opwekken van duurzame energie, het verder uitbreiden van het natuurareaal, het verbeteren van het aanbod voor recreanten en toeristen en het herstel van de visserij.
In verschillende visies is de ambitie verwoord om de Brouwersdam verder te ontwikkelen tot toeristisch-recreatieve hotspot.

Belangrijk is dat de verdere ontwikkeling van de Brouwersdam tot toeristisch-recreatieve hotspot plaatsvindt binnen een paar belangrijke kaders. De dam is immers primair een belangrijke waterkering. Deze functie heeft altijd prioriteit boven de ontwikkeling van andere functies op de dam; de veiligheid mag nooit in het geding zijn. Daarnaast worden belangrijke kaders gesteld voor natuur: ontwikkelingen op de dam mogen niet ten koste van natuur, waterkwaliteit en landschap gaan.

De Nota Ruimte en de Beleidslijn Kust (van het Rijk) stellen dat voor alle primaire waterkeringen in het kustfundament een basisbescherming moet gelden: ruimtelijke ontwikkelingen die een significante belemmering kunnen bewerkstelligen voor de waterveiligheid zijn niet toegestaan. Buiten bestaand bebouwd gebied in het kustfundament is in principe geen nieuwe bebouwing mogelijk. De concept AMvB Ruimte, die 3 augustus 2011 ter inzage is gegaan en naar verwachting eind 2011, begin 2012 in werking treedt, maakt een ontheffing mogelijk voor bouwen in het kustfundament op plaatsen waar dat verantwoord is, in combinatie met verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Voor zulke ontwikkelingen moet een onderbouwing geleverd worden middels een Gebiedsvisie. Indien de gebiedsvisie steun krijgt van rijk en provincie, dan kunnen ontwikkelingen die hierbinnen passen, doorgang vinden. In dit kader hebben de gemeente Goedereede en Schouwen-Duiveland een Gebiedsvisie opgesteld voor de Brouwersdam.

1.2 DOEL

Het belangrijkste doel van de Gebiedsvisie is te onderbouwen op welke plaatsen op de Brouwersdam ontwikkelingen mogelijk zijn en welke ontwikkelingen dan. De Gebiedsvisie fungeert op die manier als onderbouwing voor een ontheffing op de AMvB Ruimte.

Daarbij zijn de volgende aspecten meegenomen:
- de belangrijkste uitgangspunten uit geldende wet- en regelgeving, geldende beleidsdocumenten en visies die van invloed zijn/worden op de ruimtelijke ontwikkeling van de Brouwersdam;
- de samenhang tussen geldende wet- en regelgeving, geldende beleidsdocumenten en visies, lopende projecten en toekomstige ontwikkelingen (onder meer MIRT-verkenning) en de ruimtelijke effecten daarvan voor nu en de (nabije) toekomst.

Het gaat voor de Gebiedsvisie vooral om uitgangspunten die een antwoord geven op de vraag of gebouwd mag worden op het kustfundament van de Brouwersdam, en zo ja waar en onder welke voorwaarden. De voorwaarden hebben betrekking op de volgende thema's:
- Veiligheid (in relatie tot de waterkering)
- Draagkracht van het gebied (in relatie tot natuur)
- Ontsluiting
- Ruimtelijke kwaliteit

1.3 RELATIE STRUCTUURVISIE BROUWERSDAM-ZUID

Parallel aan het opstellen van de Gebiedsvisie wordt een Structuurvisie opgesteld.
De Structuurvisie heeft betrekking op het zuidelijk deel van de Brouwersdam (grondgebied van gemeente Schouwen-Duiveland) en de aanlanding.
Het centrale belang van de Structuurvisie is dat de gemeente haar ruimtelijke voornemens vastlegt en bekend maakt hoe zij om wil gaan met ruimteclaims, hoe zij ruimtelijk relevante ontwikkelingen wil sturen en welke ontwikkelingen in een gebied juist niet gewenst zijn.
De Structuurvisie is voor de gemeente een beleid- en beoordelingskader bij concrete ruimtelijke beslissingen en voor de inzet van bestuurlijke uitvoeringsinstrumenten.
De basis voor de Structuurvisie vormt het Raamplan Entree Brouwersdam-Zuid (2009).
De Structuurvisie voegt echter nadrukkelijk iets toe ten opzichte van het Raamplan:
- Er heeft een actualisatie van de relevante ontwikkelingen plaatsgevonden.
- Er zijn specifieke randvoorwaarden opgenomen, ook ten aanzien van landschap.
- Er is een MER op hoofdlijnen uitgevoerd, welke input heeft geleverd voor de toetsing van huidige ontwikkelingen in het gebied.
- Er is een paragraaf voor verevening toegevoegd.

De Structuurvisie biedt ruimte voor ontwikkelingen die op de Brouwersdam plaatsvinden, terwijl de Gebiedsvisie hiervoor nadere randvoorwaarden biedt.
De plangebieden overlappen elkaar deels. De visie voor dit overlappende plangebied, zoals opgenomen in de Structuurvisie, komt overeen met de visie zoals opgenomen in deze Gebiedsvisie. De plangebieden zijn in de volgende paragraaf op kaart aangegeven.

1.4 PLANGEBIED

Het plangebied van de Gebiedsvisie is weergegeven op onderstaande kaart, evenals het plangebied van de Structuurvisie. Uiteraard wordt bij de uitwerking van de voorwaarden ook gekeken naar het gebied buiten deze begrenzing.

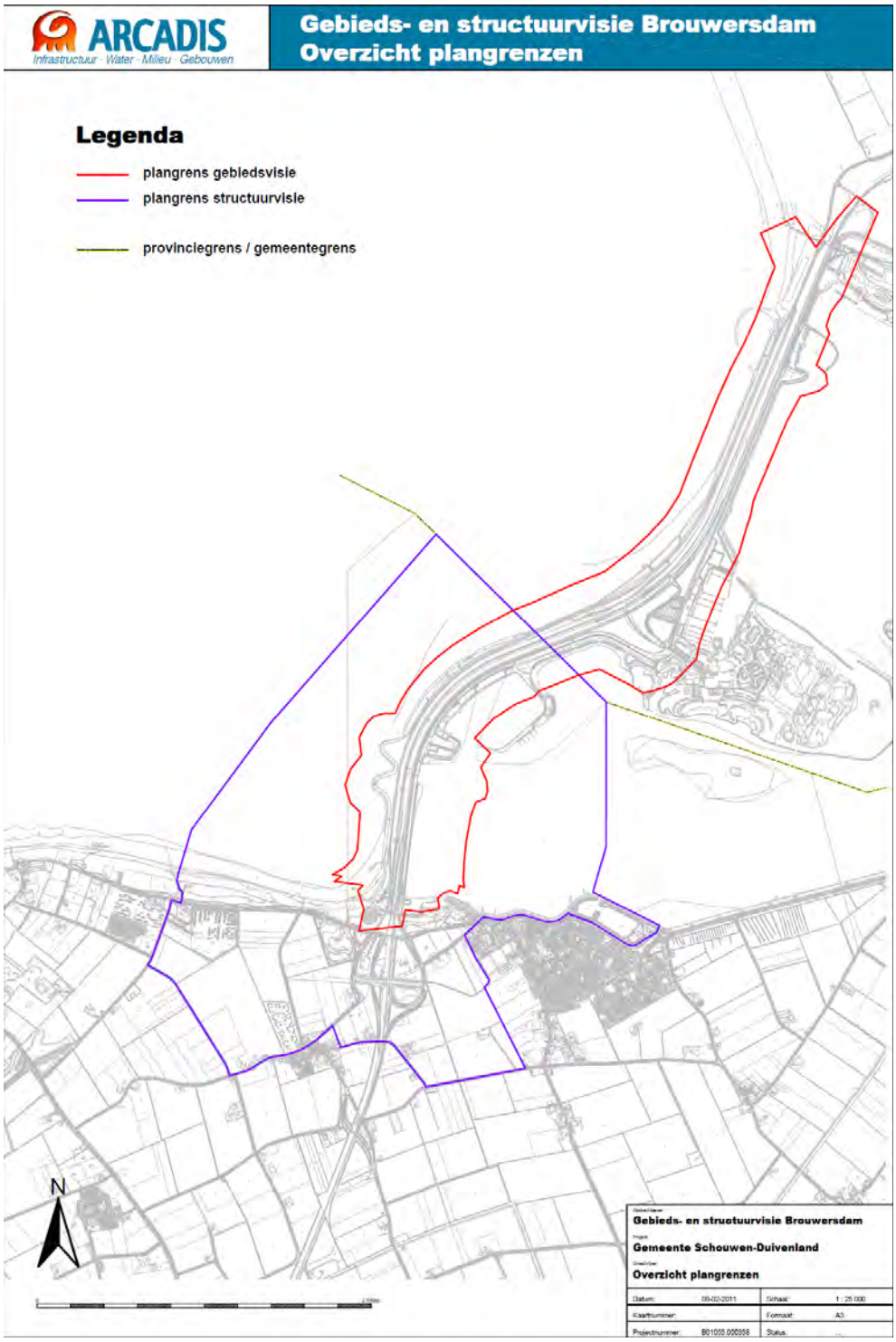
ARCADIS
Infrastructuur · Water · Milieu · Gebouwen
Gebieds- en structuurvisie Brouwersdam
Overzicht plangrenzen
Legenda
plangrens gebiedsvisie
plangrens structuurvisie
provinciegrens / gemeentegrens
N
Gebieds- en structuurvisie Brouwersdam
Gemeente Schouwen-Duivenland
Overzicht plangrenzen
Datum: 09-02-2011
Schaal: 1 : 25.000
Kaartnummer:
Formaat: A3
Projectnummer: B01055.000398
Status:

1.5 LEESWIJZER

Eerst wordt de huidige situatie op en rond de Brouwersdam beschreven (Hoofdstuk 2), waarna een beschrijving volgt van de relevante beleidskaders. Op basis hiervan gaat hoofdstuk 4 in op de ruimtelijke visie voor de Brouwersdam. In het hoofdstuk komen de voorwaarden uit AMvB specifiek terug. Vanuit het globale beeld van de ruimtelijke visie wordt nader ingegaan op de diverse concrete initiatieven.

HOOFDSTUK 2 Huidige situatie

2.1 DE BROUWERSDAM ALS WATERKERING

Nederland vormt een Delta voor de rivieren Eems, Rijn, Maas en Schelde. Omdat een groot deel van Nederland onder het zeeniveau ligt, is bescherming tegen overstromingen essentieel. Daarom is er door de jaren heen een scala aan primaire waterkeringen gebouwd. De Waterwet verdeelt deze waterkeringen in vier categorieën:

a. Primaire waterkeringen die behoren tot stelsels die dijkringgebieden – al dan niet met hoge gronden – omsluiten en direct buitenwater keren.
b. Primaire waterkeringen die voor dijkringgebieden zijn gelegen en buitenwater keren.
c. Primaire waterkeringen, niet bestemd tot directe kering van buitenwater.
d. Als één van de categorieën a t/m c, maar gelegen buiten de landsgrenzen.

De Brouwersdam valt onder categorie b, omdat deze de voormalige zeearm (nu het Grevelingenmeer) afsluit van de directe invloed van het buitenwater (Noordzee).
De Brouwersdam maakt deel uit van het stelsel van primaire waterkeringen die een waterstand moeten kunnen keren met een overschrijdingsfrequentie van 1:4.000 per jaar. De dam is onder beheer van Rijkswaterstaat Zeeland.

2.2 ONTSLUITING

De Brouwersdam is zeer goed bereikbaar. De N57, globaal lopend van de A15 ter hoogte van Rozenburg tot aan Middelburg, zorgt voor aansluiting op het rijksnet zodat het gebied vanuit dichtbevolkte gebieden als de Randstad, de Brabantse steden en de regio Antwerpen bereikbaar is. De N57 is een tweebaansweg. Het oorspronkelijke plan was deze weg op termijn op te waarderen tot 2x2 rijstroken. Alle kunstwerken en afritten zijn gedimensioneerd op dit principe en er is over de volledige lengte ruimte gereserveerd voor een verbreding. De doortrekking van de A4 zorgt voor een goede aansluiting tussen Antwerpen, Rotterdam en Amsterdam via het rijksnet. Hierdoor is de verbreding van de N57 echter niet meer nodig.

2.3 NATURA 2000-GEBIEDEN

De Brouwersdam wordt aan twee zijden omgeven door Natura 2000-gebieden: Voordelta met het bodembeschermingsgebied en rustgebieden en De Grevelingen. Deze gebieden hebben de Natura 2000 status vanwege het voorkomen van bijzondere habitattypen en prioritaire soorten. De status Natura 2000 moet helpen voorkomen dat potentiële en huidige habitattypen en leefgebieden van de prioritaire soorten worden aangetast.

Voordelta

Het Natura 2000-gebied Voordelta betreft het ondiepe zeegedeelte voor de kust van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta. Het is een zeer dynamisch gebied, bestaande uit buitendelta's met geulen en banken. De aanleg van de Deltawerken heeft de kustprocessen sterk beïnvloed, waarbij nu geleidelijk een nieuw evenwicht aan het ontstaan is.
De Voordelta fungeert als kraamkamer voor diverse vissoorten en als foerageergebied voor visetende trekvogels en schelpdiereters. Als gevolg van de aanvoer van voedingsstoffen met rivierwater en de ondiepte (veel licht) is in de voordelta de primaire voedselproductie relatief hoog. Deze primaire voedselproductie betreft de groei van algen in de waterkolom of net onder het bodemoppervlak. Deze algen zijn voedsel voor een grote gemeenschap van ongewervelde dieren (wormen, schelpdieren en kleine kreeftachtigen).

Beschermde natuurwaarden van de Voordelta die mogelijk binnen de invloedsfeer van de structuurvisie Brouwersdam-Zuid voorkomen, zijn de habitattypen 'Permanent overstroomde zandbanken' en 'Slik- en zandplaten'. Beschermde vissoorten als Elft, Fint en Rivierprik kunnen voor de kust van de Brouwersdam voorkomen, evenals de Grijze en Gewone zeehond. Verder blijkt uit tellingen (Waterdienst Zeeland) dat vogelsoorten als Aalscholver, Bontbekplevier, Eidereend, Fuut, Scholekster, Steenloper, Tureluur en Zilverplevier het gehele jaar voorkomen in het gebied ten westen van de Brouwersdam (Voordelta). In de wintermaanden zijn ook Bergeend, Bonte strandloper, Brilduiker, Drieteenstrandloper, Kuifduiker, Middelste Zaagbek, Roodkeelduiker, Smient en Zwarte zee-eend in dit gebied aanwezig.

De Grevelingen

Het Natura 2000-gebied de Grevelingen is een voormalige zeearm gelegen tussen Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland. De Grevelingen werd in 1971 afgesloten als onderdeel van de Deltawerken. De toevoer van zoet regen- en polderwater leidde tot een geleidelijke daling van de zoutgehalten. Door de opening van de Brouwerssluis in de Brouwersdam is de Grevelingen momenteel het grootste zoutwatermeer van Europa. Door de afsluiting is het getij weg gevallen. Hierdoor zijn veel slik- en zandplaten permanent droog komen te staan. Het gebied bevat een aantal eilanden en oeverzones met uitgestrekte duinvalleivegetatie en zilte pionierbegroeiingen. Het is een belangrijk gebied voor visetende watervogels en biedt een geschikte leefgebied voor de Noordse woelmuis.

Beschermde natuurwaarden van de Grevelingen die binnen de invloedsfeer van ontwikkelingen bij de Brouwersdam kunnen voorkomen zijn de Noordse woelmuis, waarvan een populatie voorkomt nabij de Brouwersdam op de Kabbelaarsbank en een populatie voorkomt op de Punt bij Goedereede. Daarnaast blijkt uit tellingen dat direct grenzend aan de oostzijde van de Brouwersdam met hoogwater vooral grote aantallen van de Dodaars, Meerkoet, Rotgans, Scholekster, Smient en Wilde eend aanwezig zijn. Op het water worden hoge aantallen Aalscholver, Brilduiker, Fuut, Meerkoet, Middelste zaagbek en Smient waargenomen. Dit zijn soorten waarvoor de Grevelingen is aangewezen als Natura 2000-gebied. Relevante aantallen beschermde broedvogels komen binnen de invloedsfeer niet voor.

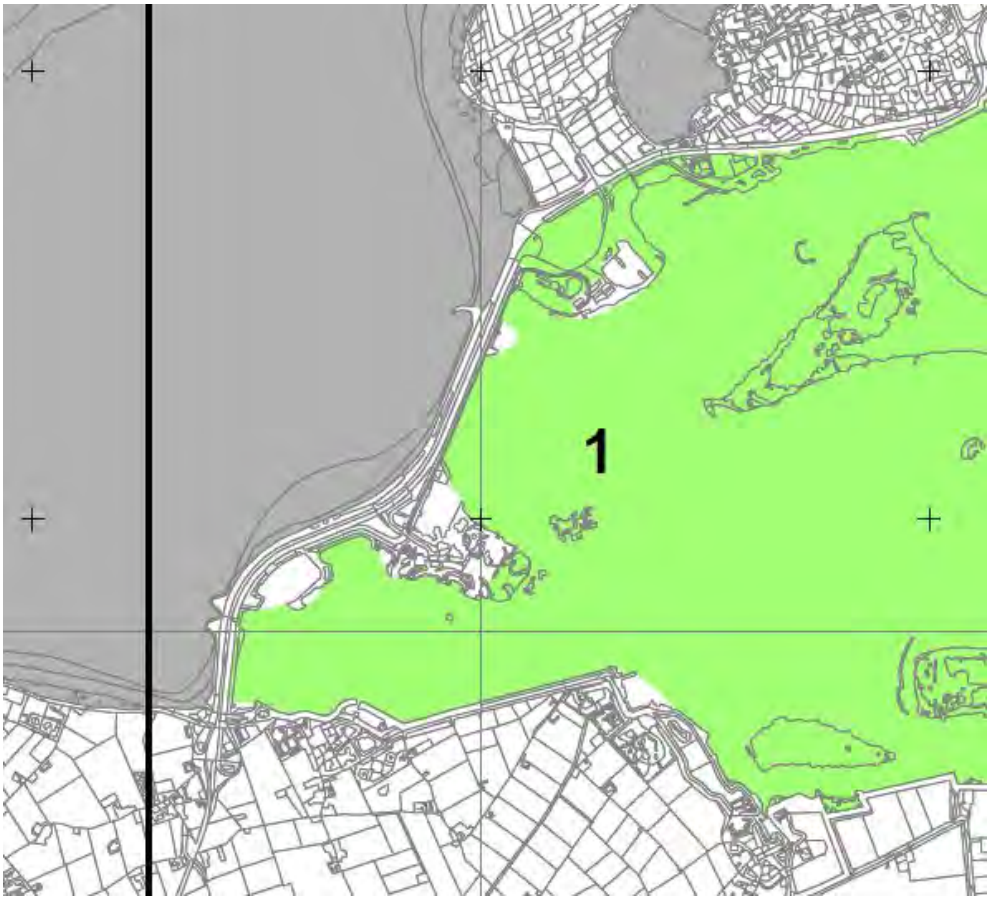

2.4 DE SPECIFIEKE KENMERKEN VAN DE BROUWERSDAM

De dam is een uniek kunstwerk dat deel uitmaakt van de Deltawerken. De dam heeft een waterkerende functie die door de legger van Rijkswaterstaat beschermd wordt. De dam vormt ook één van de 'toegangspoorten' naar Zeeland. De dam is de plek waar bezoekers het water aan beide kanten ervaren en met de auto kunnen bereiken.

De aanwezigheid van zowel de zee (de Voordelta) als het Grevelingenmeer is uniek. Deze watergebieden verschillen behoorlijk van elkaar. De Voordelta kenmerkt zich door de ruwe, woeste branding van de Noordzee, terwijl het Grevelingenmeer rustiger oogt. Daarnaast is het water van de Grevelingen een uniek vogelgebied en heeft het een unieke onderwaternatuur van (inter)nationale allure.

De dam ligt tussen twee eilanden, Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland. Bij Goeree Overflakkee kenmerkt de aanlanding zich door het ongerepte duinlandschap. Het is een gebied met weinig bebouwing en een natuurlijk karakter. De nadruk ligt op natuur, ecologie, cultuurhistorie en de beleving daarvan. Bij Schouwen-Duiveland wordt de aanlanding deels ook gekenmerkt door oude duinen die aan weerszijde van de weg liggen, Echter, hier ligt ook de dijk van het eiland in het zicht, met het dorpje Scharendijke.

De recreatieve sector is een belangrijke economische drager van de dam en omliggende stranden en havens. Het gebied heeft een enorme aantrekkingskracht in de zomer en is een goedbezocht gebied als het gaat om kitesurfen, duiken en andere watersporten. Met Concert at Sea heeft het gebied een evenement van nationale allure.
De Kabbelaarsbank ligt aan de binnenkant van de dam, in het midden tussen Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland. Deze plaat is sterk begroeid en ontwikkeld tot een centrale plek voor water en verblijfsrecreatie. Sinds 1990 is Port Zélande hier gevestigd, een grote verblijfsrecreatieve voorziening met veel woningen. Daarnaast ligt de Marina Port Zélande, een haven met diverse voorzieningen. De bebouwing op de Kabbelaarsbank bevindt zich buiten de kernzone van de waterkering. Over de N57 ligt een brug van de Kabbelaarsbank naar het Noordzeestrand.
De activiteiten in de directe omgeving van de Brouwersdam zijn veelal gericht op mooi weer en daarmee gebonden aan het seizoen. Langs het strand komen een aantal strandpaviljoenen voor. De drie strandpaviljoenen op het zuidelijke strand aan de Voordeltazijde en alle strandpaviljoenen op het grondgebied van Goedereede mogen permanent aanwezig zijn. Er zijn momenteel weinig ´elkweervoorzieningen´ aanwezig om het recreatieve seizoen te verlengen.

Er is een aantal plannen in ontwikkeling die ertoe bijdragen dat de Kabbelaarsbank weer meer openbaar beleefd kan worden. Het gaat hier om:
1. Informatiecentrum als baken aan de dam.
2. Nieuwe doorgaande route van de Kabbelaarsbank met versterking zuidzijde (inclusief mountainbikeroute).
3. Her- en doorontwikkelen van de haven (Marina Port Zélande).

Afbeelding 1

Strandpaviljoenen op het zuidelijke strand aan Voordeltazijde (zie rode cirkels)

Afbeelding 2

Strandpaviljoenen ter hoogte van Port Zélande

Afbeelding 3

Strandpaviljoen ‘t Gorsje langs Brouwersdam op Goeree-Overflakkee

Bij de aanlanding van de dam op gemeente Goedereede ligt het gebied De Punt. De gemeente wil de Punt de komende jaren transformeren tot een afwisselend recreatiegebied. In dit recreatiegebied is extra aandacht voor natuurbeleving. Natuurbeleving wordt hierbij ruim opgevat en omvat zowel relatief drukke en actieve vormen van recreatie -zoals strandactiviteiten, surfen en een waterspeelplaats- als rustige, meer natuurgerichte recreatie, zoals wandelen en vogels, planten en vlinders kijken. Onderdelen die hierbij aan bod komen zijn:

- het westelijk moeras verbeteren als natuur- en belevingsgebied, onder meer door het verwijderen van de lus van de stoomtram;
- een nieuwe horecavoorziening en uitbreiding van de expositieruimte bij het RTM- museum en verlenging van de tramverbinding naar Scharendijke;
- het omvormen van het bos tot een belevingsbos: een parkachtig geheel met waterpartijen en eilandjes met boomgroepen en observatiepunten;
- de bouw van een ecohotel op de plek van het huidige bezoekerscentrum Grevelingen;
- eilandjes en lagunes creëren in de kustzone en langs de oever van het natuurgebied en het aanleggen van eilandjes in ondiep water;
- een educatieve bunkerroute maken langs de bunkers uit de Tweede Wereldoorlog in het noordelijk duingebied.

Bij de aanlanding van de dam op gemeente Schouwen-Duiveland ligt het gebied Brouwersdam-Zuid. De aantrekkingskracht van dit gebied op toeristen wordt versterkt door het scheepscasco dat is afgezonken om een extra dimensie te geven aan de duiklocatie van de Grevelingen. De gemeente Schouwen-Duiveland heeft ten behoeve van de verdere ontwikkeling van het gebied een Ontwerp-Structuurvisie opgesteld waarin de ambities en ruimtelijke visie is verwoord. Ontwikkelingen die hierin voorkomen zijn een onderwatermuseum met opleidingscentrum en verblijfsrecreatie, de Duurzame Jachthaven van de Toekomst, een waterskibaan, een landschappelijke versterking van de aanlanding en een wandel/fietsbrug over de N57 tussen Grevelingen en Voordelta.

HOOFDSTUK 3 Beleidskaders

3.1 ALGEMEEN

Op de Brouwersdam en omgeving zijn beleidsdocumenten van zowel Rijks-, provinciaal-, regionaal- als lokaal niveau van toepassing. De belangrijkste beleidskaders die relevant zijn voor de Gebiedsvisie zijn:

Rijksniveau
- Waterwet en Waterbesluit.
- Nota Ruimte en AMvB Ruimte.
- Beleidslijn Kust.
- Nationaal Waterplan.

Regionaal niveau
- Watersportvisie Grevelingen.
- Economische visie Brouwersdam.
- Zicht op de Grevelingen, visie op landschappelijke en economische structuren.

Lokaal niveau
- Tij van de Toekomst (Strategische visie gemeente Schouwen-Duivenland).
- Regionale Structuurvisie Goeree-Overflakkee.
- Het moet en het kan anders, rapportage Innovatieplatform kop van Goeree, als input voor Toekomstvisie gemeente Goedereede.
- Vaststellingsbesluit legger Brouwersdam.
- Watersportvisie Schouwen-Duiveland.
- Toekomstvisie Goedereede.
- Raamplan Entree Brouwersdam Zuid.

Na het beleid voor niet-waterkerende objecten behandelen we de belangrijkste uitgangspunten van de beleidskaders per thema. Een verdere specificatie naar beleidsdocument is opgenomen in bijlage 1.

3.2 BELEID VOOR NIET-WATERKERENDE OBJECTEN

Om de primaire functie van waterkeringen te beschermen is een aantal beleidsdocumenten ontwikkeld. Het beleid stelt randvoorwaarden aan het bouwen van niet-waterkerende objecten in de fundamenten van de waterkeringen. Voor de Brouwersdam zijn de belangrijkste de Waterwet en het Waterbesluit, de Nota Ruimte en de AMvB Ruimte, de Beleidslijn Kust en het Vaststellingsbesluit Legger Brouwersdam. Deze worden hieronder verder toegelicht.

3.2.1 WATERWET EN WATERBESLUIT

De Waterwet geeft bepalingen met betrekking tot onder meer waterkeringen. In Artikel 5.1 wordt voorgeschreven dat de beheerder zorg draagt voor de vaststelling van een legger, waarin waterstaatswerken worden omschreven naar ligging, vorm, afmeting en constructie. Rijkswaterstaat heeft deze legger opgesteld voor de Brouwersdam (zie paragraaf 3.2.5). Voor primaire waterkeringen dient tevens een technisch beheerregister te worden opgesteld.

De Brouwersdam is een Rijkswaterstaatswerk. Het Waterbesluit geeft onder andere bepalingen over het gebruik van Rijkswaterstaatswerken. Volgens Artikel 6.14 is het verboden om zonder vergunning gebruik te maken van waterkeringen of van een daartoe behorende beschermingszone in het beheer bij het Rijk door, anders dan in overeenstemming met de functie, daarin, daarop, daarboven, daarover of daaronder werken te maken of te behouden, dan wel vaste substanties of voorwerpen te storten, te plaatsen of neer te leggen, of deze te laten staan of liggen.

3.2.2 NATIONAAL WATERPLAN

Het Nationaal Waterplan is het formele rijksplan voor het nationale waterbeleid. In de Waterwet is vastgelegd dat het Rijk dit plan eens in de zes jaar opstelt. Het is de opvolger van de Vierde Nota Waterhuishouding uit 1998 en vervangt alle voorgaande Nota's Waterhuishouding. Het Nationaal Waterplan bevat tevens de stroomgebiedbeheerplannen die op grond van de Kaderrichtlijn Water zijn opgesteld. Op basis van de Wet ruimtelijke ordening is het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten tevens structuurvisie.

Belangrijke beleidsnota's uit het waterplan zijn:
- Waterbeleid in thema's:
  - Waterveiligheid
- Waterbeleid in gebieden:
  - Kust
  - Zuidwestelijke Delta

Waterveiligheid
Het huidige waterveiligheidsbeleid wordt geactualiseerd voortgezet. Naast de preventie van overstromingen en het op sterkte brengen en houden van de waterkeringen wordt gestreefd naar een duurzame ruimtelijke planning om de gevolgen van een overstroming te beperken en naar het op orde krijgen en houden van rampenbeheersing.
Het beleid is er op gericht dat waterkeringen in de toekomst versterkt moeten kunnen worden en hiervoor ruimte gereserveerd moet worden langs de waterkeringen. De consequenties van de nieuwe normering op de ruimtereservering voor versterking wordt na 2011 in beeld gebracht, nadat het principebesluit over de nieuwe normering is genomen. Speelruimte ten aanzien van de waterveiligheid en de benodigde ruimtereservering voor versterking kan mogelijk worden gevonden in nieuwe concepten voor waterveiligheid, zoals overslagbestendige dijken c.q. deltadijken.

Kust

In het waterplan wordt een gelijke definitie aangehouden voor het kustfundament als in de Beleidslijn Kust 2007. In het Nationale Waterplan wordt de beleidslijn kust inclusief de 'ja, mits – nee, tenzij' benadering voortgezet. Aanvullend wordt gekozen voor een integrale gebiedsontwikkeling. Hiermee wil men in het bestaande kustgebied een evenwichtige ontwikkeling van natuur, economie en toegankelijkheid en bereikbaarheid stimuleren.
Om een ruimtelijke ontwikkeling in de kustzone in harmonie met de waterveiligheid te bewerkstelligen, verwacht het rijk van de kustprovincies, dat ze gebiedsvisies voor de kust opstellen. Bij deze gebiedvisies is het wenselijk om functieaccenten van de kustzone aan te geven.

3.2.3 NOTA RUIMTE EN HET BOUWVERBOD 'JA, MITS' EN 'NEE, TENZIJ'

De Beleidslijn Kust geeft aan dat het in principe verboden is te bouwen, bestaande gebouwen uit te breiden of van functie te veranderen op de Brouwersdam.
Echter, Rijkswaterstaat Zeeland kan in bepaalde gevallen een ontheffing verlenen. Op grond van de Nota Ruimte geldt voor bebouwd gebied het 'ja, mits' principe. Voor het niet-bebouwd gebied en het strand geldt het 'nee, tenzij' principe voor nieuwe permanente bebouwing. Vanuit deze principes zijn ingrepen toelaatbaar die passen in het ontwikkelingsgerichte en gebiedsgerichte ruimtelijk beleid dat het rijk wil stimuleren.

De Nota Ruimte vermeldt dat het rijk de doelstelling voor de kust heeft om de veiligheid tegen overstromingen vanuit zee te waarborgen met behoud van de (inter)nationale ruimtelijke waarden waarbij de gebiedsspecifieke identiteit een belangrijke kernkwaliteit is. Bij het bouwbeleid staat het behoud en verbetering van functies centraal. Toekomstige bouwplannen op de Brouwersdam dienen daarom de volgende kernkwaliteiten van de kust in acht te nemen:

- Gebiedsspecifieke identiteit.
- Bestaande aantrekkelijke structuur van uitgestrekte duingebieden.
- Waardevolle natuurgebieden.
- Drukbezochte kustplaatsen.
- Inpassing van economische ontwikkelingen.
- Inpassing van natuurontwikkelingen.
- Openheid (de 'vrije horizon') als belangrijke landschappelijke kwaliteit.
- De identiteit van de kust wordt gevormd door de afwisseling van badplaatsen en lange trajecten van zandige kust.
- Veerkracht en natuurlijke dynamiek.

3.2.4 BELEIDSLIJN KUST

De Beleidslijn Kust 2007 licht het beleid voor bouwen van niet-waterkerende objecten in onbebouwd gebied in het kustfundament nader toe. Met het kustfundament wordt dat deel van de waterkering bedoeld dat zeewaarts van de binnenlandsgelegen buitenbeschermingszone is gelegen. Bij de Brouwersdam gaat het hierbij dus om de kernzone, de aan de Noordzee gelegen buitenbeschermingszone en beschermingszone, en om de aan het Grevelingenmeer gelegen beschermingszone.

In principe is het niet toegestaan te bouwen op een waterkering. Er kan toestemming verleend worden aan ingrepen bij (zie Afbeelding 4):

- te kleine activiteiten om relevant te zijn voor de waterveiligheid zoals seizoensgebonden activiteiten;
- activiteiten die per saldo positief bijdragen aan de strategie van het zandig kustfundament.
- voorzieningen van openbaar belang zoals nutsvoorzieningen;
- werken voor waterstaatkundige functie;
- zaken van groot openbaar belang die niet onder de bovenstaande punten vallen.

Bij de beoordeling is per initiatief een goede motivering nodig. Ook moet er geen feitelijke belemmering zijn voor het meegroeien met de zeespiegel, voor de kustlijnzorg of voor de versterking van het zandige kustfundament. Daarnaast moet de ontwikkeling geen belemmering vormen voor het onderhoud, de huidige veiligheid of de toekomstige versterking van de waterkering inclusief de ruimte die nodig is voor 200 jaar zeespiegelstijging.

Afbeelding 4

Handreiking (bron: Ministerie van Verkeer een Waterstaat, et.al, 2007)

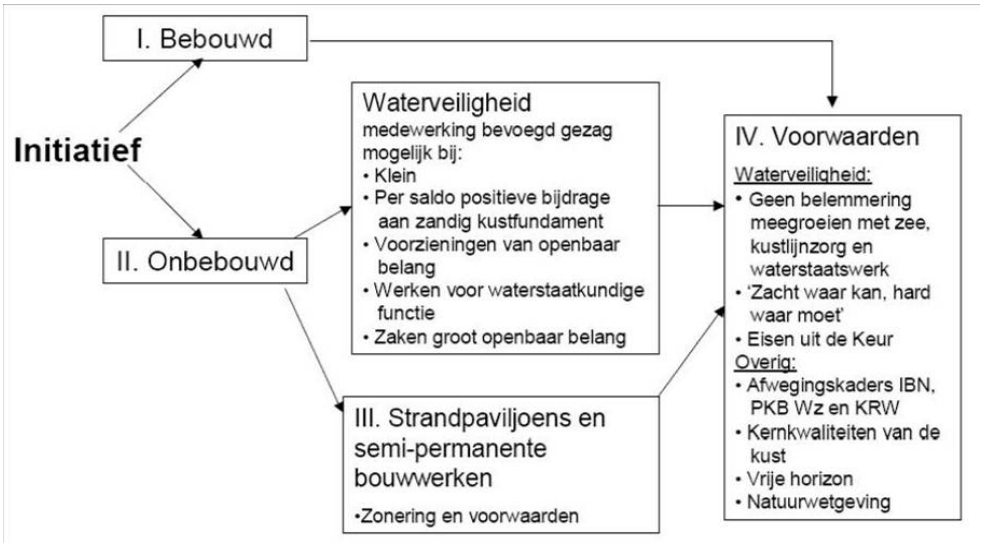

3.2.5 LEGGER BROUWERSDAM

Conform de Waterwet is een legger opgesteld voor de Brouwersdam. De legger vormt geen beleidsstuk, maar is een vastgesteld document dat aangeeft waaraan een waterkering moet voldoen om de waterveiligheid te waarborgen. Dit vindt plaats op basis van overzichtskaarten, lengteprofielen en dwarsprofielen. De kering is ingedeeld naar kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone (zie onderstaande afbeelding). In de legger Brouwersdam is gekozen voor conservatieve en zoveel mogelijk uniforme afstanden van de verschillende zones, omdat een grillige lijn onder andere weinig praktisch is voor het beheer. Een aantal dwarsprofielen zijn breder en/of hoger dan nodig voor de waterkerende functie, omdat de dijk ook een verkeerskundige functie heeft en de huidige hydraulische randvoorwaarden minder zwaar zijn dan de ontwerprandvoorwaarden. Er is dus gedeeltelijk sprake van overdimensionering.

De indeling in zones heeft tot doel de waterkering in stand te houden en heeft te maken met de mate waarin de waterkering beschermd moet worden om veiligheid te garanderen.

De mate van bescherming neemt af vanaf de kernzone naar buiten toe.
Deze zones zijn niet alleen van belang voor het huidige niveau van gewenste veiligheid van de waterkering, maar spelen ook in op toekomstige ontwikkelingen met voor de Brouwerdam een tijdshorizon van 200 jaar. Dit gaat om klimaatveranderinggerelateerde dijkverzwaringen. De overdimensionering van de Brouwersdam impliceert dat de dam al deels voor de komende 200 jaar aanpasbaar is.

Afbeelding 5

Schematische weergave van de kernzone, beschermingszones (bron: VTV, 2006)

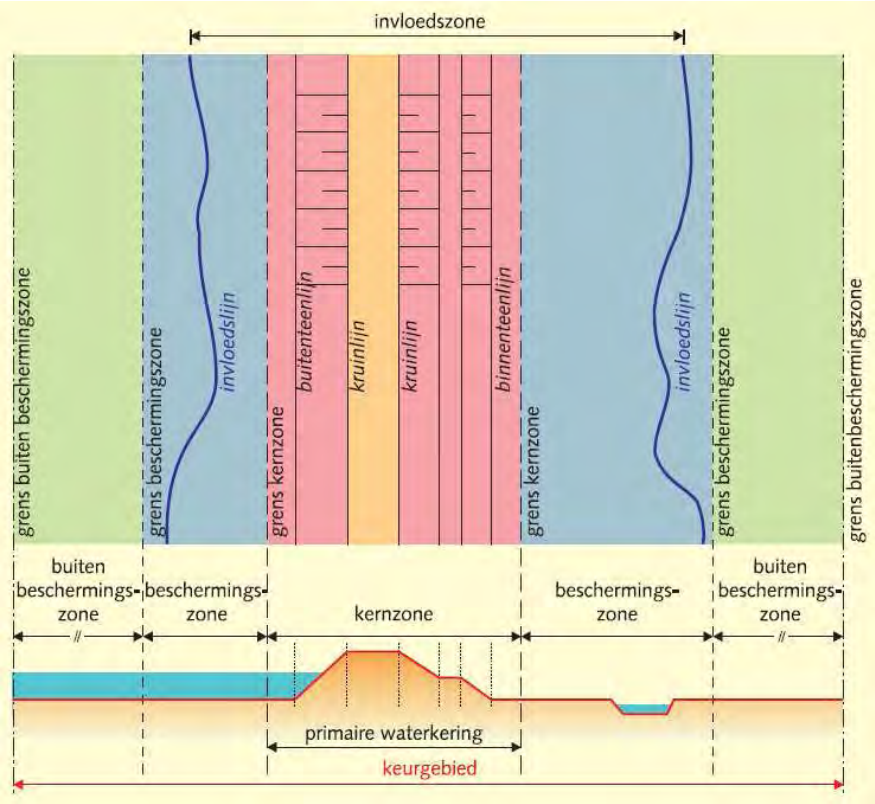

Uit Afbeelding 6 is op te maken dat de kernzone en de beschermingszone een groot deel van de Brouwersdam in beslag nemen. Het is op basis van de legger dus niet mogelijk om zonder vergunning van Rijkswaterstaat te bouwen op de Brouwersdam naast het ontwikkelde Marina Porte Zélande.

Afbeelding 6

Overzichtskaart met ligging van de kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone (bron: Rijkswaterstaat Zeeland, 2009)

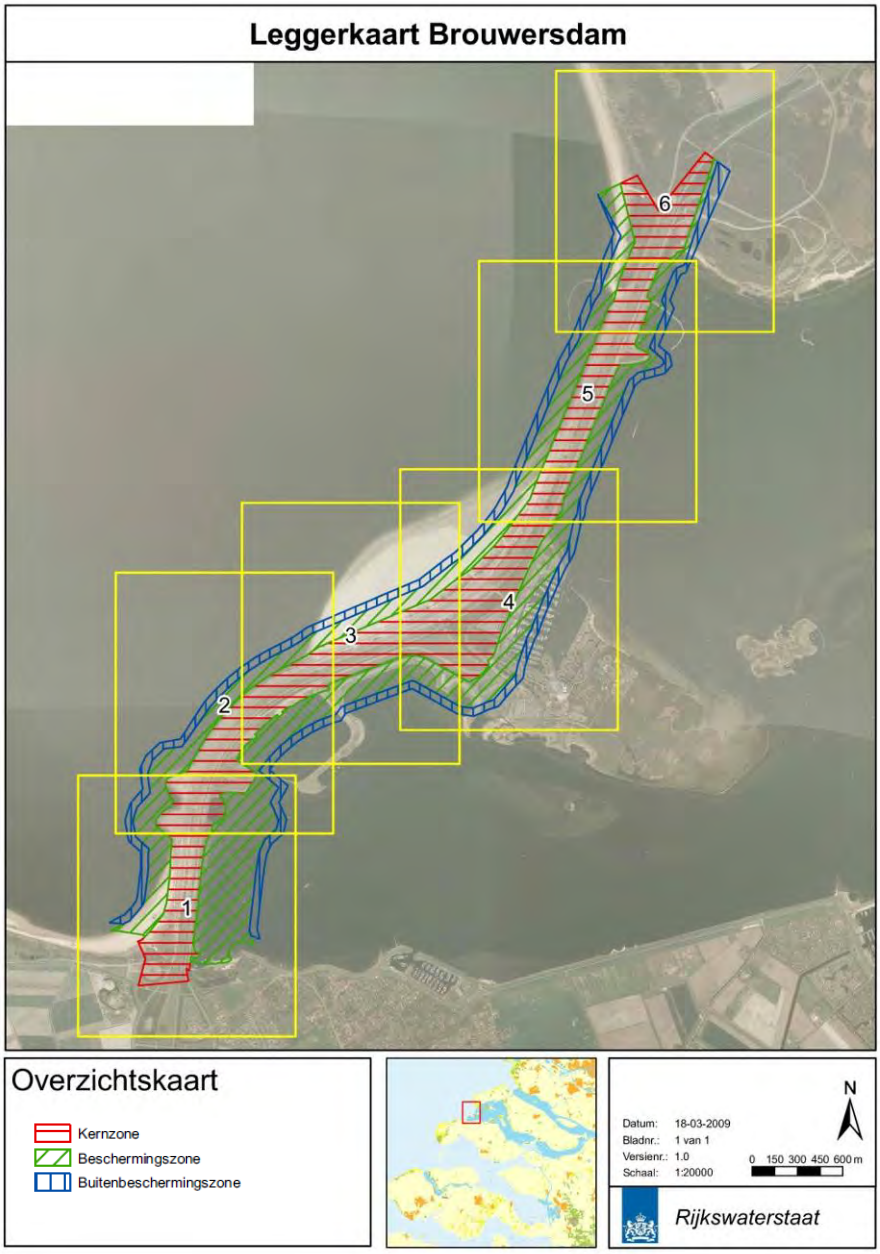

3.3 BELEID RECREATIE, TOERISME EN ECONOMIE

In verschillende beleidsdocumenten voor de Grevelingen, de gemeente Schouwen-Duiveland en gemeente Goedereede staat de realisatie van 'Hotspot Brouwersdam' centraal. Ondernemers spelen een belangrijke rol bij het verwezenlijken van deze doelstellingen en moeten gestimuleerd worden initiatieven te ontwikkelen die passen binnen deze doelstellingen. Exploitatie door (Europese) ondernemers is hierbij gewenst, waarbij concepten gelanceerd worden die uniek zijn voor Zeeland en eventueel Nederland. Duurzaamheid staat bij alle ontwikkelingen centraal.

Om het recreatieve verkeer in goede banen te leiden wordt gekozen voor een duidelijke infrastructuur op hoofdlijnen voor gemotoriseerd verkeer en fijnmazige lokale infrastructuur voor fietsers, wandelaars, ruiters en minder validen. De prioriteit met betrekking tot recreatieve functies ligt bij de grote watersport, die nu en in de toekomst een belangrijke drager is van de verblijfs- en dagrecreatie op de Brouwersdam en meer in het algemeen de Grevelingen.

De belangrijkste economische functie is recreatie. Het is echter niet wenselijk om alle recreatieve functies op alle plaatsen toe te laten. . Ook voor het bepalen waar welke functies wenselijk zijn, is het landschap leidend. Zo vormt de Brouwersdam eens scheidingslijn tussen extensieve en intensieve functies: natuurbeleving en verblijf staan centraal ten westen van de N57 en intensieve attracties ten oosten van de N57. De focus ligt op ontwikkelingen die bijdragen aan recreatie jaarrond en klokrond. De hoeveelheid tijdelijke recreatieve voorzieningen moet afgebouwd worden.

3.4 BELEID MILIEU EN WATER

De Brouwersdam is een aantrekkelijke plek voor de beleving van het water aan beide zijden, maar de belangrijkste functie van de dam is nog altijd de bescherming tegen het water. De toekomstige veranderingen in het klimaat vragen nieuwe strategieën om de waterveiligheid te borgen. Er moet dus voldoende ruimte worden gereserveerd om de waterkerende functie van de Brouwersdam in de toekomst te garanderen.

Het Grevelingenmeer is een belangrijk natuurgebied en het grootste zoutwatermeer van Europa. Het meer is in 1971 ontstaan toen de voormalige zeearm de Grevelingen in het kader van de Deltawerken werd afgesloten van de Noordzee. Sindsdien zit er steeds minder zuurstof in het water van het Grevelingenmeer. Het lage zuurstofgehalte is dodelijk voor een groot deel van het dieren- en plantenleven in diepere delen van het meer. Een verbetering van de waterkwaliteit is sterk gewenst. Een mogelijke oplossing hiervoor is de realisatie van een getijdecentrale. Een getijdecentrale heeft onder meer een beperkte getijdewerking op het Grevelingenmeer tot gevolg en een stijging van de zoutgradiënt.

Er lopen onderzoeken naar de mogelijkheden voor een getijdecentrale en een vaarverbinding die (plezier)vaart tussen de Voordelta en de Grevelingen mogelijk moet maken. In de Interprovinciale Structuurvisie Grevelingen worden de effecten van deze ontwikkelingen onderzocht.

De vaarverbinding in de Brouwersdam trekt meer boten naar het Grevelingenmeer. Bekeken moet worden of de draagkracht van het ecologische systeem hiermee in het geding komt. Bij de realisatie van 'Hotspot Brouwersdam' moet er immers steeds balans zijn tussen de draagkracht van de Natura 2000-gebieden in de omgeving van de Brouwersdam en de ontwikkeling van recreatie en toerisme in het gebied. Om deze reden is permanente bebouwing in de kust alleen toegestaan in gebieden waar al aaneengesloten bebouwing aanwezig is.

3.5 BELEID LANDSCHAP EN RUIMTE

In het beleid voor Brouwersdam en omgeving staat de verbetering van de landschappelijke kwaliteit centraal om het gebied aantrekkelijker te maken. Dat moet gebeuren door de kwaliteit van de openbare ruimte op een hoger niveau te brengen en door initiatieven in het gebied landschappelijk in te passen. De structuur van het huidige landschap is daarbij leidend. Daarnaast zijn de natuurgebieden in de omgeving belangrijke dragers voor het gebied. De kwaliteit van de natuurgebieden moet in de toekomst behouden worden. Niet alleen vanwege het belang van de natuur zelf, maar ook omdat ze een belangrijk deel van de aantrekkingskracht van de Grevelingen zorgen.
Daarom moeten de natuurgebieden toegankelijk zijn en blijven voor recreanten, ook met betrekking tot de watersport. Uiteraard onder de voorwaarde dat dit niet de draagkracht van de natuurgebieden aantast.

3.6 CONCLUSIE

De Beleidslijn Kust biedt in principe geen mogelijkheden om bebouwing toe te laten op de Brouwersdam. De Brouwersdam vormt met haar unieke ligging wel een trekpleister voor recreanten. In diverse beleidskaders is de ambitie opgenomen om de kracht van de Brouwersdam te gebruiken voor een versterking en verbreding van het toeristisch-recreatief product in de regio. De gemeenten Schouwen-Duiveland en Goedereede willen meer ontwikkelpotentie bieden aan de Brouwersdam. De gemeente Schouwen-Duiveland heeft hiertoe een Raamplan opgesteld dat is vertaald in de Structuurvisie Brouwersdam-Zuid. Rijkswaterstaat is bereid om mee te denken in de ontwikkelingsmogelijkheden op of aan de Brouwersdam. Op grond van de AMvB Ruimte is er een ontheffingsmogelijkheid om bouwen op een waterkering toe te staan, mits hiervoor een Gebiedsvisie wordt opgesteld, waarin een afweging is opgenomen ten aanzien van veiligheid, ontsluiting, draagkracht en ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast zal elke ontwikkeling individueel getoetst worden op veiligheid (afhankelijk van locatie en object). Voor bouwen op de waterkering is voorts een watervergunning van Rijkswaterstaat vereist.

HOOFDSTUK 4 Integrale visie Brouwersdam

4.1 INLEIDING

In voorgaande hoofdstukken is de huidige situatie rond de Brouwersdam beschreven en is aangegeven welke beleidskaders betrekking hebben op de dam. Dit hoofdstuk geeft aan hoe de gemeenten de Brouwersdam over circa 20 jaar zien. Welke ruimtelijke ontwikkelingen willen we in dit gebied stimuleren om de leidende ambities in te vullen en welke ruimtelijke kwaliteiten willen we behouden en versterken?

4.2 AMBITIE

Zoals gezegd kent de dam twee werelden, die van de zee (Voordelta) en die van het Grevelingenmeer. De zeekant is robuust, weids en ruig. Elementen hebben hier vrij spel. Hier waait het ongeremd en rollen de golven het zand of de dam op. Hier worden extreme sporten beoefend, zoals kitesurfen en blokarten.

De meerkant daarentegen wordt meer gekenmerkt door groene oevers en rustig water.

De vormen van recreatie zijn veelal varen, zeilen en surfen. Aan de meerzijde liggen havens en voorzieningen die deze recreatievormen ondersteunen. De zichtbaarheid van de Grevelingen vanaf de dam is van grote waarde. Tussen De Punt en de Kabbelaarsbank, tussen Kabbelaarsbank en de haven van de Middelplaat en vanaf de haven van de Middelplaat tot aan West-Répart is er zicht over het meer.

De primaire functie van de Brouwersdam is een veilige waterkering. Daarnaast is de dam belangrijk als doorgaande route van en naar Schouwen-Duiveland en Goedereede en vormt het een van de belangrijke entrees van beide gemeenten. De Brouwersdam is tot slot ook een geliefde trekpleister voor toeristen. Mensen komen er voor het strand en voor waterrecreatieactiviteiten.

De ambitie van de gemeenten kan als volgt worden geformuleerd:
Over circa 20 jaar is de Brouwersdam dé watersport- en natuurboulevard van Nederland zonder dat de veiligheid of doorstroming is aangetast.

4.3 RUIMTELIJKE VISIEKAART

De kaart op de volgende pagina geeft de ruimtelijke visie van de gemeenten weer op de Brouwersdam voor de komende 20 jaar. De visie gaat zowel in op de ontwikkelpotentie op of aan de Brouwersdam als op behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteit.

De kern van de ruimtelijke visie kan worden teruggebracht tot de volgende punten:
- De veiligheid van de dam staat voorop en heeft prioriteit boven andere functies.
- De dam blijft een belangrijke ader voor de doorstroming op interregionaal niveau.
- De natuurwaarden (waaronder de Natura 2000-gebieden) blijven behouden.
- De unieke ligging van de Brouwersdam en de aantrekkingskracht van het water biedt de basis voor een toeristische hotspot en een verbreding van het toeristisch-recreatief product in de regio.
- Bij nieuwe ontwikkelingen op of aan de Brouwersdam geldt dat de Brouwersdam specifieke kenmerken/eigenschappen heeft die noodzakelijk zijn voor de vestiging van deze (recreatieve) ontwikkelingen.
- De nieuwe recreatieve ontwikkelingen zijn aanvullend op het reeds aanwezige recreatieve aanbod.
- Het onderscheid tussen Voordelta (Summer Boulevard) en Grevelingenmeer (All seasons boulevard) is bepalend in de ontwikkelpotentie van de Brouwersdam. Nieuwe bebouwing voor recreatieve ontwikkelingen zijn alleen mogelijk aan de Grevelingenzijde.
- Langs de Brouwersdam op het grondgebied van Goedereede worden extreme (water)sporten beoefend. Bebouwing wordt hier beperkt tot de Kabbelaarsbank en De Punt. De bouw van een Getijdecentrale is op de Brouwersdam wel mogelijk.
- Er is sprake van zichtlijnen vanuit de Brouwersdam richting Scharendijke en richting De Punt. Vanuit de Kabbelaarsbank richting het zuiden is er afwisselend sprake van ontwikkelingen en zichtlijnen richting Scharendijke.

Bovenstaande punten worden in onderstaande paragrafen verder toegelicht, waarbij de voorwaarden uit de AMvB Ruimte mede de leidraad vormen.

Legenda

- zoekgebied locatie inspiratiecentrum
- duurzame jachthaven van de toekomst
- zichtlijn
- behoud zicht op Scharendijke
- openheid behouden
- locatie vaarverbinding / getijdencentrale
- zandsuppletie
- natuur
- recreatieve ontwikkelingen zeekant
- recreatieve ontwikkelingen Grevelingenmeerkant
- parkeerplaats
- evenemententerrein

4.4 FUNCTIONELE INRICHTING VAN DE BROUWERSDAM

Zoals aangegeven is de primaire functie van de Brouwersdam waterkering waarbij de veiligheid voorop moet staan. Het in stand houden van deze functie heeft dan ook ten allen tijde prioriteit boven andere functies.
Echter, de regio wil in de toekomst ook inzetten op de verdere ontwikkeling van de Brouwersdam tot een toeristische hotspot. De recreatieve ontwikkeling van dit gebied kan een belangrijke bijdrage hebben in de economische ontwikkeling van de regio en zet het gebied landelijk gezien verder op de kaart. Op basis van aanwezige karakteristieken is in deze visie bepaald op welke wijze deze recreatieve ontwikkeling plaats kan vinden. Hierbij zijn de verschillen van noord naar zuid en de verschillen tussen oost en west van groot belang.

Noord-Zuid

Het onderscheid van noord naar zuid blijft behouden. De karakteristiek van het noordelijk deel (natuur, ecologie, cultuurhistorie) blijft behouden en wordt doorgetrokken op het noordelijk deel van de Brouwersdam. Dit betekent dat de weidsheid van zee en meer behouden moeten blijven en dat nieuwe (recreatieve) activiteiten en bebouwing op de Brouwersdam worden beperkt. De nadruk bij de aanlanding Schouwen-Duiveland ligt op recreatieve ontwikkelingen in relatie tot ruimtelijke kwaliteitsverbetering.
De recreatieontwikkelingen moeten het toeristisch-recreatief product in de regio verbreden.

Oost-West

De verschillen tussen de werelden van zee en meer zijn groot. Dit verschil komt eveneens tot uitdrukking in de ontwikkelingsperspectieven van de Brouwersdam zoals in diverse beleidskaders is opgenomen. Het ontwikkelperspectief voor de Voordelta is het streefbeeld van een Summer Boulevard. Het ontwikkelperspectief voor de Grevelingen is het streefbeeld van een All Seasons Boulevard (zie hieronder).

Naast bovengenoemde karakteristieken van noord, zuid, oost en west biedt de huidige concentratie van recreatievoorzieningen op de Kabbelaarsbank en de huidige waterrecreatie-activiteiten aan zowel de zee- als meerzijde op het grondgebied van Schouwen-Duiveland belangrijke aanknopingspunten om het gebied verder te ontwikkelen. De gemeente Schouwen-Duiveland wil het gebied rond de zuidelijke aanlanding mede inzetten voor de ontwikkeling van een toeristische hotspot. In dit gebied biedt de ruimte wordt geboden voor verblijfsrecreatie en kansen om het toeristisch-recreatieve aanbod rondom de Brouwersdam te verbreden. Dit is juridisch verankerd in de Structuurvisie Brouwersdam-Zuid. Deze Gebiedsvisie sluit aan bij de Structuurvisie met betrekking tot de Brouwersdam-Zuid.

Gelet op de functie van de dam als waterkering en het waarborgen van de doorstroming op interregionaal niveau, zijn alleen specifieke ontwikkelingen gekoppeld aan de dam mogelijk. Dit betekent dat:

- De Brouwersdam specifieke kenmerken/eigenschappen heeft die noodzakelijk zijn voor de vestiging van (recreatieve) ontwikkelingen.
- De nieuwe ontwikkelingen aanvullend zijn op het reeds aanwezige recreatieve aanbod.

Deze voorwaarden gelden in het algemeen voor ontwikkelingen op de Brouwersdam.

Het onderscheid tussen Summer Boulevard en All Seasons Boulevard vormt de basis voor een specifiekere invulling van de mogelijke functionele inrichting op en rond de Brouwersdam.

4.4.1 SUMMER BOULEVARD EN VOORDELTA

Aan de kant van de Voordelta biedt de Brouwersdam strand en ruimte. Deze kant van de dam richt zich met name op functies die in de zomer toeristen trekken.

Het ruige, onberekenbare water van de zee maakt deze zijde van de dam minder geschikt voor het realiseren van voorzieningen . Een ankerplaats voor zeewaardige boten (zonder binnendijks te gaan) is hier wel mogelijk. Hiervoor worden geen (bouwkundige) voorzieningen getroffen. Bezoekers kunnen aan land komen door het strand op te varen met een kleine boot. Er is hier ruimte voor evenementen (zoals Concert at Sea) en aan het strand aan de dam is ruimte voor actieve watersport zoals (kite)surfen en kitebuggyen.

Het gebruik van het strand is gericht op zon, wind, water en duin. Een goede, veilige toegankelijkheid van het strand is daarbij belangrijk. Permanente bebouwing en functies zijn mogelijk in de vorm van horeca (strandpaviljoenen zonder overnachtingsmogelijkheden) en strand/watergebonden functies, zoals een reddingspost. Aan het strand aan de Voordeltazijde zijn enkele strandpaviljoenen gevestigd. Voor de toekomst blijft de mogelijkheid voor strandpaviljoenen hier behouden. Het aantal strandpaviljoenen blijft echter gelijk aan het huidige niveau. Eventuele uitbreiding van deze strandpaviljoens en/of toiletunits is wel mogelijk.

4.4.2 ALL SEASONS BOULEVARD EN GREVELINGENMEER

Aan de kant van de Grevelingen is het gebruik van de Brouwersdam beter geschikt voor activiteiten die het hele jaar door toeristen kunnen aantrekken.
Hier wordt in de toekomst de All Seasons Boulevard gerealiseerd, gericht op watersport en op het jaarrond aanbod in het gebied. Een belangrijke ontwikkelmogelijkheid is de Duurzame Jachthaven van de Toekomst op Middelplaathaven. Deze biedt niet alleen ruimte voor verblijfsrecreatie en aanlegplaatsen voor pleziervaart, maar ook voor aanvullende functies zoals wellness, een theater en een visafslag met nautische activiteiten.

Om invulling te geven aan de ambitie Dobberen en Duiken is op het Grevelingenmeer ruimte voor sport en verblijf. Zowel in tijdelijke als in semipermanente vormen, al dan niet met een fysieke koppeling met het land of de dam. Voorzieningen op het water en/of drijvende elementen zijn denkbaar, zoals een museum over de onderwaterwereld, een (vis)restaurant, een waterskibaan of dobberende vakantiewoningen.. Deze (drijvende) elementen moeten een onlosmakelijk deel vormen van het gehele gebied. In alle gevallen is het belangrijk dat er een relatie is met Scharendijke, het strand en/of de duinen.
Andere functies die op het water mogelijk zijn en blijven, betreffen visserij, pleziervaart en natuur.

4.5 VEILIGHEID

Op basis van de Beleidslijn Kust is het niet mogelijk om zonder vergunning te bouwen op de Brouwersdam naast het ontwikkelde Marina Porte Zélande, omdat zowel de kernzone als de (buiten)beschermingszone doorlopen tot over het Grevelingenmeer.
Op grond van de Nota Ruimte en de Beleidslijn Kust is bouwen in het kustfundament in principe niet mogelijk. Gelet op de ambities in de regio om het toeristisch-recreatief product te versterken en te verbreden is Rijkswaterstaat bereid om mee te denken over de ontwikkelingsmogelijkheden. Een van de belangrijke elementen hierin vormt het waarborgen van de veiligheid. In een technische haalbaarheidsanalyse zijn vanuit het aspect veiligheid de mogelijkheden bekeken om bouwen op de Brouwersdam desondanks toch toe te staan en is benoemd welke criteria hieraan verbonden zijn. De technische haalbaarheidsanalyse is opgenomen in bijlage 2.

De Waterwet verlangt een zesjaarlijkse toetsing van alle primaire waterkeringen in Nederland. Hierdoor behoudt de regering een actueel beeld van de veiligheid tegen overstromen en kan zij adequate maatregelen nemen om de veiligheid in de toekomst te waarborgen. Voor de toetsing van de invloed van niet-waterkerende objecten, zoals bebouwing op de Brouwersdam, is gebruik gemaakt van een beoordelingsprofiel. Dit is conform de methode in de Voorschrift Toetsen op Veiligheid Primaire Waterkeringen (Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 2007)

Het beoordelingsprofiel is het theoretisch minimum profiel dat binnen het werkelijk aanwezige profiel van de dijk past. Dit profiel mag niet door niet-waterkerende objecten worden doorsneden en wordt geacht voldoende veilig te zijn om tenminste enige tijd stand te houden bij een storm, waarmee gelegenheid aanwezig is om eventuele noodmaatregelen te treffen en de veiligheid te waarborgen. (Technisch Rapport Waterkerende Grondconstructies (TAW, 2001).

Vanuit Rijkswaterstaat Zeeland is positief gereageerd op het tijdelijk herbestemmen van de (buiten)beschermingszone aan de Grevelingenzijde door het beoordelingsprofiel uit het toetsingsrapport als uitgangspunt te nemen en daarop de te verwachten zeespiegelstijging in de komende 200 jaar te verwerken.
Dit sluit aan bij de tijdshorizon van 200 jaar die in de legger is gehanteerd. Hiermee wordt ruimte gereserveerd voor toekomstige aanpassingen van de waterkering gedurende de komende 200 jaar. In de bijlage is aangegeven hoe het beoordelingsprofiel is opgesteld voor de komende 200 jaar.

Op basis van het beoordelingsprofiel, is een profiel van vrije ruimte gedefinieerd. Hiermee wordt aangegeven in welke zones bebouwing geen nadelige invloed heeft op de Brouwersdam, er voldoende ruimte vrij gehouden wordt om de waterkerende functie uit te voeren en dat ook in de toekomst te garanderen is. Onderstaande afbeelding geeft het profiel van vrije ruimte en het bovenaanzicht van Brouwersdam aan. In de oranje gebied is bebouwing onder voorwaarden mogelijk. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de eisen die worden gesteld aan nieuwe bebouwing.

Afbeelding 7

Profiel van vrije ruimte. Binnen het rode gebied is bebouwing niet toegestaan. In het oranje gebied is bebouwing onder voorwaarden mogelijk.

4.6 DRAAGKRACHT VAN DE OMGEVING

Rond de Brouwersdam zijn diverse kwaliteiten aanwezig. Met name op ecologisch vlak is het gebied zowel aan de oost- als westzijde bijzonder en aangewezen als Natura 2000-gebied. Deze aanwezige kwaliteiten zorgen er mede voor dat het gebied aantrekkelijk is.

Om de aantrekkelijkheid ook in de toekomst te kunnen waarborgen, moeten ontwikkelingen gerealiseerd worden in balans met de aanwezige waarden, het ecologisch evenwicht in de Voordelta en het Grevelingenmeer en daarbij behorend waterkwaliteitniveau. Wat kan de Brouwersdam en de directe omgeving aan ontwikkelingen aan, zonder daarbij in te boeten aan draagkracht van de omgeving?

In het kader van de Structuurvisie Brouwersdam-Zuid is reeds een globale MER en Natuurtoets opgesteld. Hierin zijn verschillende ontwikkelingen tegelijkertijd getoetst aan de hand van een minimum- en een maximumvariant. In de minimumvariant zijn minder ontwikkelingen meegenomen en ontwikkelingen met een lagere intensiteit; in de maximumvariant meer ontwikkelingen en ontwikkelingen met een hogere intensiteit. Beide alternatieven zijn beoordeeld op diverse aspecten die betrekking hebben op de draagkracht van het gebied als ecologie, bodem, water, landschap en cultuurhistorie. Op grond van deze alternatieven is een voorkeursalternatief geformuleerd dat is uitgewerkt in de Structuurvisie. Dit voorkeursalternatief betreft de maximumvariant met aanvullende mitigerende en compenserende maatregelen. Vanuit de Brouwersdam geldt met name dat bij het ontwerp rekening moet worden gehouden met het voorkomen van geluidshinder, lichthinder (bijv. type armaturen) en effecten op luchtkwaliteit.

Vanwege de natuurwaarden is het niet mogelijk om zonder meer elke ontwikkeling in welke vorm dan ook toe te laten. Bij elke nieuwe ontwikkeling dient steeds nauwkeurig onderzocht te worden of er mogelijk sprake is van significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied en zo ja, hoe deze kunnen worden voorkomen, beperkt of gecompenseerd. Het gaat daarbij niet alleen om direct ruimtebeslag in de Natura 2000-gebieden, maar mogelijk ook om effecten die kunnen optreden door ontwikkelingen buiten de gebieden (externe werking). Een van de aspecten die hierbij moet worden betrokken is de invloed op waterkwaliteit. Het zuurstofgehalte in het water van de Grevelingen mag niet verder dalen. Juist een stijging van het zuurstofgehalte verbetert de natuurlijke condities in de Grevelingen en daarmee de draagkracht van het meer. Een toets die op deze aspecten verder ingaat, kan plaatsvinden in het kader van een eventueel noodzakelijke m.e.r.-procedure voor een specifieke nieuwe ontwikkeling.

De Natura 2000-gebieden omsluiten de Brouwersdam. Bij ontwikkelingen op of aan de Brouwersdam geldt dat wanneer de bebouwing op de Brouwersdam wordt gerealiseerd, het ruimtebeslag in de Natura 2000-gebieden kan worden beperkt. De analyse van de technische mogelijkheden voor het bouwen op de Brouwersdam levert zo een bijdrage aan het behoud van natuurwaarden.

4.7 RUIMTELIJKE KWALITEIT

De Brouwersdam is een landschappelijk element dat door mensen is aangelegd. Belangrijke kwaliteiten zijn zee, meer, rust en kindvriendelijkheid. Er is ruimte voor functies die passen bij het niet-natuurlijke karakter van de dam, het ruwe karakter van de Voordelta en het rustigere, natuurlijke karakter van het Grevelingenmeer.

De maakbaarheid van de Brouwersdam zelf mag gezien worden. Het is een gemaakt landschap dat ook zijn charme heeft.

Ingrepen mogen dan ook zichtbaar zijn: dingen die eerlijk, efficiënt en doelgericht zijn en niet te romantisch. De natuur en de elementen mogen hier vrij spel hebben.
De Brouwersdam is met zijn unieke positie tussen twee werelden onderscheidend ten opzichte van andere dammen. Dit contrast moet versterkt worden.

Summer Boulevard

De hotspot voor de ruige water-/strandsporten bevindt zich aan de kant van de Voordelta. Een eenduidige en veilige inrichting van de strandopgangen met bijbehorende voorzieningen is hierbij een belangrijke opgave. Alle ingrepen aan de Voordelta zijde worden vormgegeven met robuuste en stoere materialen die passen bij de maakbaarheid van de dam, zoals asfalt, beton, basalt, en dergelijke. De Voordelta is door zijn ruigere karakter minder geschikt voor permanente voorzieningen.

VERBETERING STRANDOPGANGEN

Op de Brouwersdam bevindt zich aan de kant van de Voordelta een duinenrij, waarover men het strand kan bereiken. De duinovergangen komen direct uit op de dam, waar over het algemeen hard gereden wordt. Er is een (grotendeels uniform) ontwerp voor de strandovergangen op de Brouwersdam, dat er voor moet zorgen, dat het verkeer hierop attent wordt gemaakt en dat mensen er veilig kunnen staan zonder gehinderd te worden door het aankomende verkeer.
Daarnaast is het van belang dat de strandovergangen als zodanig herkenbaar zijn en dat er eenduidigheid is met betrekking tot de vormgeving. De strandopgangen horen bij de zeekant van de Brouwersdam. De inrichting van de strandopgang moet passen binnen de ambitie van het 'laat maar waaien': een informeel, functioneel karakter ("Visie Brouwersdam. Inrichtingplan openbare ruimte." Bosch Slabbers). De overgangen worden naar verwachting in 2012 aangepast op basis van het ontwerp.

All Seasons Boulevard

Aan de binnenzijde is ruimte voor de rustigere watersporten. De kant van het meer wordt juist zachter vormgegeven. Hier kan gewerkt worden met schelpenpaden, hout in meubilair en met struwelen en bossen. Voor de zichtbaarheid van de Grevelingen is het van belang de huidige zichtvelden van de dam richting het Grevelingenmeer te behouden. Ook de aanlandingen van de dam op de eilanden moet goed zichtbaar blijven. Bij eventuele ontwikkelingen langs de kustlijn is het van belang dat het oude land met dijken en duinen het in de uitstraling wint van de nieuwe aanvullingen voor de kustlijn. Voor de beleving van de twee platen afzonderlijk en de oriëntatie op de Grevelingen is het van belang dat de Kabbelaarsbank en de Middelplaat niet aan elkaar groeien. De begrenzing van het Natura 2000 gebied is hiervoor een natuurlijke grens.

4.8 ONTSLUITING

De dam is belangrijk als doorgaande route van en naar Schouwen-Duiveland en Goedereede, omdat de N57 hier overheen loopt. De N57, een tweebaansweg die globaal loopt van de A15 ter hoogte van Rozenburg tot aan Middelburg, zorgt voor aansluiting op het rijksnet zodat het gebied vanuit drukbevolkte gebieden als de Randstad, de Brabantse steden en de regio Antwerpen goed bereikbaar is. Ook is het de verbindingsader tussen de eilanden Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland. In de toekomst is het van belang om de bereikbaarheid van het gebied middels de N57 te behouden.
Ook is het van belang dat er goede aansluiting is van de N57 op de attracties aan de dam, zoals Marina Port Zeelande en de verschillende strandopgangen.

Daarbij moet het 'laat maar waaien' principe uit de Structuurvisie in acht worden genomen. Dat betekent dat het tot op bepaalde hoogte mogelijk moet blijven voor mensen om spontaan (veilig) aan de weg te parkeren, zoals dat nu ook reeds gebeurt.

Een andere ontsluiting over de dam is die van de RTM-spoorlijn vanaf de Punt richting Scharendijke (Haven West-Repart). Deze lijn is weer in gebruik genomen. Het is een wens van de gemeente Schouwen-Duiveland en het Grevelingenschap om deze lijn uiteindelijk door te trekken van Scharendijke naar Renesse. Op de dam moet ruimte gereserveerd blijven voor de spoorlijn en voorzieningen om veilig in en uit te kunnen stappen bij de haltes.

HOOFDSTUK 5 Concrete initiatieven

Het doel van deze Gebiedsvisie is een onderbouwing leveren voor een ontheffing op grond van de AMvB Ruimte, die het mogelijk maakt om onder bepaalde voorwaarden toch te bouwen op de dam. Het vorige hoofdstuk bevat een beschrijving van de ruimtelijke visie op de Brouwersdam voor de komende 20 jaar. Dit hoofdstuk gaat concreter in op de randvoorwaarden die gesteld worden aan initiatieven. Vanuit de technische haalbaarheidsanalyse is een aantal eisen geformuleerd die bij bouwen op de dam gehanteerd moeten worden. Vervolgens gaat dit hoofdstuk specifiek in op elk concreet initiatief.

5.1 TECHNISCHE RANDVOORWAARDEN

Op grond van de technische haalbaarheidsanalyse is aangegeven welke zone in beeld komt voor het bouwen op de Brouwersdam, mits voldaan wordt aan een aantal voorwaarden. De kaart is hieronder nogmaals opgenomen.

Bij het ontwikkelen van niet-waterkerende objecten op de Brouwersdam moeten de volgende eisen worden aangehouden:

- Het profiel van vrije ruimte mag niet door niet-waterkerende objecten worden doorsneden. Bij een nieuw aan te brengen object mag geen concessie gedaan worden aan het veiligheidsniveau van de waterkering. Het is het daarom tevens aan te bevelen stabiliteitsberekeningen uit te voeren, om de invloed van het initiatief op de waterkering precies in kaart te brengen.
- De hoogte van het huidig maaiveld moet onveranderd blijven, er mag dus niet gegraven worden of holle ruimtes gemaakt worden onder maaiveld.
- Indien toch ontgraven wordt onder maaiveld moeten stabiliteitsberekeningen uitgevoerd worden conform de vingerende leidraden, waarin wordt aangetoond dat er geen concessie gedaan worden aan het veiligheidsniveau van de waterkering.
- De onderhoudszone van 5 meter moet open blijven.
- Funderen met massieve elementen is toegestaan, mits het gewicht van de fundering minimaal gelijk is aan het gewicht van de grond. Dit is ongeacht de diepte van de fundering.
- Falen van constructies dat kan leiden tot het aantasten van het profiel van de waterkering moet beoordeeld worden, rekening houdend met eisen van de waterkering. (Dit geldt bijvoorbeeld voor windmolens en uitkijktorens. Deze kunnen omwaaien waardoor een gat ontstaat in de waterkering. Dit mag de veiligheid van de waterkering niet verlagen).
- Voor pijpleidingen en kabels moeten de eisen aangehouden worden uit de desbetreffende NEN-normen.
- Het beoordelingsprofiel is gericht op hydraulische belasting vanuit de Noordzee, maar ook vanaf het Grevelingenmeer kan de Brouwerdam belast worden door golven en stroming. Een goede bekleding is nodig om erosie van de oever tegen te gaan.
- De te ontwikkelen initiatieven mogen het beheer en onderhoud van de waterkering niet belemmeren.

5.2 DUURZAME JACHTHAVEN VAN DE TOEKOMST

Het bouwen op de waterkering is in principe niet mogelijk. Het concept voor een Duurzame Jachthaven van de Toekomst op de Middelplaathaven is dermate uniek en bijzonder dat hiervoor mogelijk een uitzondering gemaakt kan worden. Het project JvdT past binnen de uitgangspunten van de Strategische Visie van de gemeente Schouwen-Duiveland (Tij van de Toekomst). Er is binnen het plangebied watergerelateerde recreatie (en dus watergerelateerde economie) in de breedste zin van het woord en bovendien is het plangebied voor alle doelgroepen openbaar toegankelijk. Daarmee draagt het project bij aan de doelstelling om Schouwen-Duiveland te positioneren als vakantie-eiland en eiland van de watereconomie. Het concept van de JvdT is uniek op de schaal van zowel de Zuid-Westelijke Delta als Nederland. Er wordt gekozen voor een eilandensfeer, in combinatie met verblijven aan het water. Bij maximaal de helft van de verblijfseenheden hebben eigenaren de vrijheid om hun woning te betrekken op het moment dat het hen uitkomt. De inrichting met een eilandensfeer is gebaseerd op de morfologie van de Grevelingen. Het concept is verder innovatief op het gebied van duurzaamheid in de breedste zin van het woord ((technisch, ruimtelijk (landschap, natuur en milieu), economische en sociaal)).

De Duurzame Jachthaven van de Toekomst (JvdT) is gepland op de Middelplaat. In het Raamplan Entree Brouwersdam Zuid heeft de gemeente Schouwen-Duiveland ambities en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van de JvdT opgenomen. Deze zijn door de gemeente Schouwen-Duiveland, provincie Zeeland, Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer aangevuld en aangescherpt en in de Structuurvisie Brouwersdam-Zuid overgenomen.

De randvoorwaarden dienen door de projectorganisatie van de JvdT meegenomen te worden in de ontwerpen, exploitatie- en investeringsbegroting en alle deeluitwerkingen van het project, inclusief de daaraan ten grondslag liggende onderzoeken. Parallel aan de procedure van voorliggende Gebiedsvisie vindt een besluitvormingstraject plaats over de randvoorwaarden voor de JvdT. Resultaten uit dit besluitvormingstraject kunnen mogelijk leiden tot het gewijzigd vaststellen van deze Gebiedsvisie.

5.2.1 TECHNISCHE EN RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

Het concept van een JvdT past binnen de verschillende visies die in de regio zijn opgesteld voor de Grevelingen. Duurzaamheid staat centraal in het totaalconcept en werkt in alle aspecten (zoals natuur, energie, water, recreatie, economie) door. Het versterkt het recreatieve aanbod en geeft een extra impuls aan de watersport en verblijfsrecreatie. Daarnaast zorgt het initiatief voor een economische impuls in de regio in de vorm van investeringen in het gebied en toename van werkgelegenheid. Het initiatief leidt niet tot significante effecten op het nabijgelegen Natura 2000-gebied, maar voegt daarentegen juist natuurwaarden toe. Het initiatief is onlosmakelijk verbonden met het water en sluit aan bij de ontwikkelpotentie van het zuidelijk deel van de Brouwersdam dat in het teken staat van de leidende principes dobberen en duiken, klok rond en de vier seizoenen (zie Structuurvisie Brouwersdam-Zuid). De voormalige werkhaven van de Middelplaat is daarmee een logische locatie voor de JvdT.
Als ruimtelijke randvoorwaarden zijn gesteld dat het ontwerp (zowel landschappelijk als stedenbouwkundig) aan moet sluiten op de kernkwaliteiten en identiteit van Schouwen-Duiveland. De uitgangspunten uit de Structuurvisie Buitengebied en de Structuurvisie Brouwersdam-Zuid zijn hierbij leidend. De verblijfsrecreatieve voorzieningen en andere gebouwen op de dam/oever worden landschappelijk ingepast. Vanaf de dam dienen er zichtlijnen behouden te blijven op het Grevelingenmeer richting Scharendijke. De JvdT wordt op de Middelplaathaven gerealiseerd, zodat er sprake blijft van een afwisseling tussen zichtlijnen en de ontwikkeling JvdT.

In aansluiting op met name de kernkwaliteit 'vrije horizon' van de kust zoals genoemd in de Nota Ruimte is binnen de ontwikkeling uitsluitend sprake van laagbouw, waarbij de hoogte van de dam leidend is.
Dit betekent in principe maximaal drie bouwlagen en een maximale hoogte van 12 meter. Eventueel kan hierop een uitzondering worden gemaakt voor bijzondere elementen zoals een uitkijktoren. Dit wordt per element getoetst. Land en water worden verbonden door bijvoorbeeld rustbankjes, maar ook het aanleggen van een wandel- en fietspad direct aan de land/waterkant (uitgezonderd enkele 'natuur'eilanden).

Het ontwerp van de JvdT dient te passen binnen de kaders die vereist zijn om de waterveiligheid te handhaven. De JvdT onderstreept dit belang en heeft daarom dit aspect reeds opgepakt door Baars-Cipro een rapportage te laten opstellen die ingaat op de technische haalbaarheid van de JvdT in relatie tot waterveiligheid.

5.2.2 EFFECTEN OP DRAAGKRACHT

In het kader van de ontwikkeling van de JvdT is in januari 2010 een passende beoordeling uitgevoerd. De conclusie die hieruit voortkomt is de volgende.

De functies natuur en recreatie gaan momenteel goed samen in het Natura 2000-gebied Grevelingen. De te beschermen habitats en te beschermen niet-vogelsoorten komen niet voor in het deel van de Grevelingen waar de extra recreatievaartuigen zich zullen manifesteren; het open water. Daarom is er geen relatie is tussen de beoogde ontwikkeling van de JvdT en het behalen van de instandhoudingsdoelen.
Voor de te beschermen vogelsoorten geldt grotendeels hetzelfde; de meeste soorten bevinden zich nooit op het open water, kwetsbare oeverzones worden goed beschermd en bovendien zijn veel soorten geheel afwezig tijdens het recreatieseizoen. De enige soorten waar een toename van de recreatieve vaarintensiteit voor problemen kan zorgen, betreffen de fuut en de geoorde fuut.

Deze situatie is mitigeerbaar door het gebied tussen Battenoord en de Grevelingendam en de zuidelijke ondiepte van de Veermansplaat als rustgebied voor vogels te bestemmen en de toegang te beperken. In dat geval kunnen bestaande en toekomstige significante verstoringen geheel worden uitgesloten.
Inmiddels is er door het Grevelingenschap een voorstel gemaakt voor een watersport-zoneringskaart. Deze zoneringskaart geeft duidelijk aan welke gebieden wel en welke gebieden niet in aanmerking komen voor de watersport op de Grevelingen.
De natuuradviescommissie en de watersportadviescommissie zijn bij de totstandkoming van de kaart vergaand betrokken geweest. Het gezamenlijk advies van beide commissies is overgenomen in het huidige zoneringsvoorstel. Dit heeft geleid tot een overeenstemming over de exacte zonering (2e voortgangsrapportage Brouwersdam Zuid).

5.2.3 ONTSLUITING

De verwachting is dat op de Brouwersdam de verkeersbewegingen toenemen als gevolg van de ontwikkelingen in Brouwersdam-Zuid (zie Structuurvisie Brouwersdam-Zuid) en de ontwikkelingen aan de Brouwersdam zelf, waaronder de JvdT. Op basis van CROW kengetallen (Verkeersgeneratie voorzieningen) is berekend dat de JvdT leidt tot een toename van circa 1840 verkeerbewegingen per dag. Voor de JvdT geldt dat de bezoekers ergens aan, of nabij de Brouwersdam moeten parkeren.

De N57 bestaat uit 2x1 rijstroken. Het oorspronkelijke plan was deze weg op termijn op te waarderen tot 2x2 rijstroken. Alle kunstwerken en afritten zijn gedimensioneerd op dit principe en er is over de volledige lengte ruimte gereserveerd voor een verbreding. Met de doortrekking van de A4 is de verbreding van de N57 echter niet meer nodig.

De extra verkeersbewegingen die worden veroorzaakt door het project kunnen worden opgevangen door de N57 en parallelwegen langs de N57 (Grevelingenlaan). De ontsluiting van de Jachthaven van de Toekomst wordt op een veilige en verantwoorde wijze gegarandeerd. Wel dient er voldoende parkeergelegenheid te zijn op of in de nabijheid van de ontwikkeling. De parkeergelegenheid is zodanig vormgegeven dat deze vanaf het water en de dam niet of nauwelijks zichtbaar is. Zo zal parkeren op de centrale parkeerplaats in duinkommetjes plaatsvinden.

5.2.4 CONCLUSIE

De JvdT zorgt voor versterking van het recreatieve aanbod in de omgeving en geeft een extra impuls aan de watersport en verblijfsrecreatie in het gebied. Het initiatief is onlosmakelijk verbonden met het water en kan op de Middelplaathaven gerealiseerd worden zonder significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied van de Grevelingen. De ontsluiting kan op veilige en verantwoorde wijze worden ingevuld. Aandacht dient uit te gaan naar een ontwerp dat geen negatieve effecten heeft op de waterveiligheid en naar behoud van de landschappelijke kwaliteiten zoals de zichtlijnen en vrije horizon.

5.3 INSPIRATIECENTRUM BROUWERSDAM

Vanuit de regio is het idee gelanceerd voor een inspiratiecentrum ter vervanging van het bezoekerscentrum op De Punt in Goedereede. Dit inspiratiecentrum wordt hét educatiecentrum voor de Voordelta en de Grevelingen. Hier is alle informatie te vinden over de speciale kwaliteiten van het gebied. Dat heeft betrekking op natuurwaarden, maar ook op de duurzame ontwikkelingen in, op en rondom de dam (zoals Getijdecentrale). Ook kan hier informatie verkregen worden over mogelijke activiteiten en andere toeristische voorzieningen. Daarmee is het een extra versterking van de recreatie in het gebied: mensen kunnen centraal alle informatie verkrijgen en de kwaliteiten van het gebied beleven.
De opzet is op hoofdlijnen als volgt:

- Totaal 1.000 m2 (800 m2 units - 200 m2 algemeen)
- 6 grote Units (100 m2) en 4 kleine Units (50 m2)
  - experience centra projecten (getijdecentrale / voordelta / etc.)
  - informatie centra (ondernemers / provincies / etc.)
  - interactieve maquette en regionale producten shop
  - onderwater cafe
  - educatief centrum (Ecoscope) en energie platform
- Auditorium / Filmzaal
- Uitzicht Platform / Roltrappen
- Speel- en Klim Paleis
- Grevelingen Openlucht Theater
- Lichteffecten (weerbericht of emotiemeter)
- Terminal voor Monorail (fietsende vliegtuigjes) - optioneel

De locatie hiervoor ligt nog niet vast, maar de voorkeur ligt in de buurt van de Kabbelaarsbank. Hieronder wordt onderbouwd welke locatie geschikt is voor de vestiging van het inspiratiecentrum.

5.3.1 TECHNISCHE EN RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

Een inspiratiecentrum dient gebouwd te worden in de nabijheid van de voorzieningen waarover informatie gegeven wordt. De Getijdecentrale zal een belangrijke plek innemen in het inspiratiecentrum, evenals de waterkwaliteit en de natuurwaarden rond de Brouwersdam. Op de dam kunnen de elementen optimaal worden beleefd: het water van het Grevelingenmeer en de Voordelta, de dam zelf, de wind en de omgeving.
Vanuit landschap dient de locatie voor het inspiratiecentrum aan te sluiten bij bestaande bebouwing op de dam, zodat de belangrijke zichtlijnen van de dam richting Scharendijke behouden blijven en versnippering van ontwikkelingen voorkomen wordt. Dat betekent dat er twee geschikte zoekgebieden zijn. Het eerste zoekgebied is de Kabbelaarsbank, omdat hier ook Marina Port Zélande is gevestigd met het bijbehorende bungalowpark. De andere mogelijke locatie voor het inspiratiecentrum is bij de te realiseren JvdT.

LOCATIE KABBELAARSBANK VOOR INSPIRATIECENTRUM

De Kabbelaarsbank heeft een prominente plek aan de dam, maar is niet als zodanig aangegeven. Marina Port Zélande staat overal aangegeven, wat de aandacht afleidt van wat er nog meer gebeurt op de Kabbelaarsbank. Het is dus van belang om de Kabbelaarsbank meer zichtbaarheid te geven en het openbare karakter te benadrukken. Het inspiratiecentrum kan hier een sterke bijdrage aan leveren. Het kan een baken worden aan de doorgaande weg, een landmark die de mensen uitdaagt de doorgaande weg te verlaten. Als inspiratie kan het monument van Duiker op de afsluitdijk dienen.

Hier gaat men een reeks van trappen omhoog met zicht op het IJsselmeer, pas als men bovenin is wordt het perspectief gekanteld en ontvouwd de Waddenzee met een reeks van eilanden zich bij helder weer. Aan de voet van het informatiecentrum komt een goede parkeervoorziening en een goede aansluiting naar het strand en de Kabbelaarsbank. Rond de parkeervoorzieningen en de tussenruimte langs de provinciale weg wordt verder ingeplant met struweel zoals het al deels aanwezig is, een mengsel waar duindoorn het meest voorkomende soort in is ("Visie Brouwersdam. Inrichtingplan openbare ruimte." Bosch Slabbers).

Het ontwerp van het inspiratiecentrum dient te passen binnen de kaders die vereist zijn om de waterveiligheid te handhaven. Er lijken geen belemmeringen aanwezig te zijn om de bebouwing binnen de gestelde technische randvoorwaarden te realiseren.

5.3.2 EFFECTEN OP DRAAGKRACHT

Het inspiratiecentrum is gesitueerd buiten de Natura-2000 gebieden Voordelta en Grevelingenmeer. Het initiatief legt dus geen ruimtebeslag op deze gebieden. Door aansluiting bij de bestaande bebouwing worden er ook geen significant negatieve effecten op versnippering verwacht. De verwachting is dat het inspiratiecentrum geen zodanige extra verkeersaantrekkende werking heeft dat dit significant negatieve vestoringseffecten heeft op de aanwezige natuurwaarden. Bij de daadwerkelijke ontwikkeling dient dit nog nader onderzocht te worden.

5.3.3 ONTSLUITING

Het Inspiratiecentrum wordt gevestigd aan de bestaande infrastructuur voor Marina Port Zélande of de JvdT. De N57 maakt daar een belangrijk onderdeel van uit. De N57 bestaat uit 2x1 rijstroken. Er is hier sprake van overdimensionering doordat de ruimte voor verbreding niet meer nodig is na doortrekking van de A4. Extra infrastructuur hoeft hiervoor niet te worden aangelegd. De extra verkeersbewegingen die worden veroorzaakt kunnen worden opgevangen door de N57 en parallelwegen langs de N57 (Grevelingenlaan).

5.3.4 CONCLUSIE

Een locatie op de Brouwersdam is centraal gelegen ten opzichte van de aspecten waar het inspiratiecentrum informatie over verschaft (zoals Getijdecentrale, Grevelingen, Voordelta, Brouwersdam). Daarbij komt dat juist de beleving van de elementen als water, wind en de dam belangrijk zijn voor een succesvol inspiratiecentrum van de Brouwersdam en haar omgeving. De meest geschikte locatie op de Brouwersdam is aansluitend aan overige bebouwing (Kabbelaarsbank of JvdT). Negatieve effecten op natuurwaarden worden niet verwacht, maar dienen nader te worden onderzocht. Een goede en veilige ontsluiting is mogelijk.

5.4 ZANDSUPPLETIE

Er is mogelijk sprake van het uitvoeren van zandsuppletie aan de zuidkant van het huidige strand aan de Brouwersdam aan de Voordeltazijde.

Het gaat om een lengte van circa 1500 meter en een breedte van gemiddeld 250 meter. Doel van de zandsuppletie is het vergroten van het strandoppervlak om de recreatie aan deze kant te versterken.

5.4.1 TECHNISCHE EN RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

De doelstelling van de zandsuppletie is versterking van het strandaanbod voor recreatie en toerisme. Mogelijk leidt de zandsuppletie tot een beperkte bijdrage aan de waterveiligheid. De openheid in het uitzicht wordt niet belemmerd door het strand.

5.4.2 EFFECTEN OP DRAAGKRACHT

Door toename van het recreatief gebruik van het nieuwe strand na de zandsuppletie neemt de verstoring in de Voordelta in het zomerseizoen toe, waardoor negatieve effecten op soorten niet op voorhand zijn uit te sluiten. Ook een toename van het aantal vervoersbewegingen van alle initiatieven kan de verstoring van Natura 2000-gebieden vergroten. Daarbij heeft de eveneens toenemende uitstoot van NOx en daarmee samenhangende stikstofdepositie mogelijk negatieve effecten op habitattypen en soorten tot gevolg. Bij de ontwikkeling dient dit nader onderzocht te worden.

5.4.3 ONTSLUITING

De bezoekers moeten ergens aan of nabij de Brouwersdam parkeren. De extra verkeersbewegingen die worden veroorzaakt kunnen worden opgevangen door de N57 en parallelwegen langs de N57 (Grevelingenlaan).

5.4.4 CONCLUSIE

Zandsuppletie heeft geen negatieve effecten op de waterveiligheid of op de landschappelijke karakteristiek. De extra verkeersstromen kunnen met het huidige verkeersnet goed worden opgevangen. Negatieve effecten op natuurwaarden zijn niet uit te sluiten en dienen nader te worden onderzocht.

5.5 VAARVERBINDING EN GETIJDECENTRALE

In het kader van de Structuurvisie voor de Grevelingen wordt onderzocht wat de effecten (op onder meer natuur, waterkwaliteit, landschap) zijn van een eventuele vaarverbinding in de Brouwersdam, die scheepvaart mogelijk maakt van de Voordelta naar het Grevelingenmeer en vise versa. Hiermee neemt de bereikbaarheid en de aantrekkingskracht van de Brouwersdam voor de scheepvaart toe. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden voor en effecten van het aanleggen van een getijdencentrale in de Brouwersdam, die het mogelijk maakt om een beperkte getijdenwerking terug te brengen in het Grevelingenmeer. Dit komt de kwaliteit van het water in het Grevelingenmeer en het behoud en versterking van de natuurwaarden op de zandplaten ten goede.
Beide initiatieven hebben daarmee, zeker in combinatie met de ontwikkeling van de JvdT en het inspiratiecentrum een positieve bijdrage aan de ontwikkeling van het toeristisch-recreatieve aanbod.

Daar de uitkomsten van deze onderzoeken ten tijde van het opstellen van deze Gebiedsvisie nog niet bekend zijn, zijn deze hierin niet meegenomen. Wel dient er bij het bouwen op de dam rekening gehouden te worden met deze mogelijke ontwikkelingen. Dat wil zeggen dat nieuwe ontwikkelingen de aanleg van vaarverbinding en getijdecentrale in elk geval niet onmogelijk mogen maken.

HOOFDSTUK 6 Conclusie

Voor alle primaire waterkeringen in het kustfundament geldt dat ruimtelijke ontwikkelingen die een significante belemmering kunnen bewerkstelligen voor de waterveiligheid niet zijn toegestaan. Buiten bestaand bebouwd gebied in het kustfundament is in principe geen nieuwe bebouwing mogelijk. De concept AMvB Ruimte, die 3 augustus ter inzage is gegaan en naar verwachting eind 2011, begin 2012 in werking treedt, maakt een ontheffing mogelijk voor bouwen in het kustfundament waar dat verantwoord is, in combinatie met verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

Voorliggende gebiedsvisie beschrijft hoe de gemeenten de Brouwersdam over 20 jaar zien. De ambitie is dat over circa 20 jaar de Brouwersdam dé watersport- en natuurboulevard van Nederland is zonder dat de veiligheid of doorstroming is aangetast. Deze ambitie is verwoord in een ruimtelijke visie, waarin ingegaan wordt op de functionele inrichting, veiligheid en de draagkracht (de ruimtelijke kwaliteit en de ontsluiting). De ruimtelijke visie biedt het kader op grond waarvan voor specifieke initiatieven een uitzondering gemaakt kan worden op de regel dat in het kustfundament niet gebouwd kan worden. De eventuele bebouwing is vanuit het oogpunt van veiligheid alleen op een bepaald deel van de Brouwersdam aan de Grevelingenzijde mogelijk. Er gelden dan nog wel nadere randvoorwaarden. Verder is de draagkracht van het gebied bepalend voor het mogelijk maken van het bouwen in het kustfundament.

De ruimtelijke visie biedt de basis voor het realiseren van een aantal concrete initiatieven op de Brouwersdam, Duurzame Jachthaven van de Toekomst, Inspiratiecentrum Brouwersdam en zandsuppletie. Aan de realisatie kunnen vanuit de ruimtelijke visie specifieke randvoorwaarden worden verbonden.

BIJLAGE 1 Beleidsinventarisatie

doel
opsteller
Status
geldigheidsduur
schaalniveau/doelgebied
betekenis voor brouwersdam (GV en SV)

veiligheid
draagkracht gebied (i.r.t. natuur)
ontsluiting
ruimtelijke kwaliteit

THEMA LANDSCHAP EN RUIMTE						Gebiedsvisie Brouwersdam
Beleidsdocument	**Doel**	**Opsteller**	**Status**	**Geldigheids- duur**	**Schaalniveau/ doelgebied**	
Nota Ruimte	Nieuwe eisen voor nieuwe tijden stellen en de doorloop van bestaand beleid vastleggen.	Ministerie van VROM	Vastgesteld 2006		Nationaal	> Het waarborgen van de veiligheid speelt een grote rol in het ruimtelijk beleid. > De waterveilighied moet geborgd worden bij de waterkeringen.
Omgevingsplan Zeeland 2006 - 2012	Faciliteren economische dynamiek, bevorderen sociaal-culturele dynamiek en het versterken van de Zeeuwse omgevingskwaliteiten. Voor de watersport: het bevorderen en ruimte bieden voor verdere ontwikkeling van de watersport, met een versterking van de kwaliteit van de Deltawateren.	Provincie Zeeland	Vastgesteld. Provinciale visie op de toekomstige ontwikkeling van de fysieke leefomgeving.	2006-2012	Provincie Zeeland	> Aanpak van de zogenoemde zwakke schakels moet prioriteit hebben. > Toegangkelijk maken en houden van natuurgebieden, ook voor de watersport. > Ruimte bieden aan de uitbreiding van het aantal plaatsen in jachthavens, realiseren aanlegplaatsen voor de chartervaart voor de kleine watersport.
Structuurvisie: Visie op Zuid-Holland	De Provinciale Structuurvisie geeft een doorkijk naar 2040 en de visie voor 2020 met bijbehorende uitvoeringsstrategie. Er staat in hoe de provincie samen met haar partners wil omgaan met de beschikbare ruimte. Met de structuurvisie werkt de provincie aan een vitaal Zuid-Holland, met meer samenhang en verbinding tussen stad en land. Hierdoor is in Zuid-Holland goed wonen, werken en recreëren voor iedereen binnen handbereik.	Provincie Zuid-Holland	Vastgesteld, 2 juli 2010	tot 202, met doorkijk naar 2040	Provincie Zuid-Holland	oeristische voorzieningen en attracties van nationaal of internationaal niveau met een - meer specifiek karakter zijn aangeduid als toeristisch centrum. Het betreft een aantal - belangrijke badplaatsen en attracties langs de kust, waaronder de Brouwersdam op Goeree-Overflakkee. Verdere ontwikkeling is mogelijk met inachtneming van de cultuurhistorische en landschappelijke waarden. De toeristische centra hebben potenties voor toeristische ontwikkeling, gericht op de internationale markt. In deze centra is de ontwikkeling van zeejachthavens mogelijk, onder voorwaarde van onderlinge afstemming en goede ruimtelijke inpassing, rekening houdend met landschap en natuur.
De kering 2039: Visie op Schouwen-Duiveland	Schouwen-Duiveland in de komende 30 jaar transformeren tot een watergestuurd, trots eiland met bijzondere aantrekkingskracht	Sociaal Economisch Adviesplatform	Vastgesteld 2009	2039	Schouwen-Duiveland	Wateropgaven worden omarmd om het eiland te profileren en het landschap, de voorzieningen en nieuwe duurzame innovatieve bedrijvigheid te ontwikkelen. Bij de Grevelingen zijn extra dijken nodig wanneer de Brouwersdam een extra doorlaat krijgt. De dijken worden zo ontworpen dat ze verzinken in het landschap en dat het prettig is om erop, erin of ernaast te wonen. Leegstand van recreatieve accomodaties buiten het seizoen wordt opgevangen door het concept van flexibel wonen. > Bij de Grevelingen zijn extra dijken nodig wanneer de Brouwersdam een extra doorlaat krijgt. > Er zijn mogelijkheden om wind-, zon- en waterenergie op te wekken. > In 2029 is de Gouwe hersteld, een herontwikkeling van een oude stroom die de Grevelingen en Oosterschelde verbind. > Aanbod van tijdelijke accomodaties geleidelijk afbouwen.

THEMA LANDSCHAP EN RUIMTE						Gebiedsvisie Brouwersdam
Beleidsdocument	**Doel**	**Opsteller**	**Status**	**Geldigheids- duur**	**Schaalniveau/ doelgebied**	
Zicht op de Grevelingen	De landschappelijke kwaliteiten van het zeecultuurlandschap en de economische structuur van de Grevelingen versterken en zekerstellen in een 'zeecultuurlandschap de Grevelingen'.	Natuur- en recreatieschap de Grevelingen	Vastgesteld 2006	Eind 2013	Grevelingen	Grevelingen als duurzame energiebron (zon, getij, brandstoffen, wind), terugkerend getij in de Grevelingen, investeren in innovatieve toeristische concepten en voorzieningen gerelateerd aan water, land en natuur, Grevelingen als duurzame proeftuin voor duurzame woon- en verblijfrecreatieve concepten zowel op het water als op de grens van land en water. > Getijde terugkering: Vergroten doorlaatopening Brouwerssluis. Aanbrengen van een grote doorlaatopening in het noordelijk deel van de Brouwersdam. > Een sluis voor pleziervaart > De juiste voorzieningen en aanlegpunten voor watersporters. Verblijfsrecreatieve concepten aan het water.door de Brouwersdam naast de Brouwerssluis. Goede routestructuren voor verschillende vormen van recreatie. Bewegwijzering naar voorzieningen.
Strategische Visie Tij van de Toekomst	Waar staat de gemeente in 2040? De koers in de Strategische Visie 2040 wordt uitgezet, helpt de opeenvolgende gemeenteraden en colleges bij het maken van nieuwe keuzen en het nemen van beslissingen.	Gemeente Schouwen-Duiveland	Ontwerp	2011-2040	Gemeente Schouwen-Duiveland	Er wordt gekozen voor een heldere gebiedsindeling waarbij de nadruk in het noorden van de gemeente ligt op actief en dynamisch. Er is een combinatie te vinden tussen dag- en verblijfsrecreatie, natuur- en landschap en (onder)watersport. De Grevelingen vormt een blijvende hotspot voor de duiksport met een daarbij passende en aantrekkelijke infrastructuur onder en boven water. Initiatieven voor een zeesluis worden ondersteund. Ingezet wordt op versterking van de verbinding tussen Brouwersdam en Renesse.
Toekomstvisie Goedereede 2020	Afwegingskader bij de beoordeling van nieuwe initiatieven. Vastgelegd wordt waar de gemeente wat betreft maatschappelijk, economisch en ruimtelijk gebied zou moeten staan in 2020.	Gemeente Goedereede	Vastgesteld: 27 november 2008	2008-2020	Gemeente Goedereede	Aan de Noordzeezijde van de dam zijn beleidsmatig geen bouwmogelijkheden :'Summerboulevard'. Aan de zijde van het Grevelingenmeer zijn wel mogelijkheden voor het realiseren van seizoensbrede voorzieningen en een hoge productiviteit: 'All Seasons Boulevard'. > Door de stoomtram worden de verschillende deelgebieden als kralen aan een snoer aan elkaar verbonden. > In de punt wordt naast een uitbouw van het bezoekerscentrum voorzien in een ecohotel,congres en informatiecentrum met daarin opgenomen zorg- en welnessfuncties. Het geheel wordt qua architectuur op een ecologische wijze ingepast in het landschap. Bij haven Springersdiep wordt mogelijk een getijdencentrale gerealiseerd. Drijvende woningen en een drijvend theater behoren hier tot de mogelijkheden. Het is van belang dat beide zijden van de dam aan elkaar verbonden worden. Bouwen binnen de daarvoor beschikbare kaders op de Kabelaarsbank t.b.v verblijfsrecreatie. > Er wordt een jaarronde exploitatie van de Brouwersdam beoogd. Kwalitatief hoogwaardige voorzieningen moeten ontwikkeld worden t.b.v korte vakanties en de zakelijke markt. Op de 'All seasons boulevard' zijn natuur, ontspanning, rust, verblijf en vermaak de beelden die ingezet kunnen worden ter versterking van het toeristisch product. De Brouwersdam richt zich per deelgebied op een verschillende doelgroep. In de punt ligt de nadruk op natuurbeleving, ecologie en ontmoeting. Uitbouw van het bezoekerscentrum naar een infocentrum met een transferium met aanvullend vervoer via de stoomtram is gewenst. De Kabbelaarsbank is het toeristisch-economische hart van de Brouwersdam. De bestaande concentratie verblijfsrecreatie wordt uitgebreid binnen de hiervoor beschikbare ruimte. Horeca en retail kunnen aanvullend op de Kabbelaarsbank ontwikkeld worden. Het is van belang dat de verschillende zijden van de dam aan elkaar verbonden worden.
Regionale Structuurvisie Goeree-Overflakkee	Een koers uitzetten met ontwikkelingen die een impuls geven aan vergroting van de kwaliteit en de vitaliteit van ons eiland.	ISGO: Intergemeentelijk samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee	Vastgesteld, december 2010	tot 2030	Goeree-Overflakkee	Een Halskanaal tussen Grevelingen en Haringvliet nieuw leven inblazen. Recreatieve projecten bij Brouwersdam stimuleren. Een getijdencentrale spreekt velen tot de verbeelding. Een doorlaat in de Brouwersdam heeft als gunstig neveneffect de terugkeer van het getij.

THEMA LANDSCHAP EN RUIMTE						Gebiedsvisie Brouwersdam
Beleidsdocument	**Doel**	**Opsteller**	**Status**	**Geldigheids- duur**	**Schaalniveau/ doelgebied**	
Raamplan Entree Brouwersdam Zuid	Doel algemeen: Entreegebied van Schouwen-Duiveland verder versterken door versterken van het toeristisch-recreatieve product en herkenbaarheid en ruimtelijke kwaliteit in het gebied versterken. Doel Raamplan: inspirend, kaderstellend en uitvoeringsgericht.	Gemeente Schouwen-Duiveland	Vastgesteld 2009	n.v.t.	Gemeente Schouwen-Duiveland	> Voorkomen moet worden dat potentiele en huidige habitattypen alsmede het leefgebied van de prioritaire soorten in de Natura-2000 gebieden worden aangetast. > Een heldere en passende ontsluiting. Fijnmazige lokale infrastructuur. Herinrichting van het knooppunt N57-Recreatieverdeelweg kan ruimte geven in het gebied en leiden tot een overzichtelijke infrastructuur .
Uitvoeringsprogramma Brouwersdam Zuid	Het groeperen en verbinden van projecten, op grond waarvan de gemeente Schouwen-Duiveland prioriteiten kan toekennen aan de uitvoering van projecten.	Gemeente Schouwen Duiveland	Vastgesteld 27 mei 2010	Minimaal tot en met 2014	Brouwersdam Zuid	> Een landinwaarste duinversterking die in eerste instantie is gericht op het verhogen van de veiligheid maar eveneens een verbetering van strandovergang 't Klokje. > Toeristenbusje als verbinding tussen hotspots Brouwersdam en belangrijke herkomstgebieden. Realisatie duurzame jachthaven van de toekomst (vliegwiel): een watersportboulevard met openbare ligplaatsen, recreatiewoningen en werkruimten me de nadruk op duurzaamheid. Loopbrug over het water tussen Scharendijke en Duurzame Jachthaven van de Toekomst. Aanlegplaatsen chartervaart op de Grevelingen. > De Brouwersdam moet een internationale topatractie worden voor activie leisure: op en in het water en op het strand. Aan de buitenzijde van de dam gaat het om kitesurfen, brandingsurfen en beachsporten. Aan de binnenzijde gaat het om de beleving van het thema water (halverwege 2009 al gestart). Verbeteren toegankelijkheid en beleefbaarheid natuurgebieden: landschapsontwikkeling Brouwersdamaanzet en een klimaatbos. > Creeeren duinovergangen als kunstwerken bij Brouwersdam Hotspot for active Leisure .

THEMA LANDSCHAP EN RUIMTE						Gebiedsvisie Brouwersdam
Beleidsdocument	**Doel**	**Opsteller**	**Status**	**Geldigheids- duur**	**Schaalniveau/ doelgebied**	
2e VGR uitvoeringsprogramma Brouwersdam Zuid	Voortgang projecten in beeld brengen.	Gemeente Schouwen-Duiveland	Vastgesteld op 9 augustus 2011	Halfjaarlijks	Brouwersdam Zuid	Actualisatie stand van zaken projecten, waarbij aandacht wordt besteed aan projecten en ontwikkelingen die van invloed zijn op de zuidelijke Brouwersdam, maar een groter gebied beslaan (zoals MIRT Verkenning Grevelingen en Watersportvisie Grevelingen) en waarbij de voortgang van projecten in het plangebied wordt beschreven.
Grevelingen Vitaal Gebiedsplan 2010-2020	Afwegingskader voor het bestuur tussen enerzijds de ambities en doelen en anderzijds de beschikbare middelen voor ontwikkeling en beheer.	Natuur- en recreatieschap de Grevelingen	Concept versie 5 oktober 2010	2010-2020	Grevelingen	Het gebiedsplan geeft concrete te realiseren projecten aan voor de Grevelingen (o.a Brouwersdam en omgeving). De Brouwersdam wordt een verbinding tussen twee eilanden en een toeristisch recreatieve bestemming. De verschillende deelgebieden worden fysiek, functioneel en in verschijningsvorm aan elkaar verbonden. De Brouwersdam biedt meer mogelijkheden voor de watersport door de aanleg van de zeeesluis in combinatie met de bouw van de jachthaven van de toekomst. Waterwerken voor de waterkwaliteit en de waterveiligheid in combinatie met getijdencentrale dragen bij aan realiseren van opgaven en zijn een trekker voor het gebied. De Kabbelaarsbank wordt ontwikkeld tot informatiebolwerk voor water, recreatie en natuur. Er dienen deelgebieden te worden onderscheden. De belevingswaarde van de natuur op de Kabbelaarsbank moet verbeterd worden dmv een route aan de oostzijde. > Doel: Vergroten van de inlaat is nodig om de waterkwaliteit te kunnen verbeteren waardoor de getijdendynamiek terug komt met een positief effect op de natuur. De doorstroomopening kan worden gebruik voor opwekking getijdenenergie. Beheer van de dam moet worden afgestemd op de potenties aan natuurkwaliteit. De kwaliteiten van de Kabbelaarsbank moeten worden gekoesterd (diversiteit). De getijdencentrale heeft een ecologisch en economisch effect. De stroomvoorziening voor beide eilanden kan worden geleverd. Een doel is om de potenties van de natuurwaarden bij de Brouwersdam te benutten. > Middels een goed collectief vervoer structuur worden de gebieden aan elkaar geregen. De verbetering van de bereikbaarheid moet in de planvorming worden mee genomen. Het doortrekken van de tramlijn met haltes over de gehele dam is een onderdeel hier van. > De Brouwersdam wordt een start- en knooppunt voor bezoekers van de Grevelingen met een aantrekkelijke verblijfsomgeving, waarin ruimte is voor sportieve activiteiten en de verschillende gebiedsdelen met elkaar verbonden worden
Visie Brouwersdam. Inrichtingsplan Openbare Ruimte	Het doel is het opstellen van een inspirerende visie waarin de strandopgangen ontworpen kunnen worden. Daarnaast geeft de visie inzicht in de mogelijkheden voor de Kabbelaarsbank en de aanlanding bij Scharendijke, de Poort van Zeeland.	Gemeente Goedereede, Gemeente Schouwen-Duiveland, Provincie Zuid-Holland, Provincie Zeeland, Natuur- en Recreatieschap De Grevelingen	Afgerond		Brouwersdam	Landschappelijke visie op de mogelijkheden op en langs de Brouwersdam. Hierbij is aandacht besteed aan met name de platen (zoals Kabbelaarsbank) en de aanlandingen (Scharendijk en De Punt)

THEMA LANDSCHAP EN RUIMTE						Gebiedsvisie Brouwersdam
Beleidsdocument	Doel	Opsteller	Status	Geldigheids- duur	Schaalniveau/ doelgebied	

THEMA RECREATIE, TOERISME EN ECONOMIE Beleidsdocument	Doel	Opsteller	Status	Geldigheids- duur	Schaalniveau/ doelgebied	Gebiedsvisie Brouwersdam
Kiezen of delen	Geven van richtlijnen voor verduurzaming van Goeree Overflakkee.	Rabobank	Definief document. Uitslag duurzaam onderzoek Rabobank op eiland Goeree-Overflakkee.	November 2006-?	Goeree Overflakkee	Advies voor richtlijnen voor verduurzaming van Goeree Overflakkee.
Het moet en het kan anders	Hoofdlijnen en een aanzet voor implementatie geven voor het thema recreatie en toerisme in de Kop van Goeree.	Gemeente Goedereede	Vastgesteld 6 september 2007. Bouwsteen voor de op te stellen toekomstvisie	Tot 2020.	Kop van Goedereede	De Brouwersdam moet een bestemming voor alle (inter)nationale doelgroepen worden. De kop van Goeree heeft alle potentie om de ecologische bestemming van Nederland te worden. De vele natuurgebieden die reeds aanwezig zijn en het nieuw aan te leggen zeereservaat kunnen een kans vormen wanneer deze gekoppeld kunnen worden aan nieuwe en duurzame vormen van toerisme. Er moet voor gezorgd worden dat natuur, rust en ruimte behouden blijft door in te zetten op nieuwe initiatieven die tevens bijdragen aan een duurzame economische ontwikkeling en een vitale Kop van Goeree in de toekomst. > Het gebied biedt avontuur en is een ontmoetingsplaats van gelijkgestemden (watersport, entertainment etc) . Om deze positie waar te maken ligt een nadruk op software: entertainment op hoog niveau, beleef een intens en dynamisch avontuur tijdens watersport, short breaks, conferentie dagtocht etc. Er moet een integratie van land en water met spannende overgangen en een 'Route-66-gevoel'.
Watersportvisie Schouwen-Duiveland	De ontwikkeling van de watersport in al zijn vormen sturen en faciliteren en om adequaat te kunnen reageren op initiatieven van derden. De ontwikkeling van een raamwerk of kader voor initiatieven voor de watersport, waarbij de verbinding tussen land en water van essentieel belang is.	Gemeente-Schouwen Duiveland	Vastgesteld op 2 juni 2009. Geeft richting aan de plannen voor de komende jaren door middel van een beleidskader.	n.v.t.	Gemeente Schouwen-Duiveland en omliggende wateren.	Medewerking verlenen aan initiatieven uit de markt betreft vaar- en surfscholen nabij de Brouwersdam. Ruimte voor ontwikkeling kleine watersport en nieuwe doelgroepen. Optimaliseren locatie t.b.v kitesurfsport. Ruimte voor aanlegplaatsen chartervaart. Verbeteren mogelijkheden strandrecreatie in nabijheid van verblijfsrecreatie. Vermeerderen en verbeteren aanlegplaatsen in de oksel Brouwersdam en loswal Brouwershaven. Jachthaven van de toekomst realiseren. > De Brouwersdam moet zich ontwikkelen als hippe en sportieve hotspot. Innovatie komt optimaal tot zijn recht. Zonering: De Brouwersdam is aantrekkelijk als sportieve bestemming.
Schouwen-Duiveland kiest voor toerisme	Toerisme en recreatie met behoud van eigenheid, samenhang, kwaliteit en samenwerking. Samenhang tussen droog en nat toerisme versterken.	Gemeente Schouwen-Duiveland	Vastgesteld in 2004. Evaluatie in 2009 met de sector, maar niet afgerond.	2005-2015	Gemeente Schouwen-Duiveland	Opgave: zorg voor maatregelen die de toeristische sectoren beter met elkaar integreren om zo de kwaliteit en aantrekkelijkheid als bestemming te verhogen. > De recreanten moeten richting het strand geleid worden door middel van routering. > De kwaliteit van het voorzieningenniveau moet op peil blijven (o.a picknicksets en wandel- en fietspaden).

THEMA RECREATIE, TOERISME EN ECONOMIE Beleidsdocument	Doel	Opsteller	Status	Geldigheids- duur	Schaalniveau/ doelgebied	Gebiedsvisie Brouwersdam
Eigenwijs Eiland in de Nederlandse Delta	Groei op basis van aanwezige kernkwaliteiten. Aangeven hoe de in de regionaal-economische visie 'Eigenwijze groei' genoemde actieprogramma's kunnen worden waar gemaakt.	ISGO	Vastgesteld juni 2008. Onderzoek naar hoe genoemde actieprogramma's kunnen worden waar gemaakt.	?	?	Focus op gebiedsgerichte projecten en maatregelen in de fysieke en culturele omgeving. Middelen gerichter inzetten voor het thema 'terug naar het water'. Natuur aan het water moet meer toegankelijk gemaakt worden.
Strandvisie 2011-2014	Het formuleren van een toekomstvisie voor het strand, waarin het ambitieniveau en de ontwikkelingsrichting voor de komende raadsperiode wordt bepaald en vertaald naar een concreet actieprogramma voor de periode 2011 tot en met 2014.	Gemeente Schouwen-Duiveland	Vastgesteld in november 2010.	2011-2014	Stranden in Gemeente Schouwen-Duiveland.	Participeren en stimuleren van opzetten basis recreatiekustlijn. Er moet een extra reddingspost op de Brouwersdam gerealiseerd worden in uiterlijk 2012.
Eigen Wijze Groei: Regionaal economische visie 2007-2020		Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Goeree-Overflakkee (ISGO).	Vastgesteld december 2007	2007-2020	Goeree Overflakkee	Duurzame economische ontwikkeling van Goeree Overflakkee. Bieden van mogelijkheden van bedrijven en mensen die de drukte van o.a. de Randstad willen onstijgen.
Watersportvisie Grevelingen	Richting geven aan de keuzes en inrichting die het schap maakt. Toetsingskader voor derden. Input nadere afweging Natura 2000.	Natuur- en recreatieschap de Grevelingen	Vastgesteld 1 juli 2010.	?	Gehele Grevelingen, incl. Brouwersdam	Een schutsluis in de Brouwersdam is wenselijk ten behoeve van het bevorderen van schepen in de Grevelingen en het toeristisch bezoek per boot te vergroten.
Economische visie Brouwersdam	Marktvisie en ontwikkelingsrichting op hoofdlijnen.	Gemeente Schouwen-Duiveland en Gemeente Goedereede	Vastgesteld november 2007	?	Brouwersdam	Brouwersdam ontwikkelen als toeristische hotspot door: de ontwikkeling van een duidelijke destinatie. De visie biedt een ruimtelijke segmentering van noord naar zuid. De Punt, Noordelijke Dam, Kabbelaarsbank, Zuidelijke dam en Zuidpunt. > De zeezijde van de Brouwersdam mag niet of beperkt bebouwd worden in verband met de functie waterkering. > Creeren van balans tussen ecologisch en (toeristisch) economische belangen. De economische activiteiten worden geconcentreerd en de ecologische en natuurlijke waarden in kwetsbare gebieden blijven behouden door het vermijden van intensieve recreatie. Ontwikkelingen dienen te leiden tot een natuurwinst. In het noordelijke gebied, de punt, staat natuurbeleving bij een hoge natuurwaarde en ontmoeting centraal. > De N57 is een belangrijk onderdeel van het regionale verkeersnetwerk. De doorgaande verkeersfunctie dient behouden te blijven, maar ook gescheiden te worden van het lokale verkeer op de dam. De zeezijde en de parallelweg worden bestemd voor het lokale verkeer. Er worden aparte fiets- en wandelpaden, mountainbikeroutes en verkeersdrempels aangelegd. De spoorlijn moet doorgetrokken worden langs de dam. In het noordelijke deel: De Punt is er vanwege de bereikbaarheid en parkeer- gelegenheid een mogelijkheid tot de ontwikkeling van een soort transferium met aanvullend vervoer via de stoomtram. > De samenhang in het gebied moet benadrukt worden. Dit moet gerealiseerd worden door verbindende elementen in uitstraling zoals afbakeningen met (incidentele) krachtige bebouwing. Er moet een 'kralenketting' gerealiseerd worden die leidt tot een totaal 'destinatie'. In het noordelijke gebied: de punt, kan een bezoekerscentrum gerealiseerd worden. Bij de Noordelijke dam is ruimte voor de realisatie van drijvende woningen en een drijvend theater. Bij de Kabbelaarsbank is ruimte voor versterking en uitbreiding van (verblijfs)recreatieve voorzieningen. Op de Zuidelijke Dam staat watersport en duurzaamheid centraal: ontwikkeling duurzame jachthaven van de toekomst staat centraal. Op de zuidpunt worden permanente atracties ontwikkeld: family entertainment. > Opdeling van Brouwersdam in twee zijden. Zeezijde als 'summerboulevard' waar geen (permanente) bebouwing plaats mag vinden. De Meerzijde als 'All Seasons Boulevard'. Hoewel er aan de binnenzijde van de dam als waterkering niet gebouwd mag worden, zijn er op diverse plekken wel mogelijkheden. Dit deel van de dam moet ontwikkeld worden al toeristisch-economische drager.

THEMA RECREATIE, TOERISME EN ECONOMIE Beleidsdocument	Doel	Opsteller	Status	Geldigheids- duur	Schaalniveau/ doelgebied	Gebiedsvisie Brouwersdam
Projectplan Duurzame jachthaven van de toekomst	Een gunstige economische ontwikkeling voor haar regio en ruimte geven aan 'de mens' in de vorm van wonen, ontspannen en recreeeren.	Duurzame jachthaven van de toekomst BV	Vastgesteld: 25 oktober 2010		Plangebied Duurzame jachthaven van de toekomst (Middelplaathaven)	Dagrecreatie en verblijfsrecreatie, hotel- congres-kennis/innovatiecentrum, nautische kade met diverse activiteiten, beschutte haventjes voor nautisch toerisme, woningen. Verdere bebouwingseisen en richtlijnen voor landschappelijke inpassing zijn in het projectplan uitgeschreven.Er moet een volledig ecologische verantwoord product tot stand komen. Ecologisch neutraal op het gebied van water, energie neutraal, CO2 neutraliteit, duurzame bouwmaterialen en een gezond binnenklimaat. Een energieneutraal project. Door natuureilanden te creeren met veel baaien, havens, wisselende kades en drijvende delen wordt niet alleen de kustlengte maar ook de diversiteit van de kust vergroot. Nieuwe ruimte wordt gecreeerd voor verschillende habitat soorten zowel boven- als onder water. Een duinlandschap met grote diversiteit aan begroeing, verschillende soorten oevers en wisselende waterdiepten bieden flora en fauna de ruimte om zich te ontwikkelen. > Zoveel mogelijk gebruik maken van bestaande infrastructuur zodat er een koppeling ontstaat met bestaande voorzieningen. > Architectuur is geinspireerd op de natuurlijke omgeving van het plangebied. Materiaalgebruik, bouwproces en toekomstig gebruik en exploitatie moeten voldoen aan de eisen van duurzaamheid. De menselijke maat en beleving worden als norm gesteld. Omgevingskwaliteiten worden gebruikt bij het
Terug naar de kust	Aanwezige economische pieken verder ontwikkelen m.b.v gebiedsgerichte programma's. In regio ZW-Nederland ligt de nadruk op het stimuleren van logistiek, procesindustrie en toerisme. Uitstippelen strategie en enthousiasmeren van belanghebbenden binnen vernieuwingstrajecten.	Consortium ZKA, FABRIC, Telos in opdracht van SES West-Brabant en de provincies Zeeland en Noord-Brabant.	Vastgesteld mei 2008.		Regio Zuid-West Nederland (voortkomend uit Pieken uit de Delta)	Er moet samengewerkt worden tussen verschillende gebiedspartijen. Er moet 'gebiedontwikkeling' plaats vinden. Wonen op het water wordt gestimulerd ten behoeve van een authentieke woonbeleving.
Beleidsplan Toerisme en recreatie Goedereede	Komen tot een toeristisch-recreatieve visie van de gemeente Goedereede, waarbij per deelsector recreatie in beeld wordt gebracht waar kansen en bedreigingen liggen op basis van een analyse van de vraag en aanbod binnen en buiten de gemeente. Toetingskader, aangeven ontwikkelrichtingen.	Gemeente Goedereede	Vastgesteld 8 juli 2004.		Gemeente Goedereede	Accomodaties op Kabbelaarsbank moeten afgestemd worden op de groei van catamaranzeilen, zeilen in open boten en kite-surfen.

THEMA MILIEU, WATER EN VEILIGHEID Beleidsdocument	Doel	Opsteller	Status	Geldigheids- duur	Schaalniveau/ doelgebied	Gebiedsvisie Brouwersdam
Beleidslijn Kust	Uitleg vig. Rijksbeleid. Verheldert rollen en verantwoordelijkheden. Stimuleren innovatieve en oplossingerichte aanpak bij de ontwikkeling van functies bij de kustlijn.	Min. V&W, Nederland leeft met water, VROM.	Vastgesteld september 2007. Toetsingskader ingrepen of activiteiten met ruimtebeslag.		Gehele kustfundament Nederland.	Combinatie van veiligheid met andere functies stimuleren, zonder het belang van waterveiligheid aan te tasten.Eisen voor bouwplannen in bebouwd gebied, onbebouwd gebied en het strand.
Samen werken met water	Voorwaarden vaststellen waaronder Nederland op een zeer lange termijn klimaatbestendig is, met oog voor kansen op het gebied van wonen en werken, landbouw, natuur, recreatie, landschap, infrastructuur en energie.	Deltacommissie 2008	Vastgesteld		Nederland	> De huidige veiligheidsniveaus van alle dijkringen moeten met een factor 10 verbeterd worden. Maatwerk vormt het devies. > Door de Brouwersdam bij de Grevelingen beter doorlatend te maken kan de getijdendynamiek deels hersteld worden. > Bij de zandkust moeten d.m.v zandsuppleties de kust versterkt worden. Dit heeft positieve gevolgen voor de ecologische kwaliteit en behoud van het strand.
Nationaal Waterplan 2009-2015	Nederland, een veilige en leefbare delta, nu en in de toekomst.	Ministerie V&W?	Vastgesteld 22 december 2009. Zelfbindend voor Rijk. Bij plannen van andere overheden dient het beleid doorvertaald te worden.	2009-2015	Gehele watersysteem, zowel oppervlaktewater, grondwater als bijbehorende waterkeringen, oevers en dergelijke.	Er moet een integrale gebiedsontwikkeling plaats vinden van natuur, economie, toegankelijkheid en bereikbaarheid. > In het Hoogwaterbeschermingsprogramma worden de primaire waterkeringen op orde gehouden voor de veiligheid. In 2012 komen er onderzoeksresulaten over de mogelijkheden om de weringen toekomstvast te maken. > Aandacht voor natuurwaarden en duurzaamheid
Deltaprogramma	Jaarlijks wordt het Deltaprogramma aan de Tweede Kamer aangeboden waarin de maatrgelen zijn genoemd die nodig zijn ten behoeve van veiligheid tegen hoog water en ten behoeve van de garantie van voldoende zoet water.	Het Deltaprogramma is een nationaal programma waarin Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen samen werken met maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en kennisinstituten, onder regie van de regeringscommissaris voor het Deltaprogramma (de deltacommissaris).	Elk jaar op prinsjesdag wordt het Deltaprogramma aangeboden aan de Tweede Kamer.	1 jaar	Nationaal niveau	2011 is het jaar van de duidelijkheid voor waterveiligheid. Duidelijkheid over wat er aan investeringen nodig is om Nederland veilig te maken voor de toekomst. Zorgen voor voldoende zoetwater en zorgen dat Nederland ook over decennia uitstekend beschermd is tegen het water vereist voortdurende inzet en investeringen. Tegelijkertijd zijn de beschikbare middelen begrensd.
vaststellingsbesluit legger Brouwersdam	De legger voor de primaire waterkering omschrijft waaraan de Brouwersdam moet voldoen naar richting, vorm, afmeting en constructie en is bedoeld om overstromingen in de toekomst te voorkomen.	Ministerie V&W	Vastgesteld op 15 december 2009?	?	Brouwersdam	Omschrijft waaraan de Brouwersdam moet voldoen naar richting, vorm, afmeting en constructie.
Verkenning Grevelingen water en getij	Duurzame verbetering van het ecologisch functioneren van het watersysteem.	RWS Zeeland, opgesteld door Witteveen en Bos.	Vastgesteld: 23 januari 2009. Verkenning.	Tot 2015	Grevelingenmeer	Een nieuw doorlaatmiddel in de Brouwersdam is wenselijk ivm de ecologische kwaliteit van het Grevelingenmeer. Alle bestudeerde varianten van een doorlaatmiddel zijn m.e.r.-plichtig. Een getijcentrale als afzonderlijke activiteit is niet m.e.r-plichtig. De Schutsluis in de Brouwersdam is niet m.e.r-plichtig. > Een schutsluis in de huidige haven aan de Middelplaat t.b.v vaarverkeer is wenselijk. > De ontwikkeling van een getijcentrale wordt beleidsmatig mogelijk gemaakt.
10 voor de Brouwersdam						De duurzame bereikbaarheid van het gebied dient verbeterd te worden. De interne toegankelijkheid van de Brouwersdam dient verbeterd te worden (barierewerking N57 verminderen). De entree Brouwersdam Zuid dient verbeterd te worden (onderdeel hier van zijn waterattracties). Gebiedsontwikkeling van de punt: als overgang tussen de drukkere Brouwersdam en de rustige noordoever van de Grevelingen. Uitwerking van (ecologische) verblijfsrecreatieve concepten of woonconcepten aan of op het water. Versterking van de openbare ruimten van de Brouwersdam. Ontwikkeling van de duurzame jachthaven van de toekomst. Ontwikkeling van nieuwe attracties (hotspots) op de Brouwersdam die kunnen fungeren als extra toeristisch recreatieve ''trekpleisters''.

THEMA MILIEU, WATER EN VEILIGHEID Beleidsdocument	Doel	Opsteller	Status	Geldigheids- duur	Schaalniveau/ doelgebied	Gebiedsvisie Brouwersdam
Milieubeleidsplan	Kernkwaliteiten van Schouwen-Duiveland behouden en waar dat nodig en mogelijk is te verbeteren. Kaders stellen waarbinnen nieuwe ontwikkelingen plaast mogen vinden. Beschrijven welke milieudoelen binnen welke periode moeten worden bereikt, en op welke manier.	Gemeente Schouwen-Duiveland	Vastgesteld.		Gemeente Schouwen-Duiveland	Opwekken van duurzame energie stimuleren. Oerkwaliteit 'duisternis' behouden. Zoveel mogelijk nieuwe verlichtingsbronnen voorkomen of werken met sensoren. Duurzame energiewinning op het gebied van windkracht, biomassa, zonnewarmte, waterkracht en warmte- koudeopslag stimuleren. Afspraken met brancheorganisaties in de recreatiesector over het stimuleren van ondernemers in die sector tot een energiezuiniger beleid en opzetten energieplatform voor recreatiesector. Stilte zoveel mogelijk behouden om toeristen aan te trekken. > Stimuleren andere vervoermogelijkheden dan auto's: OV. Mogelijkheden creeeren voor parkeren eigen vervoermiddel bij gebruik OV. Betere doorstroming noodzakelijk verkeer. > Grenzen stellen aan geluid voortkomend uit evenementen en voorzieningen voor toeristen (ook 's nachts). Bij uitbreiding van woninglocaties mag nooit de voorkeursgrenswaarde geluid overschreden worden.
Derde Kustnota		Ministerie V&W	Vastgesteld 2000.		Nationaal	Reservering van ruimte voor veiligheid aan de zuidkant van de Brouwersdam. Permanente bebouwing kan een obstakel vormen voor een duurzame bescherming tegen overstroming door de zee en voor een zo natuurlijk mogelijke kustontwikkeling. Nieuwe permanente bebouwing in de kust uitsluitend binnen gebieden waar aaneengesloten bebouwing kan plaats vinden. Het document bevat verdere eisen voor bebouwing tbv de waterkering en kustlijnhandhaving.

BIJLAGE 2 Analyse technische haalbaarheid

Om te kunnen onderbouwen waarom bepaalde ontwikkelingen op de Brouwersdam in de toekomst mogelijk moeten zijn, is het allereerst noodzakelijk te onderbouwen op welke plaatsen dit technisch mogelijk is, en onder welke voorwaarden. In dit hoofdstuk wordt de technische haalbaarheid van bouwen op de Brouwersdam beschreven.

Inleiding

Op basis van de Beleidslijn Kust is het niet mogelijk om zonder vergunning te bouwen op de Brouwersdam naast het ontwikkelde Marina Porte Zélande, omdat zowel de kernzone als de (buiten)beschermingszone doorlopen tot over het Grevelingenmeer.
Op grond van de Nota Ruimte en de Beleidslijn Kust is bouwen in het kustfundament niet mogelijk, wanneer het geen initiatieven van groot openbaar belang betreft. Momenteel is de AMvB Ruimte in procedure, waarin mogelijkheden worden opgenomen om ontheffing te krijgen voor bebouwing in het kunstfundament. In deze gebiedsvisie wordt daarom onderzocht aan welke criteria een bouwvoorstel moet voldoen om een ontheffing op het bouwverbod te krijgen.

De Waterwet verlangt een zesjaarlijkse toetsing van alle primaire waterkeringen in Nederland. Hierdoor behoudt de regering een actueel beeld van de veiligheid tegen overstromen en kan zij adequate maatregelen nemen om de veiligheid in de toekomst te waarborgen. Voor de toetsing van de invloed van niet-waterkerende objecten, zoals bebouwing op de Brouwersdam, is gebruik gemaakt van een beoordelingsprofiel. Dit is conform de methode in de Voorschrift Toetsen op Veiligheid Primaire Waterkeringen (Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 2007)

Met Rijkswaterstaat Zeeland is afgesproken te onderzoeken in welke zones van de Brouwerdam bebouwing geen negatieve effecten geeft op de uitbreidbaarheid van de waterkerende functie voor de komende 200 jaar. Afgesproken is het beoordelingsprofiel uit het toetsingsrapport hierbij als uitgangspunt te nemen en daarop de te verwachten zeespiegelstijging in de komende 200 jaar te verwerken. Dit sluit aan bij de tijdshorizon van 200 jaar die in de legger is gehanteerd. Hiermee wordt ruimte gereserveerd voor toekomstige aanpassingen van de waterkering gedurende de komende 200 jaar.

Bebouwingsmogelijkheden op de Brouwersdam

Om te bepalen in welke zones bebouwing geen nadelige invloed heeft op de Brouwersdam, er voldoende ruimte vrij gehouden wordt om de waterkerende functie uit te voeren en dat ook in de toekomst te garanderen, is een profiel van vrije ruimte gedefinieerd. Dit is opgesteld aan de hand van het beoordelingprofiel dat over 200 jaar noodzakelijk is.

Beoordelingsprofiel

Het beoordelingsprofiel wordt gebruikt voor de beoordeling van bestaande objecten in een waterkering. Het is gedefinieerd als het theoretisch minimum profiel van bepaalde afmetingen dat binnen het werkelijk aanwezige profiel van de dijk moet passen. Dit profiel mag niet door niet-waterkerende objecten worden doorsneden en wordt geacht tenminste enige tijd stand te houden, waarmee gelegenheid aanwezig is om eventuele noodmaatregelen te treffen en de veiligheid te waarborgen.

De methode van het bepalen van het beoordelingsprofiel is uitgewerkt in Technisch Rapport Waterkerende Grondconstructies (TAW, 2001) en Voorschrift Toetsen op Veiligheid 2006 (hierna VTV genoemd). Deze methode is bedoeld als veilig grof filter voor het toetsen van standaardgevallen, voor gedetailleerde gevallen is maatwerk nodig.

Het beoordelingsprofiel wordt als volgt gedefinieerd. Zie hiervoor ook onderstaande afbeelding (Technisch Rapport Waterkerende Grondconstructies (TAW, 2001):

- Het fysiek aanwezig buitentalud; dit is het talud dat daadwerkelijk aanwezig is, inclusief eventuele constructies.
- Kruinbreedte van 2 a 3m, en een hoogte behorend bij een overslagcriterium van 0,1l/s/m.
- Een binnentalud met een helling van 1V:2H bij een kleidijk en 1V:4H bij een zanddijk.
- De binnenberm die vanwege stabiliteit en/of piping noodzakelijk is.

Afbeelding 8

Voorbeeld van het beoordelingsprofiel, binnen het werkelijk aanwezige profiel van de dijk (Technisch Rapport Waterkerende Grondconstructies, TAW, 2001)

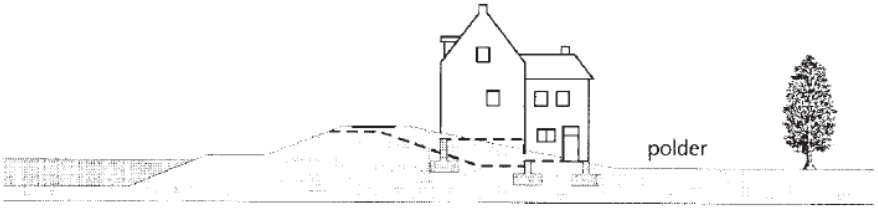

Aanpak

Aanpak en uitgangspunten

Om het beoordelingsprofiel voor een periode van 200 jaar op te stellen is de kruinhoogte bij de randvoorwaarden van 2206 bepaald, waarna conform de methode uit de VTV het beoordelingsprofiel voor macrostabiliteit bepaald is. Vervolgens is ook voor het faalmechanisme piping een beoordelingprofiel opgesteld. Voor de drie maatgevende profielen van de Brouwersdam is een beoordelingsprofiel opgesteld.

De kruinhoogte van de Brouwersdam voor de komende 200 jaar is berekend aan de hand van de randvoorwaarden voor 2206. Deze randvoorwaarden zijn gegeven in de legger. Hiertoe zijn eerst de huidige (2006) hydraulische randvoorwaarden voor de specifieke locaties aan de buitenteen van de dijk berekend met het programma Hydra-K. Deze randvoorwaarden zijn vergroot voor 2206, waarna met PC-overslag de kruinhoogte berekend is.

Uitgangspunten

- De Brouwersdam is een verbindende waterkering die dijkringgebied 25, Goeree-Overflakkee, verbindt met dijkringgebied 26, Schouwen-Duiveland. De norm van deze dijkringgebieden is 1:4000.
- Er wordt rekening gehouden met een overslagdebiet van 0,1 l/s/m. Dit is vereist voor het opstellen van een beoordelingsprofiel.
- Er zijn beoordelingsprofielen opgesteld voor de dwarsprofielen die in de toetsing als maatgevend zijn beschouwd. Voor elke sectie is een maatgevend dwarsprofiel bepaald, waarvan de locatie is gegeven in onderstaande luchtfoto:
  - Damvak Schouwen: dwarsprofiel 13;
  - Middenvak met Marina Port Zélande: dwarsprofiel 17 (hoogte);
  - Damvak Goeree: dwarsprofiel 49.

  Voor de geometrie van de drie maatgevende dwarsprofielen wordt uitgegaan van Bijlage_C_Maatgevende_dwarsprofielen_Brouwersdam.dwg.

Afbeelding 9

Locatie van bekeken dwarsdoorsneden (bron Rijkswaterstaat Zeeland, 2008 en map.google.nl)

- Indien de berekenende kruinhoogte voor 2206 hoger is dan de huidige kruinhoogte, wordt het buitentalud van de berm tot en met de buitenkruinlijn onder dezelfde helling doorgezet.

Afbeelding 10

Schematisatie van het buitentalud van een waterkering

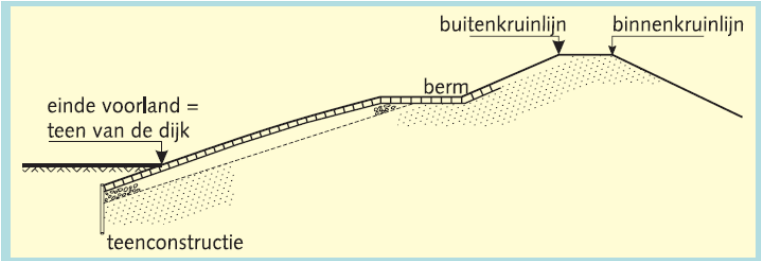

- De hydraulische randvoorwaarden over 200 jaar, in 2206, worden aangehouden bij de kruinhoogteberekeningen. Per maatgevend dwarsprofiel worden de locatiespecifieke hydraulische randvoorwaarden voor 2006 bepaald met Hydra-K. De worden vergroot met de toeslagen voor 200 jaar die gegeven zijn in de legger van de Brouwersdam. Dit is gegeven in onderstaande tabellen.

Tabel 1

	HR2006 Damvak Goeree	HR2006 Middenvak	HR2006 Damvak Schouwen
MWH [m+NAP]	5,0	5,0	5,0
Golfhoogte [m]	2,6	2,3	2,2
Golfperiode [s]	7,5	8,2	7,9
Hoek van golfinval [°]	10	0	10

Tabel 2

	Hydraulische randvoorwaarden 2006+200 jaar
MWH [m+NAP]	+3,0m
Golfhoogte [m]	x 1,3
Golfperiode [s]	+1,0s

Kruinhoogte 2206

Op basis van de uitgangspunten die hiervoor genoemd zijn, zijn kruinhoogteberekeningen gemaakt met het programma PC-overslag. De resultaten van de kruinhoogteberekeningen zijn gegeven onderstaande tabel.

Tabel 3

	Kruinhoogte 2206 [m+NAP]
Damvak Schouwen	14,4
Middenvak	13,5
Damvak Goeree	13,8

De onderzijde van het buitentalud van de Brouwersdam bestaat uit asfalt/stortsteen (uit de legger Brouwerdam). In de kruinhoogteberekeningen is asfalt aangehouden. Indien uitgegaan wordt van stortsteen worden dezelfde kruinhoogtes verkregen. De invloed van een ruwer materiaal zo laag aan het talud is dus te verwaarlozen.

Beoordelingsprofielen 2206

Op basis van de berekende kruinhoogtes voor 2206 zijn de beoordelingprofielen voor de drie damvakken opgesteld aan de hand van de kritieke lijnen voor de verschillende faalmechanismen:

- Hoogte
  Voor het beoordelingsprofiel wordt een kruinbreedte van 2m breed aangehouden voor zee- en meerdijken (VTV) bij de berekende kruinhoogte voor 2206.
- Macrostabiliteit binnenwaarts en microstabiliteit
  Vanaf de berekende kruinhoogte wordt een kritieke lijn geschematiseerd met een helling van 1V:5H om te voldoen aan de eisen voor macro- en microstabiliteit (Technisch Rapport Waterkerende Grondconstructies, TAW, 2001).
- Piping
  Voor de kritieke lijn voor piping wordt een verhanglijn van 1V:18H vanaf het intreepunt aangehouden conform de eenvoudige toets met de methode Bligh (VTV). Voor het intreepunt wordt hier als veilige aanname uitgegaan van het snijpunt van de ontwerpwaterstand 2206 met het buitentalud.
- Macrostabiliteit buitenwaarts
  Aangezien de initiatieven niet aan de buitenzijde van de Brouwersdam gesitueerd zijn, is het niet nodig een kritieke lijn voor macrostabiliteit buitenwaarts op te stellen. Deze wordt gelijk gehouden aan het huidige buitentalud.
- Bekleding
  Er wordt vanuit gegaan dat de bekleding van het buitentalud in goede staat blijft. Ook aan de binnenzijde is een goede bekleding nodig, aangezien de Brouwerdam grenst aan het Grevelingenmeer waardoor erosie van de oever voorkomen moet worden.

NB Er is vanuit gegaan dat de waterkering met een binnentalud van 1:5 bij het huidige maaiveld niveau voldoende stabiel is.

Het beoordelingsprofiel is de contour van alle kritieke lijnen samen. Dit is grafisch uitgewerkt in bijlage 3.

Profiel van vrije ruimte en eisen aan bebouwing
Op basis van deze beoordelingsprofielen is het profiel van vrije ruimte opgesteld, waar de bebouwing buiten moet blijven. Daarnaast moet de bebouwing aan een aantal eisen voldoen.

Profiel van vrije ruimte

Het profiel van vrije ruimte is aangegeven in onderstaande figuur en op groter formaat opgenomen in de profielen in bijlage 3. Het profiel van vrije ruimte bestaat uit de buitenste lijn van het beoordelingsprofiel van 2206. Vanaf het knikpunt van het beoordelingsprofiel van het huidig maaiveld wordt een onderhoudsstrook van 5 meter breed aangehouden. Buiten deze strook is bebouwing mogelijk indien onderstaande eisen worden aangehouden.

Eisen aan bebouwing

Bij het ontwikkelen van niet-waterkerende objecten op de Brouwersdam moeten de volgende eisen worden aangehouden:

- Het profiel van vrije ruimte mag niet door niet-waterkerende objecten worden doorsneden. Bij een nieuw aan te brengen object mag geen concessie gedaan worden aan het veiligheidsniveau van de waterkering. Het is het daarom tevens aan te bevelen stabiliteitsberekeningen uit te voeren, om de invloed van het initiatief op de waterkering precies in kaart te brengen.
- De hoogte van het huidig maaiveld moet onveranderd blijven, er mag dus niet gegraven worden of holle ruimtes gemaakt worden onder maaiveld.
- Indien toch ontgraven wordt onder maaiveld moeten stabiliteitsberekeningen uitgevoerd worden conform de vingerende leidraden, waarin wordt aangetoond dat er geen concessie gedaan worden aan het veiligheidsniveau van de waterkering.
- De onderhoudszone van 5 meter moet open blijven.
- Funderen met massieve elementen is toegestaan, mits het gewicht van de fundering minimaal gelijk is aan het gewicht van de grond. Dit is ongeacht de diepte van de fundering.
- Falen van constructies dat kan leiden tot het aantasten van het profiel van de waterkering moet beoordeeld worden, rekening houdend met eisen van de waterkering. (Dit geldt bijvoorbeeld voor windmolen en uitkijktorens. Deze kunnen omwaaien waardoor een gat ontstaat in de waterkering. Dit mag de veiligheid van de waterkering niet verlagen).
- Voor pijpleidingen en kabels moeten de eisen aangehouden worden uit de desbetreffende NEN-normen.
- Het beoordelingsprofiel is gericht op hydraulische belasting vanuit de Noordzee, maar ook vanaf het Grevelingenmeer kan de Brouwerdam belast worden door golven en stroming. Een goede bekleding is nodig om erosie van de oever tegen te gaan.
- De te ontwikkelen initiatieven mogen het beheer en onderhoud van de waterkering niet belemmeren.

Afbeelding 11

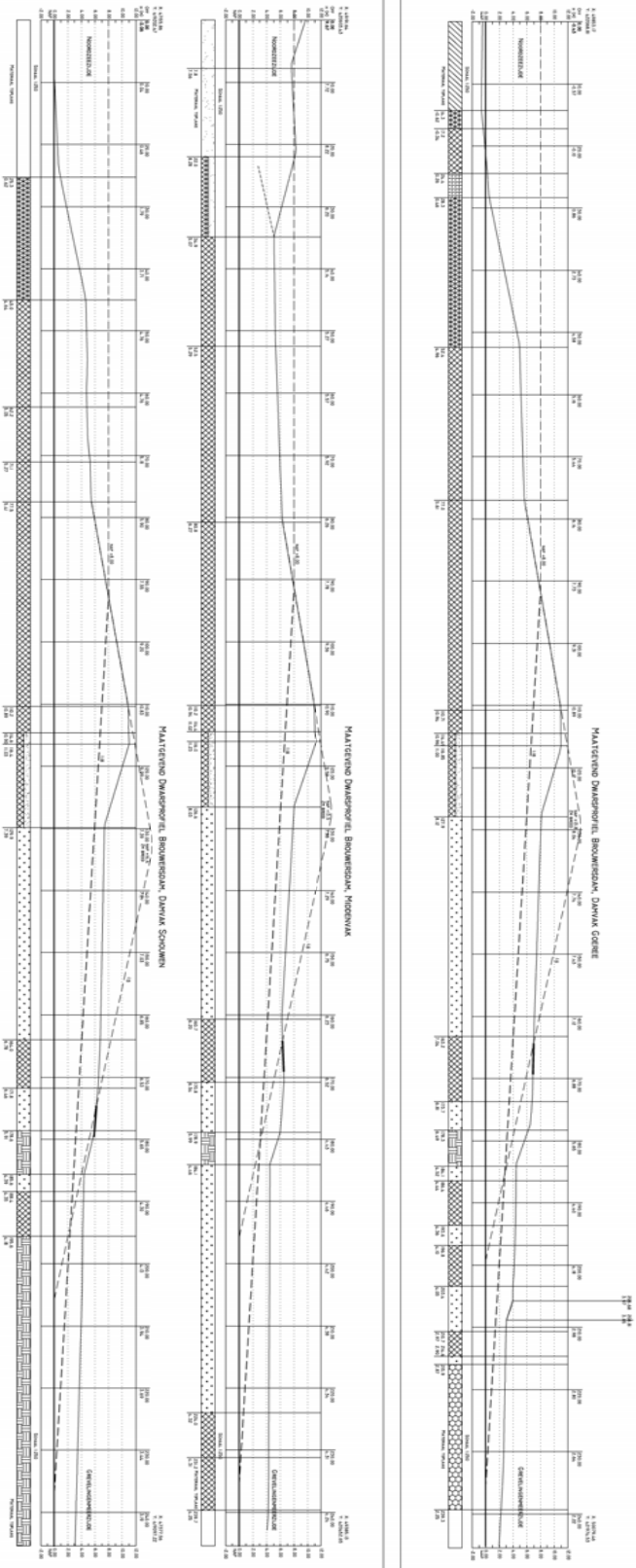
MAATGEVEND DWARSPROFIEL BROUWERSDAM, DAMVAK GOEREE
MAATGEVEND DWARSPROFIEL BROUWERSDAM, MIDDENVAK
MAATGEVEND DWARSPROFIEL BROUWERSDAM, DAMVAK SCHOUWEN

Literatuurlijst

Marina Port Zélande; Onderzoek inpassing haven van de toekomst binnen de waterkeringszone van de Brouwersdam; Quickscan naar de mogelijkheden, 2010

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Milieubeheer en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, en het ministerie van Economische Zaken; Nota Ruimte; Ruimte voor ontwikkeling, 2006

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Hydraulische Randvoorwaarden primaire waterkeringen 2006, 2007

Ministerie van Verkeer en Waterstaat; Voorschrift Toetsen op Veiligheid Primaire Waterkeringen, 2007

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening; Beleidslijn Kust, 2007

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit; Beleidsnota Waterveiligheid 2009-2015, 2009

Rijkswaterstaat Zeeland; Toetsing waterstaatkundige toestand 2011; Verbindende waterkering 14 Brouwersdam, 2008

Rijkswaterstaat Zeeland; Legger Brouwersdam, 2009

Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen; Technisch Rapport Golfoploop en golfoverslag bij dijken, 2002

Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen, Technisch Rapport Waterkerende Grondconstructies, 2001.

BIJLAGE 3 2206 Maatgevende dwarsprofielen met beoordelingsprofiel

Maatgevend Dwarsprofiel Brouwersdam, Damvak Goeree

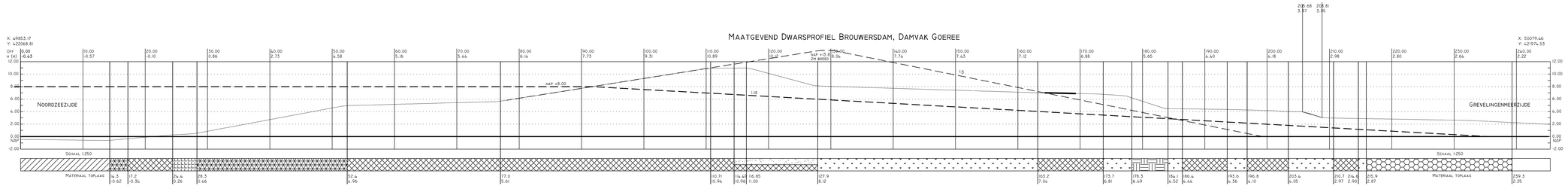

Maatgevend Dwarsprofiel Brouwersdam, Middenvak

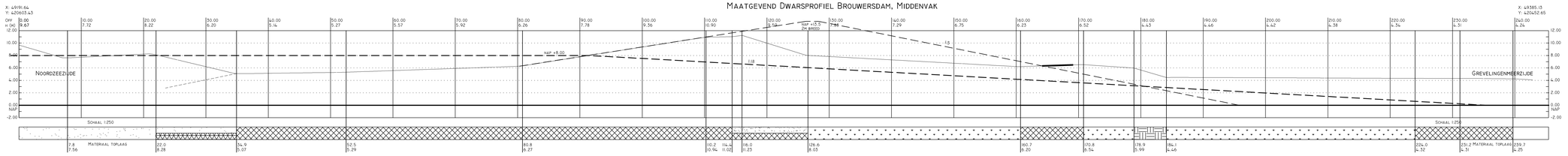

Maatgevend Dwarsprofiel Brouwersdam, Damvak Schouwen

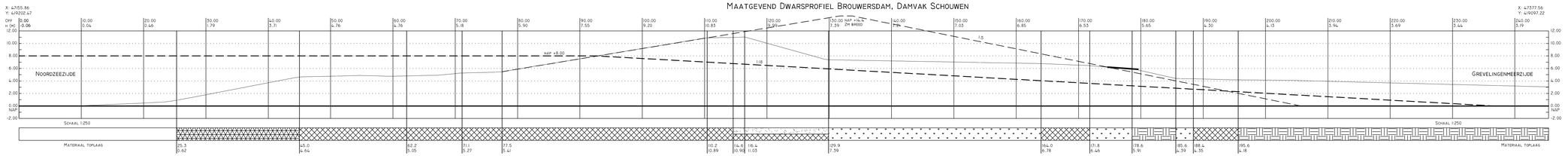

LEGENDA

- Asfalt
- Haringmabloken
- Bossages
- Gras
- Stortsteen
- Tegels
- Water
- Zand
- Asfalt/stortsteen
- Gaasmatten
- Beton/Doorgroeibloken
- Overig

Projectnummer	07P040
Tekeningnummer	07P040MP01
Documentstatus	Definitief
Versie	1.0
Versiedatum	07-03-2008
Formaat	A1 x 3
Schaal	1:250
Tekenaar	M. H. de Vroome
Projectleider	Ir. J. van Spengen
Wijzigingen	Ir. J. M. Baars

Rijkswaterstaat Zeeland
Waterdistrict Zeeuwse delta

Legger
Brouwersdam
Maatgevende dwarsprofielen met bekledingtype

Baars-CIPRO
Hoofdweg 16a
1175 LA Lijnden

NIEMAND MAG DEZE GEGEVENS KOPIEREN, TOEVOEGEN EN/OF GEBRUIKEN TENZIJ DAARVOOR TOESTEMMING IS VERLEND

A2X3

Bijlage 2 Quickscan natuurwetgeving Inspiratiecentrum Grevelingen, Brouwersdam

QUICKSCAN NATUURWETGEVING INSPIRATIECENTRUM GREVELINGEN, BROUWERSDAM

NATUUR- EN RECREATIESCHAP DE GREVELINGEN

29 oktober 2012
076495058:B - Definitief
B02044.000145.0100

Inhoud

1 Inleiding **3**

2 Omschrijving activiteit en studiegebied **4**
2.1 Omschrijving activiteit 4
2.2 Omschrijving studiegebied 5

3 Toetsing in het kader van Natura 2000 ..... **7**
3.1 Inleiding 7
3.2 Beschrijving Natura 2000-gebieden en instandhoudingsdoelstellingen 8
3.3 Effecten en toetsing 10
3.3.1 Effecten op habitats 10
3.3.2 Effecten op Habitatrichtlijnsoorten 10
3.3.3 Effect op Vogelrichtlijnsoorten 11
3.3.3.1 Aanlegfase 11
3.3.3.2 Gebruiksfase 11
3.4 Conclusie Natuurbeschermingswet 1998 12

4 Toetsing in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur **13**
4.1 Inleiding 13
4.2 Beschrijving EHS 13
4.3 Conclusie EHS 14

5 Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet **15**
5.1 Inleiding 15
5.2 Veldbezoek 19 april 2012 15
5.3 Aanvullende gegevens flora en fauna 16
5.4 Overzicht aanwezige beschermde dier- en plantensoorten 16
5.5 Effecten en toetsing 17
5.6 Mitigerende maatregelen 19
5.7 Conclusie Flora- en faunawet 20

6 Conclusies en aanbevelingen **21**

Literatuur **22**

Colofon **23**

1 Inleiding

Aanleiding

Onderdeel van het project 'Zicht op de Grevelingen' is het oprichten van een nieuw Inspiratiecentrum. De locatie van het Inspiratiecentrum Grevelingen is gepland op de Kabbelaarsbank, aan de Grevelingenzijde van de Brouwersdam, gelegen in de gemeente Goedereede (provincie Zuid-Holland). Door het gebouw een opvallend ontwerp te geven op een zichtbare plaats, zal het mensen verleiden een bezoek te brengen aan het Inspiratiecentrum om vervolgens het gebied verder te verkennen en er te verblijven.
Het Natuur- en Recreatieschap Grevelingen heeft ARCADIS opdracht verleend voor het uitvoeren van een quickscan, inclusief onderbouwd advies, ten aanzien van de vigerende natuurwetgeving voor de werkzaamheden die zijn voorzien voor de bouw van het Inspiratiecentrum. Dit onderzoek is nodig in verband met eventueel aan te vragen vergunningen / ontheffingen ten behoeve van de bouw van het Inspiratiecentrum.

Doelstelling

De doelstelling van deze quickscan is inzicht te geven in:

- Welke beschermde plant- en diersoorten in het gebied voorkomen.
- Wat de effecten van de werkzaamheden zijn op de beschermde natuur.
- Welke mitigerende of compenserende maatregelen eventueel genomen dienen te worden.
- In welke periode en op welke wijze de werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden.
- Welke procedures in het kader van de vigerende natuurwetgeving gevolgd dient te worden.

Concreet gaat het hierbij om de Natuurbeschermingswet 1998 (effecten op aanwezige Natura 2000-gebieden), de Verordening Ruimte Zuid-Holland (effecten op de Ecologische Hoofdstructuur) en de Flora- en faunawet (effecten op beschermde dier- en plantensoorten). De Boswet is hier niet van toepassing, aangezien er op de locatie waar het Inspiratiecentrum is gepland, geen houtopstanden aanwezig zijn.

Leeswijzer

Een nadere beschrijving van de activiteit en het projectgebied is opgenomen in hoofdstuk 2. In drie hoofdstukken vindt de toetsing aan de natuurbeschermings-wet-en-regelgeving plaats: aan de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000) in hoofdstuk 3, aan de Verordening Ruimte (Ecologische Hoofdstructuur) in hoofdstuk 4 en aan de Flora- en faunawet in hoofdstuk 5. Hoofdstuk 6 geeft conclusies en aanbevelingen.
Bij het opstellen van deze quickscan is gebruik gemaakt van natuurwaardenonderzoeken voor het uitbreidingstraject stoomtram Brouwersdam (De Kraker, 2005), Brouwersdam strandopgangen (Calle & Van Delft, 2011) en de Structuurvisie Brouwersdam-Zuid (ARCADIS, 2012).

2 Omschrijving activiteit en studiegebied

2.1 OMSCHRIJVING ACTIVITEIT

De bouw van het Inspiratiecentrum is voorzien aan de westkant van het studiegebied (zie figuur 1), achter de dijk, tegen de N57 aan. Aan de oostkant zijn (halfverharde) parkeerplaatsen voorzien voor circa 100 auto's. Van de parkeerplaats wordt een wandelpad aangelegd naar het Inspiratiecentrum. Ook komt er een wandelpad vanaf het Inspiratiecentrum de ten noorden gelegen fietsdijk op, zodat bezoekers over de fietsbrug over de N57 naar de Brouwersdam kunnen lopen. Op het terrein worden bomen aangeplant.
Het gebouw zal bestaan uit twee door een vijver gescheiden vleugels van één verdieping met daartussen een toren van twee verdiepingen. De twee vleugels worden niet hoger dan de fietsdijk; de toren wordt een markant punt in de omgeving. Het ontwerp is gebaseerd op een duurzaamheidsconcept.
Tijdens de bouw wordt gebruik gemaakt van bestaande wegen. Dit betekent dat buiten het studiegebied geen bouwwegen of depots worden aangelegd. De werkzaamheden vinden voornamelijk overdag plaats. Het inspiratiecentrum zal in een kort tijdsbestek (100 werkbare dagen) gerealiseerd worden. Dit houdt in dat er zo veel mogelijk gebruik gemaakt wordt van prefab bouwonderdelen. Er zullen geen heiwerkzaamheden plaats vinden.

Het Inspiratiecentrum verwacht een bezoekersaantal van 75.000 mensen in het eerste jaar, wat mogelijk oploopt tot 100.000 mensen per jaar in de volgende jaren. Voor een groot deel betreft dit bestaande bezoekersaantallen. Het gebied trekt nu namelijk ook al bezoekers (3 miljoen bezoekers per jaar). Daarnaast is het Inspiratiecentrum ter vervanging van het huidige Informatiecentrum op het noordelijk gelegen 'De Punt' (30.000 bezoekers per jaar). Van het aantal bezoekers zal zo'n 65% met de auto komen (ARCADIS, 2012).

Het Inspiratiecentrum ligt aan de N57. Uit onderzoek (Rijkswaterstaat Dienst Zeeland, 16 augustus 2010) blijkt dat in de autonome situatie, maar ook bij autonome toename naar 2030, er een lage intensiteit/capaciteit verhouding op de weg zit, ver beneden de congestienorm van 0,8. Tijdens de meest kritische periode (de avondspits) ligt de I/C waarde namelijk nog onder de 0,5. Een deel van de bezoekers van het Inspiratiecentrum zal zich daarbij voegen. De N57 zal ook niet worden aangepast naar aanleiding van het verplaatsen van het centrum.

In het gebouw komen o.a. een expositieruimte, café/restaurant met terras, filmzalen en kantoren. In het toeristenseizoen is het gebruik 's avonds gelijk aan overdag, tot uiterlijk 22h. Buiten het toeristenseizoen beperkt het gebruik 's avonds zich tot hooguit eens per week zaalverhuur voor zakelijke bijeenkomsten, tot uiterlijk 22h. 's Avonds wordt het gebouw uitsluitend aan de binnenkant verlicht (geen externe verlichting).

In een eerder ontwerp was sprake van een kabelbaan vanuit de toren over de N57 richting de Brouwersdam, maar deze wordt niet gerealiseerd.

2.2 OMSCHRIJVING STUDIEGEBIED

Het Inspiratiecentrum is gepland op een open graslandlocatie tussen de N57, Kabbelaarsbank en de Ossenhoek. Ten westen van de Kabbelaarsbank liggen de Brasserie Petit Paris met parkeerplaatsen en het recreatiecentrum Marina Port Zélande. Langs de Ossenhoek ligt het Zeil- en Surfcentrum Brouwersdam.

Tussen de Kabbelaarsbank en de planlocatie liggen een struweel en een fietspad op een dijk, dat van de Kabbelaarsbank met een fietsbrug over de N57 aansluit op de fietsroute over de Brouwersdam. Tussen de N57 en de planlocatie liggen een wegberm en een heg. Tussen de Ossenhoek en de planlocatie liggen een wegberm, trambaan, grasberm, struweel, sloot, oever met overjarig riet en een struweel. Langs de Ossenhoek zijn parkeerplaatsen aanwezig voor waterrecreanten. De planlocatie is weergegeven in figuur 1. Het planontwerp is weergegeven in figuur 2. In figuur 3 zijn enkele overzichtsfoto's van de planlocatie opgenomen.

Het inspiratiecentrum op de Brouwersdam wordt gebouwd ter vervanging van het huidige Inspiratiecentrum op het noordelijk gelegen 'De Punt', een kwetsbaar natuurgebied aan de zuidwestkant van Goeree met onder andere rietmoeras, kiekendief en rietmoerasvogels.

Figuur 1. Ligging Inspiratiecentrum aan de Brouwersdam.

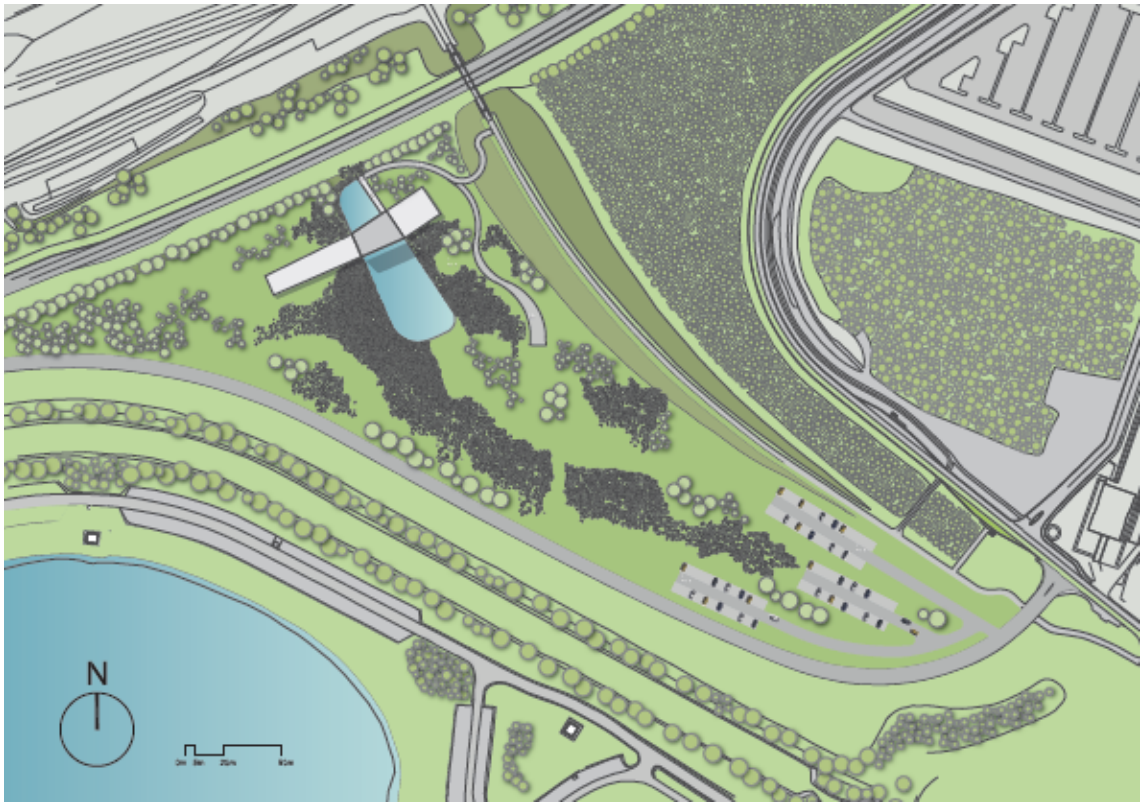

Figuur 2. Planontwerp.

Figuur 3. Foto's planlocatie. Linksboven: richting westen; rechtsboven: vanaf Brouwersdam richting oosten; linksonder: vanaf fietsbrug over N57 richting oosten; rechtsonder: vanaf fietsdijk richting zuiden.

3 Toetsing in het kader van Natura 2000

3.1 INLEIDING

De planlocatie is gelegen tussen Natura 2000-gebied de Grevelingen en Natura 2000-gebied Voordelta (figuur 4). De kortste afstand tussen de planlocatie en de Grevelingen bedraagt 110 meter (ten zuiden). De kortste afstand tussen de planlocatie en de Voordelta bedraagt 175 meter (ten westen). Gezien deze afstanden zijn effecten mogelijk op de instandhoudingsdoelstellingen van beide gebieden.
Beide Natura 2000-gebieden worden kort beschreven. Aangegeven wordt, op basis van het concept-beheerplan en de habitatkaart, waar beschermde waarden in het kader van Natura 2000 (habitats en soorten) voorkomen. Vervolgens worden de effecten van de bouw van het Inspiratiecentrum op de instandhoudingsdoelstellingen voor de beschermde habitats en soorten beschreven. Hierbij wordt zo mogelijk onderscheid gemaakt in tijdelijke en permanente effecten. In de effectbeoordeling wordt nagegaan in hoeverre er sprake is van negatieve en mogelijk significant negatieve effecten.

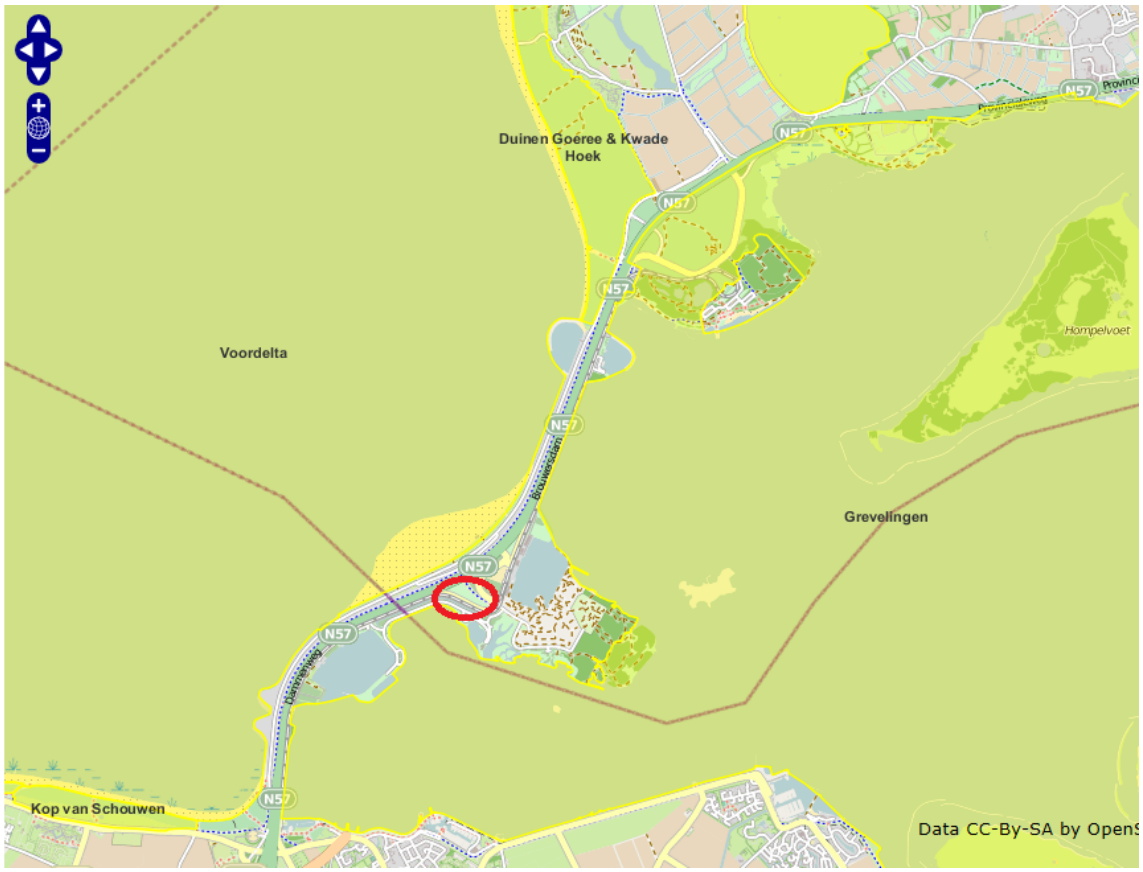

Figuur 4. Ligging Natura 2000-gebieden (groen) in de omgeving (begrenzing is geel).

De effectbeoordeling leidt tot een conclusie over de noodzaak voor het uitvoeren van een nadere toetsing of het aanvragen van een Natuurbeschermingswetvergunning.

Ten zuiden ligt het Natura 2000-gebied Kop van Schouwen (3000 meter) en ten noorden het Natura 2000-gebied Duinen Goeree en Kwade Hoek (2500 meter). Gezien de afstand tussen de planlocatie en beide Natura 2000-gebieden, zijn er als gevolg van de bouw van het Inspiratiecentrum geen effecten mogelijk op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden.

3.2 BESCHRIJVING NATURA 2000-GEBIEDEN EN INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

Natura 2000-gebied de Grevelingen

De Grevelingen is een voormalige zeearm gelegen tussen Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland. Het is sinds de afsluiting door de Deltawerken het grootste zoutwatermeer van Europa en bevat een aantal eilanden waar uitgestrekte, soortenrijke duinvalleibegroeiingen en zilte pioniergemeenschappen voorkomen, alsmede uitgestrekte oeverlanden (onder meer de Slikken van Flakkee) met zilte begroeiingen, graslanden, ruigten, struwelen en bos. Mede dankzij de geïsoleerde ligging van de eilanden (de voormalige zandplaten Hompelvoet, Veermansplaat, Kleine Veermansplaat, Grote en Kleine Stampersplaat) vormt de Grevelingen een van de belangrijkste leefgebieden voor de noordse woelmuis in Zuidwest-Nederland. Om verzoeting tegen te gaan werd in 1978 de Brouwerssluis aangelegd, die in de periode december-maart open staat en die tevens uitwisseling van visbestanden aan weerszijden mogelijk maakt. Het meer is nu relatief arm aan nutriënten en algen en het water is helder. Sinds seizoen 1999/2000 staat de sluis vrijwel permanent open.

De Grevelingen is van uitzonderlijk belang voor visetende watervogels. Behalve voor viseters is het gebied verder van belang als foerageergebied voor enkele ganzen, eenden en steltlopers en zeer belangrijk als broedgebied voor kustbroedvogels van zandplaten en schelpenstrandjes.
Dit gebied is door de minister van LNV (nu EL&I) op 10 september 2008 aangewezen. Het ontwerp aanwijzingsbesluit heeft van 11 september tot en met 22 oktober 2008 ter inzage gelegen. De habitats en soorten waarvoor het gebied kwalificeert, zijn samengevat in tabel 1. Het gebied is nog niet definitief aangewezen. Het (concept-)Natura 2000-beheerplan voor dit gebied is nog niet openbaar.

Groep	Habitats en soorten
Habitats	H1310 Zilte pionierbegroeiingen, H1330 Schorren en zilte graslanden, H2130 *Grijze duinen, H2160 Duindoornstruwelen, H2170 Kruipwilgstruwelen, H2190 Vochtige duinvalleien, H6430 Ruigten en zomen
Habitatrichtlijnsoorten	H1340 *Noordse woelmuis, H1903 Groenknolorchis
Vogelrichtlijnsoorten, broedvogels	A081 Bruine kiekendief, A132 Kluut, A137 Bontbekplevier, A138 Strandplevier, A191 Grote stern, A193 Visdief, A195 Dwergstern
Vogelrichtlijnsoorten, niet-broedvogels	A004 Dodaars, A005 Fuut, A007 Kuifduiker, A008 Geoorde fuut, A017 Aalscholver, A041 A026 Kleine zilverreiger, A034 Lepelaar, A037 Kleine zwaan, A041 Kolgans, A043 Grauwe gans, A045 Brandgans, A046 Rotgans, A048 Bergeend, A050 Smient, A051 Krakeend, A052 Wintertaling, A053 Wilde eend, A054 Pijlstaart, A056 Slobeend, A067 Brilduiker, A069 Middelste zaagbek, A103 Slechtvalk, A125 Meerkoet, A130 Scholekster, A132 Kluut, A137 Bontbekplevier, A138 Strandplevier, A140 Goudplevier, A141 Zilverplevier, A149 Bonte strandloper, A157 Rosse grutto, A160 Wulp, A162 Tureluur, A169 Steenloper

Tabel 1. Habitats en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd voor Natura 2000-gebied de Grevelingen. Prioritaire soorten en habitats zijn aangeduid met een ster.

Voordelta

De Voordelta omvat het ondiepe zeegedeelte van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta. Het gebied wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van een gevarieerd en dynamisch milieu van kustwateren (zout), intergetijdengebied en stranden, dat een relatief beschutte overgangszone vormt tussen de (voormalige) estuaria en volle zee. Na de afsluiting van de Deltawerken is dit kustgedeelte sterk aan veranderingen onderhevig geweest, waarbij een uitgebreid stelsel van droogvallende en diepere zandbanken is ontstaan met daartussen diepere geulen. Door erosie- en sedimentatieprocessen treden verschuivingen op in de omvang van de intergetijdengebieden. Daarbij heeft o.a. de "zandhonger" van de Oosterschelde, maar ook de uitbreiding van de arealen door aanslibbing in de Kwade Hoek effect op de Voordelta (Westplaat). De waterkwaliteit wordt beïnvloed door met name de uitstroming van Rijn en Maas via de Haringvlietsluizen. Mede door deze aanvoer van voedingsstoffen kent de Voordelta een hoge voedselrijkdom. In de randen van het gebied bij Voorne en Goeree liggen een aantal schorren en meer slikkige platen. Verder horen ook de stranden van de Zeeuwse en Zuid-Hollandse eilanden, waar plaatselijk duinvorming optreedt, tot het gebied.
Op 19 februari 2008 is dit gebied door de minister van LNV (nu EL&I) definitief als Natura 2000-gebied aangewezen. Het beheerplan Voordelta is opgesteld door het ministerie van Infrastructuur en Milieu (voorheen Verkeer en Waterstaat) en de provincies Zeeland en Zuid-Holland. De habitats en soorten waarvoor het gebied kwalificeert, zijn samengevat in tabel 2.

Groep	Habitats en soorten
Habitats	H110 Permanent overstroomde zandbanken, H1140 Slik- en zandplaten, H1310 Zilte pionierbegroeiingen, H1320 Slijkgrasvelden, H1330 Schorren en zilte graslanden, H2110 Embryonale duinen
Habitatrichtlijnsoorten	H1095 Zeeprik, H1099 Rivierprik, H1102 Elft, H1103 Fint, H1364 Grijze zeehond, H1365 Gewone zeehond
Vogelrichtlijnsoorten, niet-broedvogels	A001 Roodkeelduiker, A007 Kuifduiker, A034 Lepelaar, A132 Kluut, A157 Rosse grutto, A177 Dwergmeeuw, A191 Grote stern, A193 Visdief; A005 Fuut, A017 Aalscholver, A043 Grauwe gans, A048 Bergeend, A050 Smient, A051 Krakeend, A052 Wintertaling, A054 Pijlstaart, A056 Slobeend, A062 Toppereend, A063 Eidereend, A065 Zwarte zee-eend, A067 Brilduiker, A069 Middelste zaagbek, A130 Scholekster, A137 Bontbekplevier, A141 Zilverplevier, A144 Drieteenstrandloper, A149 Bonte strandloper, A160 Wulp, A162 Tureluur en A169 Steenloper.

Tabel 2. Habitats en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd voor Natura 2000-gebied de Grevelingen. Prioritaire soorten en habitats zijn aangeduid met een ster.

3.3 EFFECTEN EN TOETSING

3.3.1 EFFECTEN OP HABITATS

De planlocatie maakt geen onderdeel uit van de Natura 2000-gebieden Grevelingen en Voordelta. De betreffende habitattypen van beide gebieden komen niet voor op de planlocatie. Een habitatkaart van de Voordelta is opgenomen in het beheerplan. Van de Grevelingen was voor deze quickscan geen habitatkaart beschikbaar. De bouw van het Inspiratiecentrum heeft dan ook geen direct effect op de habitattypen van beide Natura 2000-gebieden.
Ook effecten op typische soorten van de habitattypen als gevolg van een toename van stikstofemissie als gevolg van een verkeerstoename worden niet verwacht. Het inspiratiecentrum wordt gebouwd ter vervanging van het huidige informatiecentrum op 'De Punt', met als doel het bundelen van bestaande recreatie-activiteiten. Het Inspiratiecentrum zal in een topjaar 100.000 bezoekers krijgen. Dit komt neer op ongeveer 100 auto's per dag op zomerse topdagen en een jaargemiddelde van ongeveer 50 auto's per dag[1]. Ruim negentig procent van het aantal bezoekers van het inspiratiecentrum maakt onderdeel uit van de reeds aanwezige ruim 3 miljoen bezoekers per jaar aan het gebied. De extra bezoekers betreffen inwoners uit de directe omgeving en zullen voor een deel met de fiets en het openbaar vervoer komen. Er is dus sprake van een zeer beperkte verkeerstoename ten opzichte van de huidige situatie als gevolg van het verplaatsen van het informatiecentrum. Negatieve effecten worden dan ook uitgesloten.

3.3.2 EFFECTEN OP HABITATRICHTLIJNSOORTEN

De planlocatie biedt geen geschikt leefgebied voor de noordse woelmuis. De noordse woelmuis komt voor op Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland en ook langs de Brouwersdam. De soort is hier meer oostelijk aangetroffen op de Middelplaat en noordelijker, maar niet ter hoogte van de planlocatie (Zoogdiervereniging, 2011). De bijdrage van Natura 2000-gebied de Grevelingen aan de landelijke verspreiding is meer dan 15%.
De planlocatie biedt geen geschikte groeiplaatsen voor de Groenknolorchis. De Groenknolorchis komt alleen voor op de eilanden van de Grevelingen en niet op de Brouwersdam zelf.

[1] Uitgangspunt is dat 65% van het aantal bezoekers met de auto komt, met gemiddeld 3,5 personen in een auto. In de zomermaanden komt 70% van het aantal bezoekers en in de wintermaanden 30%.

De planlocatie is onbereikbaar en biedt geen geschikt leefgebied voor de vissoorten en beide zeehondsoorten (Voordelta). Effecten op Habitatrichtlijnsoorten zijn derhalve uitgesloten.

3.3.3 EFFECT OP VOGELRICHTLIJNSOORTEN

3.3.3.1 *AANLEGFASE*

Er vinden geen heiwerkzaamheden plaats en de werkzaamheden vinden zoveel mogelijk overdag plaats. Daarnaast zal het inspiratiecentrum in een kort tijdsbestek (100 werkbare dagen) gerealiseerd worden. Dit houdt in dat er zo veel mogelijk gebruik gemaakt wordt van prefab bouwonderdelen, met minder bouwactiviteiten op de bouwlocatie zelf als gevolg. Een deel van de bewegings- en optische verstoring wordt afgeschermd door de dijk, daarnaast is er reeds sprake van verstoring door de aanwezige N57, de watersport, de parkeerplaats, de haven en het bungalowpark Port Zélande.
Er zal dan ook geen sprake zijn van een negatief effect als gevolg van geluids- en bewegingsverstoring op vogels tijdens de aanlegfase.

3.3.3.2 *GEBRUIKSFASE*

De verwachte bezoekersaantallen bedragen in een topjaar ongeveer 100.000 per jaar. Dit komt neer op ongeveer 100 auto's per dag op zomerse topdagen en een jaargemiddelde van ongeveer 50 auto's per dag. Ruim negentig procent van het aantal bezoekers van het inspiratiecentrum maakt onderdeel uit van de reeds aanwezige ruim 3 miljoen bezoekers per jaar aan het gebied. De extra bezoekers betreffen inwoners uit de directe omgeving en zullen voor een deel met de fiets en het openbaar vervoer komen. Er is dus sprake van een zeer beperkte toename van bezoekers en verkeer ten opzichte van de huidige situatie als gevolg van het verplaatsen van het informatiecentrum. Aangezien het overgrote deel van de bezoekers van het inspiratiecentrum onderdeel uit maken van de reeds aanwezige 3 miljoen bezoekers, zal er geen verandering zijn in de huidige recreatieactiviteiten in het gebied.
Daarnaast wordt het inspiratiecentrum gerealiseerd op een locatie waar reeds een concentratie van recreatieactiviteiten is (bungalowpark Port Zélande, de haven, watersport, parkeerplaats, N57). Het inspiratiecentrum is ter vervanging van het informatiecentrum op 'De Punt', een kwetsbaar rietmoerasgebied met kiekendief en rietmoerasvogels. Door de verplaatsing van het centrum zal hier de verstoring als gevolg van recreatie afnemen.

Voor de bruine kiekendief, kluut, bontbekplevier, strandplevier, grote stern, visdief en dwergstern (broedvogels Grevelingen) is op de planlocatie noch geschikt broedbiotoop, noch geschikt foerageerbiotoop aanwezig. De planlocatie is daarom niet geschikt voor deze soorten. Langs de oever van de Grevelingen langs de Ossenhoek is ook geen geschikt broed- en foerageerbiotoop aanwezig. Aangezien de planlocatie uitsluitend uit grasland bestaat vormt de planlocatie wel potentieel foerageergebied voor (van de in paragraaf 3.2 genoemde kwalificerende soorten) ganzen, smienten, meerkoet, scholekster en wulp (niet-broedvogels). Op de planlocatie zijn tijdens een veldbezoek (zie paragraaf 5.2) foerageerende grauwe ganzen waargenomen. In de directe omgeving zijn meerkoet en scholekster waargenomen. De overige genoemde soorten zijn ook in de omgeving te verwachten. De oppervlakte van de planlocatie is echter gering en daarnaast is sprake van verstoring door verkeer vanaf de Kabbelaarsbank en de Ossenhoek, waardoor er slechts in kleine aantallen en incidenteel sprake is van foerageerende vogels. Door de bouw van het Inspiratiecentrum, de aanleg van de parkeerplaats en de aanplant van bomen zal de huidige functie als foerageergebied voor genoemde soorten verdwijnen. De planlocatie is voor geen van de genoemde soorten echter van zodanig belang als foerageergebied, dat er sprake is van een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen.

Er is dan ook geen sprake van een negatief effect op Vogelrichtlijnsoorten tijdens de gebruikersfase.

3.4 CONCLUSIE NATUURBESCHERMINGSWET 1998

De bouw van het Inspiratiecentrum heeft geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Voordelta en Grevelingen. Significant negatieve effecten zijn derhalve uitgesloten. Een verdere toetsing en een vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn daarom niet aan de orde.

4 Toetsing in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur

4.1 INLEIDING

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) ter plaatse wordt kort beschreven, inclusief wezenlijke kenmerken en waarden. Vervolgens worden de effecten van de bouw van het Inspiratiecentrum op de wezenlijke kenmerken en waarden beschreven. De wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS zijn gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied, welke zijn opgenomen in het Natuurbeheerplan (Provincie Zuid-Holland, 2011). De effectbeoordeling leidt tot een conclusie over de aantasting van de EHS ter plaatse en eventueel benodigde vervolgstappen. Het wettelijk kader wordt gevormd door de Verordening Ruimte van de provincie Zuid-Holland (2010). Het toetsingskader is hierin vastgelegd in artikel 5. Op de EHS is het “Nee, Tenzij”-regime van toepassing.

4.2 BESCHRIJVING EHS

De begrenzing van de EHS ter plaatse is weergegeven in figuur 5 (bron: geoloket Zuid-Holland). De planlocatie zelf is geen onderdeel van de EHS. De Grevelingen en de Noordzee zijn wel begrensd als EHS (Grote wateren en Noordzee). De Kabbelaarsbank is deels begrensd als waternatuurgebied en deels als bestaande natuur en prioritaire nieuwe natuur. Ook het strand aan de westkant van de Brouwersdam (onderdeel van de Voordelta) is begrensd als bestaande natuur en prioritaire nieuwe natuur.

Figuur 5. Begrenzing EHS ter plaatse van het plangebied. Legenda: lichtblauw = Grote wateren en Noordzee; donkerblauw = waternatuurgebied; groen = bestaande natuur en prioritaire nieuwe natuur (de zwarte stippellijn is de provinciegrens).

Toetsing

Het toetsingskader van het "Nee, Tenzij"-regime staat globaal beschreven in het beleidskader 'Spelregels EHS' (Ministeries van LNV en VROM en de provincies, 2007). De te beschermen en de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden waaraan dient te worden getoetst zijn:

- Zones met bijzondere ecologische kwaliteit; daarvan is hier geen sprake.
- Aaneen geslotenheid en robuustheid; deze verandert niet ten opzichte van de huidige situatie.
- Bijzondere soorten: er is geen sprake van aanwezigheid van soorten van tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet. De Graspieper die op de planlocatie voorkomt, is een Rode lijst-soort (gevoelig). De instandhouding van deze soort is echter niet in het geding (zie paragraaf 5.5).
- Essentiële verbindingen: de planlocatie is geen onderdeel van een ecologische verbindingszone, Robuuste verbinding dan wel een foerageer- en migratieroute.

4.3 CONCLUSIE EHS

De voorgenomen ingreep tast de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet aan. Bij de bouw van het Inspiratiecentrum hoeft daarom verder geen rekening te worden gehouden met de EHS.

5 Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet

5.1 INLEIDING

Op basis van een veldbezoek is een habitatgeschiktheidsbeoordeling gemaakt (paragraaf 5.2). Tevens worden beschikbare gegevens over het voorkomen van beschermde planten en dieren betrokken (atlassen, websites, gegevens provincie en particulieren) (paragraaf 5.3). Vervolgens worden de effecten van de bouw van het Inspiratiecentrum op de beschermde soorten beschreven (paragraaf 5.4). Op grond hiervan wordt beoordeeld in hoeverre mogelijk overtreding plaatsvindt van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Zonodig worden extra mitigerende maatregelen beschreven om effecten te verminderen / te niet te doen (paragraaf 5.6). De effectbeoordeling leidt tot een conclusie over de noodzaak voor het aanvragen van een Flora- en faunawetontheffing (paragraaf 5.7). Het wettelijk kader wordt gevormd door de Flora- en faunawet.

5.2 VELDBEZOEK 19 APRIL 2012

Het veldbezoek werd uitgevoerd in de ochtend van 19 april 2012. De temperatuur liep op van 7 naar 10°C, het was zwaar bewolkt en er stond een harde westelijke wind, kracht 5-6. Het plangebied en de omgeving zijn doorkruist. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende waarnemingen gedaan op de planlocatie:

- Er foerageerden bij aankomst 22 grauwe ganzen.
- Twee mannetjes graspieper waren zingend aanwezig. Dit duidt tenminste op de aanwezigheid van twee territoria en mogelijk op de aanwezigheid van twee nesten. Deze zijn echter niet aangetroffen. Tijdens het gehele veldbezoek waren de graspiepers op de locatie aanwezig.
- Veel sporen van mol (molshopen) en veldmuis (holletjes); langs de fietsdijk van konijn (een burcht met keutels ervoor in de dijk en op het veld zelf een ingestorte burcht).
- In het grasveld werden naast (niet gedetermineerde) grassoorten de volgende plantensoorten aangetroffen: zachte ooievaarsbek, duizendblad, kleine klaver, madeliefje, echte kamille, smalle weegbree, scherpe boterbloem, gewone hoornbloem. Overigens is een enkel veldbezoek in april onvoldoende om een compleet beeld te verkrijgen van aanwezige plantensoorten.
- Insecten zijn vanwege de harde wind en lage temperatuur niet waargenomen.

In de directe omgeving zijn de volgende waarnemingen gedaan:

- Ten noorden van de fietsdijk: ekster, fitis en tjiftjaf. Er zijn hier veel konijnenholen, graafsporen en keutels. Aangezien er dekking is in de vorm van struweel, is dit aantrekkelijker leefgebied voor konijnen dan de planlocatie. Op de planlocatie wordt naar verwachting wel gefoerageerd.

- Ten zuiden van de planlocatie: in het struweel (zingend) winterkoning, fitis, tjiftjaf, zwartkop, nachtegaal. Langs en op de Grevelingen foerageren veel meeuwen (kokmeeuw, stormmeeuw, zilvermeeuw) en scholeksters. Daarnaast zijn zwarte kraai en spreeuw waargenomen. In de sloot tussen de trambaan en de parkeerplaats: meerkoet, wilde eend, kuifeend, krakeend.
- Overvliegend: sperwer (vrouwtje).
- Elders in de omgeving: groenling, kauw, kneu.

De waargenomen vogel- en zoogdiersoorten zijn uitsluitend algemene soorten.

Op de planlocatie werden bandensporen aangetroffen. Mogelijk wordt de planlocatie als parkeerplaats gebruikt tijdens drukke dagen.

5.3 AANVULLENDE GEGEVENS FLORA EN FAUNA

Flora

- De bijzondere waarden van de Grevelingen liggen doorgaans in de natte tot vochtige, kalkrijke milieus die onder invloed van het grondwater staan, met bijzondere soorten als groenknolorchis, parnassia, moeraswespenorchis en dwergbloem. Gezien het ontbreken van dit type milieus, is de aanwezigheid in het plangebied uitgesloten.
- Wat droger komen plaatselijk in de Grevelingen bijzondere soorten voor als harlekijn, herfstschroeforchis en slanke gentiaan. Geen van deze soorten is van de binnenkant van de Brouwersdam bekend.
- Rode lijstsoorten en beschermde plantensoorten zijn in het plangebied niet aangetroffen.

Fauna

- Vogels: de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is uitgesloten, aangezien zich geen bomen en bebouwing op de planlocatie bevinden.
- Zoogdieren:
  - Noordse woelmuis: de planlocatie herbergt geen geschikt biotoop voor deze soort, die voorkomt op Goeree-Overflakkee en Schouwen-Duiveland en ook langs de Brouwersdam. De soort is hier meer oostelijk aangetroffen op de Middelplaat en noordelijker, maar niet ter hoogte van de planlocatie (Zoogdiervereniging, 2011).
  - Vleermuizen: het voorkomen van verblijfplaatsen is uitgesloten, aangezien zich geen bomen en bebouwing op de planlocatie bevinden. Het open grasland vormt geen geschikt foerageergebied. De heg tussen de planlocatie en de N57 is door de geringe hoogte geen verbindingslijn waarlangs een vlieg- of foerageerroute is te verwachten.
- Amfibieën en vissen: de aanwezigheid van deze soortgroepen is uitgesloten, vanwege het ontbreken van (voortplantings-)water en overwinteringsbiotoop in het plangebied.
- Reptielen: voor deze soortgroep is er geen geschikt biotoop ter plaatse aanwezig.

5.4 OVERZICHT AANWEZIGE BESCHERMDE DIER- EN PLANTENSOORTEN

In tabel 3 is een samenvatting opgenomen van de in het gebied aanwezige beschermde inheemse plant- en diersoorten, op basis van het veldbezoek op 19 april 2012 (paragraaf 5.2) en de overige gegevens (paragraaf 5.3).

Soortgroep	Beschermde soort	Status
Vogels	graspieper, grauwe gans	Vogels
Zoogdieren	konijn, mol, veldmuis	Tabel 1

Tabel 3. Overzicht beschermde planten- en diersoorten die (potentieel) voorkomen in het plangebied.

5.5 EFFECTEN EN TOETSING

Als gevolg van de bouw van het Inspiratiecentrum zijn de volgende effecten op beschermde planten- en diersoorten te verwachten (zie ook tabel 4):

- Doden en vernietigen van holen van kleine zoogdieren.
- Vernietiging van broedgebied van de graspieper, mogelijk vernietiging van nesten en eieren.
- Verstoring van foerageergebied van grauwe gans.
- Verstoring van rond het plangebied broedende algemene vogelsoorten.

De (positieve) effecten op langere termijn voor thans niet aanwezige diersoorten zijn niet in de tabel opgenomen, omdat hier in het kader van de Flora- en faunawet niet aan wordt getoetst.

Soortgroep	Beschermde soort	Tijdelijk effect	Permanent effect
Vogels	graspieper	Verstoring broedsels, vernietiging nesten en eieren	Verdwijnen broedgebied
	grauwe gans		Verdwijnen foerageergebied
	Algemene vogelsoorten	Verstoring	Uitbreiding broed- en foerageergebied
Zoogdieren	mol, veldmuis	Doden van enkele individuen, vernietiging holen	Afname leefgebied
	konijn	Verstoring, uitwijken naar omliggende terreinen	Uitbreiding leefgebied

Tabel 4. Effecten op aanwezige beschermde diersoorten.

Op grond van de beschreven effecten vindt mogelijke overtreding plaats van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet (tabel 5).

Effect op beschermde soort	Art. 8	Art. 9	Art. 10	Art. 11	Art. 12
Graspieper, verstoring broedsels, vernietiging nesten en eieren	Nee	Nee	Nee	Ja	Ja
Grauwe gans, verdwijnen foerageergebied	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee
Algemene vogelsoorten, verstoring	Nee	Nee	Nee	Ja	Nee
Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren, zoals mol, veldmuis, konijn: verstoring en doden van enkele individuen, vernietiging holen, afname leefgebied	Nee	Ja	Ja	Ja	Nee
Voor algemene soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen indien de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. De in het plangebied verwachte soorten komen binnen de hele regio voor en hebben een gunstige staat van instandhouding. Het verdwijnen van een klein deel van het leefgebied en enkele individuen zal zeker niet leiden tot aantasting van de gunstige staat van instandhouding van deze soorten. Er geldt zodoende een vrijstelling voor deze soorten. *Voor algemeen voorkomende broedvogels kan verstoring eenvoudig voorkomen worden door buiten het broedseizoen te werken.*					

Tabel 5. Overtreding verbodsbepalingen Flora- en faunawet.

VERKLARING VERBODSBEPALINGEN:

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Hieronder wordt per soort(groep) deze mogelijke effecten en overtredingen kort besproken. Hierbij is onderscheid gemaakt in tijdelijke en permanente effecten.

- Graspieper:
  - Tijdelijk effect: als de werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden (midden april - eind juni), kunnen mogelijk nesten en eieren worden vernietigd en broedsels worden verstoord. Dit is in strijd met de Flora- en faunawet.
  - Permanent effect: dit is de enige vogelsoort die thans broedt in het plangebied zelf. Door de bouw van het Inspiratiecentrum zal deze broedlocatie verloren gaan, maximaal voor twee broedparen. Het terrein is te klein en te verstoord om een grotere broedpopulatie (en andere weidevogelsoorten) te herbergen. In de omgeving zijn meer geschikte broedlocaties aanwezig. De duurzame stand van instandhouding van de soort komt door de ingreep zeker niet in gevaar.
- Grauwe gans:
  - Permanent effect: de oppervlakte van de planlocatie is gering en daarnaast is sprake van verstoring door verkeer vanaf de Kabbelaarsbank en de Ossenhoek, waardoor er slechts in kleine aantallen en incidenteel sprake is van foeragerende vogels. Door de bouw van het Inspiratiecentrum, de aanleg van de parkeerplaats en de aanplant van bomen zal de huidige functie als foerageergebied verdwijnen. De planlocatie is niet van groot belang als foerageergebied; in de omgeving zijn voldoende foerageermogelijkheden aanwezig.
- Overige vogelsoorten:

  - Tijdelijk effect: wanneer de werkzaamheden voor het bouwrijp maken van de planlocatie en de bouw van het Inspiratiecentrum in de broedtijd plaatsvinden (globaal half maart – half juli), vindt mogelijk verstoring plaats van broedende (algemene) vogelsoorten rondom het plangebied (in struwelen, riet, oevers). Dit gebeurt als gevolg van aan- en afvoer van bouwmateriaal met vrachtwagens, aanwezigheid van mensen, geluid (materieel, machines, eventueel heien) en licht (bouwlampen als werkzaamheden in het donker plaatsvinden). Dit is in strijd met de Flora- en faunawet.
  - Permanent effect: door de aanleg van een vijver, beplanting en bomen, wordt het gebied geschikt voor broedvogels van water- en oevers en opgaande beplanting. Voor vogelsoorten uit de omgeving neemt de kwaliteit als foerageergebied toe.
- Zoogdieren:
  - Tijdelijk effect: het doden van kleine zoogdieren die aanwezig zijn in de grond (met name Veldmuis en Mol) zal beperkt zijn tot enkele individuen. Konijnen worden verstoord en zullen al vrij snel uit het plangebied wegvluchten en dekking opzoeken, met name aan de noordzijde van de fietsdijk waar veel geschikter biotoop aanwezig is. Het vernietigen van holen zal zeer beperkt aan de orde zijn en op gebiedsniveau geen impact hebben.
  - Permanent effect: de functie als leefgebied voor genoemde soorten zal als gevolg van de planontwikkeling niet worden aangetast. In open gedeelten zullen mol en veldmuis waarschijnlijk aanwezig blijven. Voor het konijn en andere zoogdiersoorten die meer dekking nodig hebben, zal de functie als leefgebied verbeteren. Door de aanplant van bomen(groepen) wordt het plangebied een potentieel foerageergebied voor vleermuizen.
  - Het verwonden of doden van zoogdieren en het vernietigen van verblijfplaatsen is in strijd met de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Voor algemene soorten geldt echter een vrijstelling mits aan de zorgplicht wordt voldaan en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet wordt aangetast. Het wegvallen van enkele individuen brengt de gunstige staat van instandhouding zeker niet in gevaar.
- Overige diersoorten:
  - Permanent effect: door de aanleg van een vijver, beplanting en bomen, waardoor ook meer luwte ontstaat in dit open gebied, wordt het gebied geschikt voor amfibieën, vissen en insecten.

5.6 MITIGERENDE MAATREGELEN

Door de bouw van het Inspiratiecentrum zijn tijdelijke en permanente effecten te verwachten op beschermde diersoorten (tabel 4), welke mogelijk leiden tot de overtreding van verbodsbepalingen in het kader van de Flora- en faunawet (tabel 5). De beschreven effecten kunnen worden voorkomen door het toepassen van mitigerende maatregelen. Per soort waarop mogelijk sprake is van overtreding van verbodsbepalingen, worden de volgende mitigerende maatregelen aanbevolen:

- Graspieper en andere vogelsoorten:
  - Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen, d.w.z. uitvoeren in de periode 1 juli – 15 april. Hierdoor kunnen geen nesten en eieren verloren gaan.
  - Werkzaamheden laten aanvangen voor het broedseizoen en door te laten lopen tot na het broedseizoen. Door de aanwezige verstoring zal voorkomen worden dat vogels een nest gaan bouwen.
  - Indien de bovenstaande opties niet mogelijk zijn kan er ook voor gekozen worden het terrein voor het begin van het broedseizoen bouwrijp te maken ten behoeve van de bouw van het centrum en de inrichting van de omgeving (paden, parkeerplaatsen, beplanting en dergelijke). Hierdoor wordt het ongeschikt als broedplaats voor de graspieper.

  - Andere opties zijn nog het afdekken met landbouwplastic of een net, zodat voorkomen wordt dat vogels en andere dieren het terrein opkomen of in de vestigingsfase van de graspieper (april) door activiteiten/aanwezigheid mensen vestiging van de graspieper voorkomen.
  - Indien de werkzaamheden toch binnen het broedseizoen dienen plaats te vinden, dient het terrein voorafgaand aan de werkzaamheden te worden gecontroleerd door een ter zake kundig ecoloog, die het terrein vrij kan geven indien bij de controle geen nesten en eieren worden gevonden. Indien wel nesten en eieren worden gevonden, dient er met de betreffende ecoloog besproken te worden welke opties er mogelijk zijn om vernietiging en/of verstoring te voorkomen. Te denken valt aan afzetten van dit deel van het werkgebied. Het oppakken en verplaatsen van eieren of jongen leidt tot een overtreding van de Flora- en faunawet (waarvoor door het bevoegd gezag geen ontheffing kan worden verleend) en met vrij grote zekerheid tot het mislukken van het broedsel.
- Mol, veldmuis, konijn:
  - Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen mits aan de zorgplicht wordt voldaan. Hierbij kan gedacht worden aan het werken buiten gevoelige perioden en het systematisch één zijde op werken bij grondverzet, waarbij een vluchtroute voor deze dieren behouden blijft.

5.7 CONCLUSIE FLORA- EN FAUNAWET

Het plangebied herbergt naar verwachting geen beschermde plantensoorten. Beschermde diersoorten zijn wel aanwezig. Er zijn met name effecten te verwachten als gevolg van de bouw van het Inspiratiecentrum op algemeen voorkomende vogels en kleine grondgebonden zoogdieren. Voor deze soorten kan sprake zijn van overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

- Door het toepassen van mitigerende maatregelen (met name qua planning van de werkzaamheden) kunnen effecten op de Graspieper worden voorkomen. Voor vogels kan geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden verleend.
- Voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren zoals de Mol, Veldmuis en Konijn geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen mits aan de zorgplicht wordt voldaan..

Voor de bouw van het Inspiratiecentrum is, bij toepassing van de genoemde mitigerende maatregelen voor de graspieper, geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet vereist. Ook zijn geen nadere inventarisaties naar het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten op de planlocatie vereist.

6 Conclusies en aanbevelingen

De quickscan voor de bouw van het Inspiratiecentrum Grevelingen aan de Kabbelaarsbank, Brouwersdam, leidt tot de volgende conclusies per onderdeel:

- Natuurbeschermingswet 1998: er is geen sprake van (negatieve) effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebieden Grevelingen en Voordelta. Een nadere toetsing en een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn niet aan de orde.
- Ecologische hoofdstructuur: er is geen aantasting voorzien van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Er zijn geen verdere stappen vereist op grond van de bescherming van de EHS (Verordening Ruimte provincie Zuid-Holland).
- Flora- en faunawet: er is geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet vereist, mits mitigerende maatregelen worden toegepast ten aanzien van de graspieper:
  - Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen, d.w.z. uitvoeren in de periode 1 juli – 15 april. Hierdoor kunnen geen nesten en eieren verloren gaan.
  - Werkzaamheden laten aanvangen voor het broedseizoen en door te laten lopen tot na het broedseizoen. Door de aanwezige verstoring zal voorkomen worden dat vogels een nest gaan bouwen.
  - Indien de bovenstaande opties niet mogelijk zijn kan er ook voor gekozen worden het terrein voor het begin van het broedseizoen bouwrijp te maken ten behoeve van de bouw van het centrum en de inrichting van de omgeving (paden, parkeerplaatsen, beplanting en dergelijke). Hierdoor wordt het ongeschikt als broedplaats voor de graspieper.
  - Andere opties zijn nog het afdekken met landbouwplastic of een net, zodat voorkomen wordt dat vogels en andere dieren het terrein opkomen of in de vestigingsfase van de graspieper (april) door activiteiten/aanwezigheid mensen vestiging van de graspieper voorkomen.
  - Indien de werkzaamheden toch binnen het broedseizoen dienen plaats te vinden, dient het terrein voorafgaand aan de werkzaamheden te worden gecontroleerd door een ter zake kundig ecoloog, die het terrein vrij kan geven indien bij de controle geen nesten en eieren worden gevonden. Indien wel nesten en eieren worden gevonden, dient er met de betreffende ecoloog besproken te worden welke opties er mogelijk zijn om vernietiging en/of verstoring te voorkomen. Te denken valt aan afzetten van dit deel van het werkgebied. Het oppakken en verplaatsen van eieren of jongen leidt tot een overtreding van de Flora- en faunawet (waarvoor door het bevoegd gezag geen ontheffing kan worden verleend) en met vrij grote zekerheid tot het mislukken van het broedsel.
- Boswet: niet van toepassing, aangezien geen houtopstanden op de planlocatie aanwezig zijn.
- Tot slot willen we adviseren om de plaatselijke natuurwerkgroepen te betrekken bij het project. Zij zijn over het algemeen goed op de hoogte van wat er aan natuurwaarden aanwezig is en verandert in het gebied.

Literatuur

- ARCADIS, 2012. Ruimtelijke onderbouwing Inspiratiecentrum Brouwerdam. Opdrachtgever Natuur- en de Recreatieschap De Grevelingen.
- ARCADIS, 2012. Natuurtoets Flora- en faunawet + EHS, Passende Beoordeling Natuurbeschermingswet. MER Structuurvisie Brouwersdam-Zuid. Kenmerk 075654977:0.11 – Definitief. Opdrachtgever Gemeente Schouwen-Duiveland.
- Calle, P. & M. van Delft, 2011. Quickscan Brouwersdam Strandopgangen. Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, Culemborg. Opdrachtgever Natuur- en Recreatieschap de Grevelingen.
- Kraker, K. de, 2005. Onderzoek natuurwaarden uitbreidingstraject stoomtram Brouwersdam. Ecologisch adviesbureau SANDVICENSIS, Burg-Haamstede. Opdrachtgever Museum: Stichting v/h Rotterdamsche Tramweg Maatschappij.
- Ministerie van LNV, 2008. Ontwerpbesluit Grevelingen.
- Ministerie van LNV, 2008. Aanwijzingsbesluit Voordelta. DRZO/2008-113.
- Ministerie van V&W, Provincie Zuid-Holland & Provincie Zeeland, 2008. Beheerplan Voordelta. Spelregels voor natuurbescherming.
- Ministeries van V&W en VROM en de provincies, 2007. Spelregels EHS. Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS.
- Provincie Zuid-Holland, 2010. Verordening Ruimte. Visie op Zuid-Holland.
- Provincie Zuid-Holland, 2011. Natuurbeheerplan 2012.
- Zoogdiervereniging, 2011. Werkatlas Zuid-Holland. www.zoogdieratlas.nl.

Websites

- http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=EHS

Colofon

QUICKSCAN NATUURWETGEVING INSPIRATIECENTRUM GREVELINGEN, BROUWERSDAM

OPDRACHTGEVER:

Natuur- en Recreatieschap de Grevelingen

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

ir. J.W.D. Hollander

GECONTROLEERD DOOR:

Drs. ir. P.J.M.C. de Ridder

VRIJGEGEVEN DOOR:

Drs. ir. P.J.M.C. de Ridder

29 oktober 2012
076495058:B

ARCADIS NEDERLAND BV
Utopialaan 40-48
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl
Handelsregister 9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.